

สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3
Academic Administration condition in the small – size
Primary School Under Phitsanulok Primary Educational Service
Area Office 3

ไชย์ชาญ ชัยดิษฐ์

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะวิทยาการจัดการ
สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก
ปีการศึกษา 2567

สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3
Academic Administration condition in the small – size
Primary School Under Phitsanulok Primary Educational Service
Area Office 3

ไชยชาญ ชัยดิษฐ์

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะวิทยาการจัดการ
สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก
ปีการศึกษา 2567

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระเล่มนี้สำเร็จลงได้ ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือเป็นอย่างดียิ่งจาก ดร.อินทิรา มุงเมือง อาจารย์ที่ปรึกษา และดร.ภานุมาศ หมอลสินธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาให้คำแนะนำ และตรวจแก้ไข ข้อบกพร่อง ด้วยความเอาใจใส่ตลอดมาตั้งแต่ต้นจนเสร็จเรียบร้อย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ไว้เป็นอย่างสูงและขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ประจำหลักสูตรทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลืออย่างดี

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีระ พันธุ์งาม ดร.สุชาติ ใจภักดี และ ดร.ณัฐวิทย์ มุงเมืองที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความถูกต้องและความเที่ยงตรงในด้านเนื้อหาของแบบสอบถาม

ขอขอบพระคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน ที่ได้กรุณาตอบแบบสอบถามเพื่อการศึกษาอิสระครั้งนี้ ขอขอบคุณบิดา มารดา ครูอาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิทยการวางรากฐานแก่ผู้วิจัย และท่านอื่นๆ ที่ไม่ได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ที่ได้กรุณาให้ความร่วมมือและข้อเสนอแนะในการทำการค้นคว้าอิสระครั้งนี้

ไชยชาญ ชัยดิษฐ์

ชื่อเรื่อง	: สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3
ผู้วิจัย	: ไชยชาญ ชัยดิษฐ์
ชื่อปริญญา	: ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)
อาจารย์ที่ปรึกษา	: ดร. อินทิรา มุงเมือง
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	: ดร. ภาณุมาศ หมอสินธ์
ปีที่สำเร็จการศึกษา	: 2568
สถาบัน	: สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 2) เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน ตามตัวแปรตัวแปรตาม คือ การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 กระจวงศึกษาธิการ กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) ได้จากครูผู้สอน จำนวน 132 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานวิชาการโดยสร้างคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ ซึ่งได้ถามความคิดเห็นให้ครอบคลุมการบริหารงานวิชาการ 12 ด้าน ทำการวิเคราะห์ข้อมูล และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติ t – test ค่า F-test (One Way Anova) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญที่ระดับ .05

ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่าบางปัจจัยที่ส่งผลแตกต่างกัน ขณะที่บางปัจจัยไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความซับซ้อนของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก และเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับการพัฒนานโยบายและแนวทางบริหารงานวิชาการในอนาคต

คำสำคัญ : สภาพการบริหารงาน, โรงเรียนขนาดเล็ก

Title : Academic Administration condition in the small – size
Primary School Under Phitsanulok Primary Educational Service
Area Office 3

Author : Chaichan Chaidit

Degree : Master of Education (Educational Administration)

Advisor : Dr. Intira Mungmuang

Co-Advisor : Dr. Panumat Mohsin

Graduated Year : 2025

Institute : Pacific Institute of Management Science

Abstract

The purposes of this study were 1) to study the academic administration of small schools under the Office of the Primary Educational Service Area 3, Phitsanulok, and 2) compare the academic administration of small schools under the Office of the Primary Educational Service Area 3, Phitsanulok, classified by gender, age, education level, and work experience according to the dependent variable, which is the academic administration of small schools under the Office of the Primary Educational Service Area 3, Phitsanulok, Ministry of Education. The sample group was selected by simple random sampling from 132 teachers. The instrument used was a questionnaire on opinions on academic administration by creating a rating scale with 5 levels, asking opinions covering 12 aspects of academic administration. Data were analyzed and processed using a ready-made program. The statistics used for analysis were percentage, mean, standard deviation, and t-test, F-test (One Way Anova), with a significance level of .05.

The results of the research found that the study of the academic administration of small schools under the Office of the Primary Educational Service Area 3, Phitsanulok, was at a high level overall. The results of the comparison by individual factors found that some factors had different effects, while some factors did not have significant differences, which indicated the complexity of the factors that influenced academic administration in small schools and was important information for the development of academic administration policies and guidelines in the future.

Keywords: Administration conditions, Small schools

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	จ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.3. ขอบเขตของการวิจัย	3
1.4. สมมติฐานการวิจัย	3
1.5. กรอบแนวคิดในการวิจัย	3
1.6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการจากการวิจัย	5
1.7. นิยามศัพท์	5
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
2.1. แนวคิดการบริหารวิชาการ	9
2.2. บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 3	38
2.3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	42
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	45
3.1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	45
3.2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	45
3.3. การเก็บรวบรวมข้อมูล	48
3.4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	48
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
4.1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	50
4.1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ	100
5.1. สรุปผลการวิจัย	100
5.2. อภิปรายผล	104
5.3 ข้อเสนอแนะจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้	106
5.4 ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป	106

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม	107
ภาคผนวก	111
ภาคผนวก ก แบบสอบถามในการวิจัย	112
ภาคผนวก ข รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย	120
ประวัติผู้วิจัย	121

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
ตารางที่ 2.1	แสดงข้อมูลจำนวนโรงเรียนจำแนกประเภท	41
ตารางที่ 2.2	แสดงข้อมูลจำนวนโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3	41
ตารางที่ 4.1	แสดงความถี่ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ	51
ตารางที่ 4.2	แสดงความถี่ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ	51
ตารางที่ 4.3	แสดงความถี่ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา	51
ตารางที่ 4.4	แสดงความถี่ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน	52
ตารางที่ 4.5	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ในภาพรวม	53
ตารางที่ 4.6	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิษณุโลก เขต 3 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	54
ตารางที่ 4.7	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิษณุโลก เขต 3 ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้	55
ตารางที่ 4.8	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิษณุโลก เขต 3 ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน	56
ตารางที่ 4.9	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิษณุโลก เขต 3 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	57
ตารางที่ 4.10	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิษณุโลก เขต 3 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา	58

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
ตารางที่ 4.11	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	59
ตารางที่ 4.12	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ด้านการนิเทศการศึกษา	60
ตารางที่ 4.13	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ด้านการแนะแนวการศึกษา	61
ตารางที่ 4.14	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	62
ตารางที่ 4.15	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน	63
ตารางที่ 4.16	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น	64
ตารางที่ 4.17	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถานบันการศึกษาอื่นที่จัดการศึกษา	65
ตารางที่ 4.18	แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามเพศ	67
ตารางที่ 4.19	แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา	68
ตารางที่ 4.20	แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามอายุ	69

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
ตารางที่ 4.21	แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามอายุ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	71
ตารางที่ 4.22	แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามอายุ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้	72
ตารางที่ 4.23	แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามอายุ ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน	73
ตารางที่ 4.24	แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามอายุ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	74
ตารางที่ 4.25	แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามอายุ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีการศึกษา	75
ตารางที่ 4.26	แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามอายุ ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	76
ตารางที่ 4.27	แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามอายุ ด้านการนิเทศการศึกษา	77
ตารางที่ 4.28	แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามอายุ ด้านการแนะแนวการศึกษา	78
ตารางที่ 4.29	แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามอายุ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	79
ตารางที่ 4.30	แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามอายุ ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน	80

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
ตารางที่ 4.31	แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามอายุ ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น	81
ตารางที่ 4.32	แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามอายุ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันการศึกษาอื่นที่จัดการศึกษา	83
ตารางที่ 4.33	แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน	85
ตารางที่ 4.34	แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	87
ตารางที่ 4.35	แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	88
ตารางที่ 4.36	แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน	89
ตารางที่ 4.37	แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	90
ตารางที่ 4.38	แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีการศึกษา	91
ตารางที่ 4.39	แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	92
ตารางที่ 4.40	แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ด้านการนิเทศการศึกษา	93

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
ตารางที่ 4.41	แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ด้านการแนะแนวการศึกษา	94
ตารางที่ 4.42	แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	95
ตารางที่ 4.43	แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน	96
ตารางที่ 4.44	แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น	97
ตารางที่ 4.45	แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกประสบการณ์ทำงาน ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันการศึกษาอื่นที่จัดการศึกษา	98

สารบัญภาพ

ภาพที่	
ภาพที่ 1.1	กรอบแนวความคิดในการวิจัย

หน้า
5

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันสังคมไทยกำลังเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ มีผลทำให้สถานการณ์ด้านสังคม การเมือง เศรษฐกิจ รวมถึงการศึกษามีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว กำลังเผชิญกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ส่งผลให้ผู้คนจำนวนมากจะต้องพัฒนาตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นแต่ในขณะเดียวกันการศึกษานับว่ามีส่วนช่วยในการพัฒนาคนเป็นอย่างมาก การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพและมีความสามารถที่จะปรับตัวได้ความรู้เท่าทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคข้อมูลข่าวสาร เพราะเชื่อว่าการศึกษาที่เป็นไปในทางที่ถูกต้อง เหมาะสมกับสภาพความต้องการทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมของประเทศ จะสามารถสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าให้แก่สังคมไทย ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และเป็นไปตามหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาให้สถานศึกษามีอิสระในการบริหารจัดการเป็นไปตามหลักของการบริหารจัดการ ซึ่งเป็น การสร้างรากฐานและความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษา(กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

กระทรวงศึกษาธิการเป็นองค์กรหลักในการยกระดับพัฒนาคุณภาพการศึกษาและสร้างโอกาสทางการศึกษาให้แก่ประชาชนได้เรียนรู้ตลอดชีวิต ให้มีความพร้อมทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีความเป็นพลเมืองที่ดี ตระหนักและรู้คุณค่าของขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรมที่ดีงาม มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง และตอบสนองต่อทิศทางการพัฒนาประเทศได้โรงเรียนประถมศึกษาที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนนอกจากนี้ผลการสำรวจของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีสถานศึกษาระดับประถมศึกษาในสังกัดจำนวน 32,879 แห่ง เป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก มากกว่า 10,000 แห่ง ทำให้นักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กเหล่านั้นได้รับการศึกษาไม่เท่าเทียมกับสถานศึกษาขนาดใหญ่และด้านการบริหารการศึกษา พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กจำนวนมากยังขาดศักยภาพ ทั้งด้านครู วัสดุ ครุภัณฑ์ การพัฒนาวิชาการ รวมทั้งแตกต่างกันทั้งในคุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 3 มีสถานศึกษาในสังกัดจำนวน 161 โรงเรียน เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 95 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 3, 2566)

สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กตามเกณฑ์สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น หมายถึงโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนน้อยกว่า 120 คน นั้น พบปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็ก คือ ขาดงบประมาณ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน มีครูไม่ครบหรือไม่เพียงพอ ที่จะสอนให้ครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอนตลอดจนผู้บริหารของโรงเรียนขนาดเล็กยังมีการะงานที่ได้รับมอบหมาย

เชิงนโยบาย ส่งผลให้โรงเรียนขนาดเล็กโดยทั่วไปมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน (ประสงค์ เมธิพิณิตกุล. 2553: 32) งานบริหารวิชาการถือเป็นหัวใจหลักของการบริหารสถานศึกษาและเป็นงานที่สำคัญมากที่สุดในโรงเรียน สอดคล้องกับฐานันท์ กันยา และพรทิพย์สุริยาชัยวัฒน์ (2558: 13) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการถือว่าเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมายของการศึกษา โดยมุ่งเน้นการสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการเป็นสิ่งสำคัญที่สุด ซึ่งการบริหารวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก เป็นการบริหารที่มีความแตกต่างจากโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดเล็กจำนวนมากยังขาดศักยภาพในการพัฒนาวิชาการ การบริหารสถานศึกษาในปัจจุบันตามบริบทของโรงเรียนขนาดเล็ก พบปัญหาการบริหารงานวิชาการเป็นอันดับแรก ของการบริหารงาน 4 ฝ่ายในโรงเรียน สังเกตได้จากผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติ และผลการแข่งขันทักษะทางวิชาการ ในระดับจังหวัด ในแต่ละปี ผลการทดสอบหรือแข่งขันโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับต่ำกว่ามาตรฐาน

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยซึ่งเป็นครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็ก และทำหน้าที่เป็นครูในฝ่ายบริหารงานวิชาการ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ในฐานะที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง จึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อนำผลของการศึกษาไปเป็นข้อมูลเสนอแนะ แก่ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก และครูผู้สอน ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ได้ใช้ประโยชน์ในการพิจารณาวางแผน แก้ไขปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินการจัดการศึกษาการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก ให้เหมาะสมตามสภาพของโรงเรียนมีมาตรฐาน และมีประสิทธิภาพสูงขึ้นต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษานี้มีขอบเขตของการศึกษา ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาในครั้งนี้ มุ่งศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 กระทรวงศึกษาธิการ (2552) ได้กำหนดขอบข่ายงานวิชาการของสถานศึกษาประกอบด้วย ขอบข่าย 12 ด้าน ซึ่งมีขอบเขตที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

3. การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
7. การนิเทศการศึกษา
8. การแนะแนวการศึกษา
9. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 95 โรงเรียน รวมประชากรทั้งสิ้น 200 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 200 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากลุ่มตัวอย่างของ เครจซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan 1970: 607-610) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 132 คน และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling)

1.4 สมมุติฐานงานวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดสมมุติฐานการวิจัยไว้ ดังนี้

1.4.1 การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 อยู่ในระดับปานกลาง

1.4.2 การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

1.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

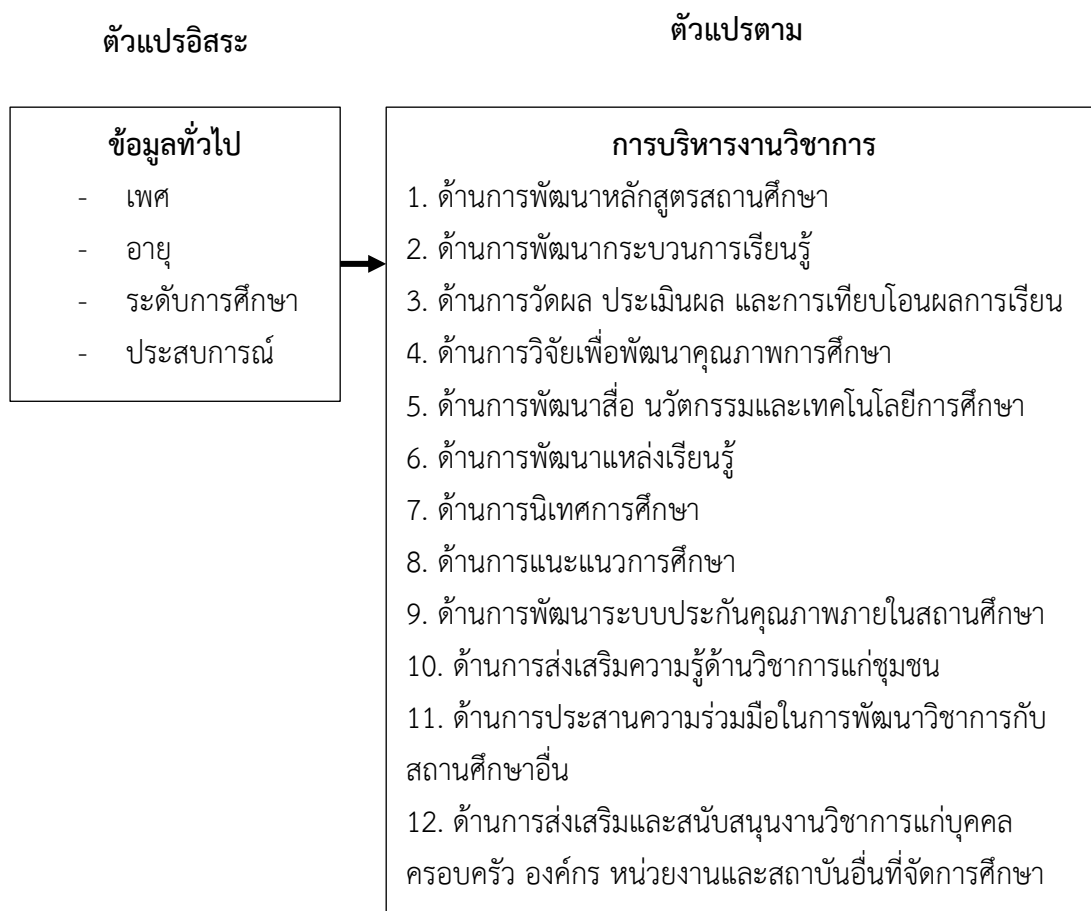
ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอน ประกอบด้วย

1. เพศ จำแนกเป็น

- 1.1 ชาย
- 1.2 หญิง
2. อายุ จำแนกเป็น
 - 2.1 25 – 30 ปี
 - 2.2 31 – 35 ปี
 - 2.3 36 – 40 ปี
 - 2.4 41 – 45 ปี
 - 2.5 สูงกว่า 40 ปีขึ้นไป
3. ระดับการศึกษา
 - 3.1 ปริญญาตรี
 - 3.2 สูงกว่าปริญญาตรี
4. ประสบการณ์ในการทำงาน จำแนกเป็น
 - 4.1 ประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี
 - 4.2 ประสบการณ์ 5 -10 ปี
 - 4.3 มากกว่า 10 ปี

ตัวแปรตาม คือ การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 กระทรวงศึกษาธิการ (2552) ได้กำหนดขอบข่ายงานวิชาการของสถานศึกษาประกอบด้วย ขอบข่าย 12 ด้าน ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
7. การนิเทศการศึกษา
8. การแนะแนวการศึกษา
9. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เมื่อได้ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยคาดว่าจะได้ประโยชน์ ดังนี้

1.6.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จะเป็นแนวทางในการบริหารงานวิชาการให้มีมาตรฐานดียิ่งขึ้น

1.6.2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จะเป็นแนวทางในการใช้ขยายงานวิชาการของโรงเรียนเกี่ยวข้องกับการวิจัยในประเด็นอื่นๆ ที่เป็นประโยชน์แก่โรงเรียนต่อไป

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้ความหมายของคำหรือข้อความที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นที่เข้าใจตรงกันจึงขอกำหนดความหมายของคำและข้อความที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

การบริหารงานวิชาการ หมายถึงการบริหารกิจกรรมทุกอย่างของโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพสูงและเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น และการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

การพัฒนาหลักสูตรโรงเรียน หมายถึง การพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกประเภทเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามความมุ่งหมายจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ และเป็นการวางแผนการประเมินผลให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงในตัวผู้เรียน

โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียนทั้งหมดไม่เกิน 120 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

ครูผู้สอน หมายถึง ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา ที่ปฏิบัติหน้าที่ทำการสอนในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการเรียนการสอนตามสภาพจริงเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามเนื้อหาสาระและเป็นการวางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนหลักการพื้นฐานสองประการ คือการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียนซึ่งในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้นผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัด เพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้สะท้อนสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในทุกระดับ

การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพซึ่งเป็นเครื่องมือที่จะช่วยปฏิรูปการศึกษา ปฏิรูปการ

เรียนรู้หรือเป็นกระบวนการทำงานของผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนตลอดจนผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาสามารถนำไปปฏิบัติการศึกษาในสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ

การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี หมายถึง การร่วมกันกำหนดนโยบายวางแผนในเรื่องการจัดหา และพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของโรงเรียน เป็นกระบวนการศึกษาค้นคว้า คิดค้นอย่างเป็นระบบและน่าเชื่อถือโดยมีเป้าหมายในการพัฒนาผลผลิตเทคโนโลยี สิ่งประดิษฐ์ สื่อ อุปกรณ์เทคนิควิธี หรือรูปแบบการเรียนการสอน ให้มีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลดียิ่งขึ้น

การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ หมายถึง แหล่งข้อมูลข่าวสารสารสนเทศ และประสบการณ์ที่สนับสนุนให้ผู้เรียน ใฝ่เรียน ใฝ่รู้ แสวงหาความรู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัยอย่างกว้างขวาง และต่อเนื่อง พัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนให้พอเพียง เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการพัฒนาครู เพื่อให้ครูปรับปรุงและพัฒนาการจัดการกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุจุดหมายที่วางไว้ การนิเทศการศึกษาจึงเป็นกระบวนการในการแนะนำ ช่วยเหลือครูให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งการนิเทศนั้นอยู่บนหลักการของประชาธิปไตย ได้แก่ การเคารพซึ่งกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ การให้คำแนะนำแก่ครูหรือผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในโรงเรียนในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้นช่วยให้เกิดความเจริญงอกงามในด้านอาชีพและช่วยพัฒนาความสามารถของครู

การแนะแนวการศึกษา หมายถึง การอบรม การชี้แนะทางการให้ความรู้การส่งเสริมและสนับสนุนครูและผู้ที่เกี่ยวข้องในโรงเรียน ในเรื่องต่างๆ และส่งเสริมให้ครูมีการจัดทำข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคลการแนะแนวการศึกษาจึงครอบคลุมถึงการส่งเสริมความสามารถทางการเรียนทุกด้านช่วยให้สามารถวางแผนด้านการศึกษาต่อในอนาคต ได้รู้แนวทางในการเลือกสถานที่เรียนต่อ รู้วิธีที่จะเตรียมตัวในการสอบคัดเลือกเข้าสถานศึกษาต่อ และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพชีวิตภายนอกสถานศึกษาได้

การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน หมายถึง เป็นการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษากระทำโดยบุคลากรของสถานศึกษา หรือโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษา ทั้งนี้เพื่อนำผลจากการประเมินไปใช้ในการวางแผนพัฒนา กิจกรรมโครงการที่สนองต่อสภาพความจริง มีความเป็นไปได้ในการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาตลอดจนมีการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา จัดทำรายงานการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพพร้อมทั้งเสนอแนะมาตรการเร่งรัด การพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยมีการกำหนด มาตรฐานการศึกษา การจัดระบบและโครงสร้างการวางแผน และการดำเนินงานตามแผน

การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน หมายถึง การจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน และสถาบันอื่น การจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และเลือกสรรภูมิปัญญาวิทยาการต่างๆพัฒนา

ชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการรวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างชุมชน

การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับโรงเรียนอื่น หมายถึง การวางแผนการให้ความร่วมมือและการสร้างเครือข่ายกับโรงเรียนและองค์กรต่างๆ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาด้านวิชาการการประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาอื่นของรัฐเอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในบริเวณใกล้เคียงภายในเขตพื้นที่การศึกษาและเขตพื้นที่อื่นๆ เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชนและมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น

การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวองค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา หมายถึง การเรียนรู้การสำรวจข้อมูลความต้องการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา สถานศึกษาต้องส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนจัดการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรมการแสวงหาความรู้ข้อมูลข่าวสารรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพของปัญหาและความต้องการ

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 นี้ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการวิจัย ดังนี้

- 2.1 แนวคิดการบริหารวิชาการ
- 2.2 บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 3
- 2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการถือว่าเป็นงานที่สำคัญที่สุดของการบริหารงานในสถานศึกษาทุกแห่ง เพราะงานวิชาการสามารถพัฒนาคนในหลายๆด้าน เช่น สติปัญญา ความรู้ ความสามารถ และความคิดของนักเรียน เพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิตในสังคม ดังนั้นพิจารณาว่าสถานศึกษาใดมีมาตรฐานหรือไม่ จะพิจารณาจากผลงานทางวิชาการเป็นสำคัญการบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญมากเพราะเป็นงานหลักเป็นหัวใจของกิจกรรมทุกชนิดที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา การเรียนการสอนจะไม่เกิดขึ้นหากไม่มีงานวิชาการ มาตรฐานของโรงเรียนไม่ได้เน้นเพียงด้านบริเวณอาคารสถานที่วัสดุอุปกรณ์ เครื่องใช้สอยต่างๆ เท่านั้นแต่ยังมีงานอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานวิชาการ

ความหมายการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการ (Academic Administration)

การบริหารวิชาการถือว่าเป็นหัวใจของการจัดการศึกษาในสถานศึกษาหรือในโรงเรียน เนื่องจากงานบริหารวิชาการ เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษายังเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน และยังเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จของการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาจึงมีความสำคัญ อันดันดับต้น ๆ ของการบริหารงานในสถานศึกษา

กอร์ดัน (Gorton, 1983) กล่าวว่า การบริหารวิชาการ หมายถึง การจัดกิจกรรมต่างๆของสถานศึกษา ที่ทำให้เกิดการพัฒนาแก่สถานศึกษา และหาแนวทางในการที่จะทำให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถเพิ่มเติมขึ้นโดยมีงานที่เกี่ยวข้องได้แก่ การจัดหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาหาแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน การนิเทศติดตามตลอดจนการวัด และประเมินผลการจัดการศึกษา

เซอร์จิโอวานนีและคณะ (Sergiovanni and others. 2009) กล่าวว่าการบริหารงานวิชาการเป็นการกำหนดปรัชญาการศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ การจัดทำหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนการประเมินผลการเรียนการสอนตามหลักสูตรและการจัดทำโครงการต่าง ๆ

ฟราย เคเทอร์ริดจ์ และมาร์แชล (Fry, Ketteridge and Marshall, 2009) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการว่า เป็นการกำหนดปรัชญาการศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินให้บรรลุวัตถุประสงค์ การจัดทำหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียนการสอนตามหลักสูตร และการจัดทำโครงการต่างๆ

ประเทือง สังข์นาค (2546) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การปฏิบัติงานของผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารวิชาการในสถานศึกษาที่เกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอน พัฒนาบุคคล ให้ได้ผลดีมีประสิทธิภาพที่สุดนั่นคือการปรับปรุงการเรียนการสอนของนักเรียนเพื่อให้เป็นคนดีมี คุณภาพ

สัมมา รณิธย์ (2556) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ คือ กระบวนการดำเนินงาน ปรับปรุง พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน ที่มีการร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียนในการจัดกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้และการศึกษาของผู้เรียน โดยมีการประสานงานของทุกคนในโรงเรียนร่วมกันเพื่อบ่มบ่มให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะที่พึงประสงค์และ ภาวะสุขภาพ ตามจุดหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

จรรณี แก้วเอี่ยม (2557) ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการว่า หมายถึง การบริหารจัดการกิจกรรมทุกชนิดที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนและการบริหารสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างราบรื่น และมีคุณภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับนักเรียน

เสาวภา นิสมโกมล (2558) ได้ให้ความหมายของการบริหารวิชาการไว้ว่า หมายถึง การบริหารสถานศึกษา โดยมีการจัดการทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนา การเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

อาจารย์ สุวัฒน์พงษ์ (2558) ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาหรือโรงเรียนเกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียน การสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ตลอดจนการพัฒนาทางวิชาชีพของครู เพื่อให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สายนภา ดาวแสง (2559) ได้ให้ความหมายของการบริหารวิชาการ ไว้ว่า การบริหารวิชาการ เป็น หัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาโดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องปรับเปลี่ยนทัศนคติและใช้ภาวะผู้นำในการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ศิริพร สว่างจิตร (2559) ได้กล่าวถึงความหมายของการบริหารงานวิชาการว่า เป็นการบริหาร สถานศึกษาโดยมีการบริหารการจัดการด้านกิจกรรมทุกชนิด ทุกประเภทที่เกี่ยวกับการเรียน การสอน และการจัดสิ่งแวดล้อมต่างๆ มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนการสอนมาปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพสูงสุดกับนักเรียน โดยอาศัยบุคคลและกลุ่มบุคคลดำเนินงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้

พระอนันต์ ตโมนุโท (2560) กล่าวว่า การบริหารวิชาการ หมายถึง การจัดการทางด้านวิชาการภายในและภายนอกโรงเรียนได้แก่การพัฒนาสาระหลักสูตรสถานศึกษา และหลักสูตรท้องถิ่น การวางแผนด้านวิชาการ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้การวัดผลประเมินผล การวิจัยเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งการเรียนรู้การนิเทศการศึกษา การแนะแนว การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การส่งเสริมชุมชนมีความเข้มแข็งทางวิชาการ การประสานความร่วมมือ ในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีการศึกษา

สมาคมอาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งแคนาดา (Canadian Association of University Teachers: CAUT) ได้กล่าวถึงความหมายของงานวิชาการว่า เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาความรู้ การเผยแพร่ และการประยุกต์ใช้ โดยผ่านการวิจัย การสอน การบรรยายสาธารณะ การสื่อสาร การประชุม สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ห้องสมุด การปฏิบัติงานอาชีพ เพื่อให้สามารถเข้าถึงข้อมูล และปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพ

สฤัญญา แซ่มซ้อย (2565) ซึ่งกล่าวว่าการบริหารวิชาการว่า คือ การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนเพื่อให้บรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ ทั้งในด้านการออกแบบหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการประเมินผล

สรุปได้ว่า การบริหารวิชาการ หมายถึง การบริหารงานที่สำคัญของผู้บริหาร โดยการใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารกิจกรรมในทุกๆด้าน ตลอดจนการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียนเพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อให้มีประสิทธิภาพสูงสุดแก่นักเรียน

ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานสำคัญและเป็นงานหลักของการบริหารโรงเรียน เพราะงานวิชาการช่วยพัฒนาสติปัญญาความนึกคิดของผู้เรียนทำให้ผู้เรียนมีคุณค่าในสังคมจุดมุ่งหมายของงานวิชาการอยู่ที่การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้มีจริยธรรม และคุณสมบัติที่ต้องการ

กระทรวงศึกษาธิการ (2552) ได้ระบุถึงความสำคัญของงานวิชาการไว้ว่างานวิชาการถือได้ว่าเป็นงานที่มีความสำคัญมากที่สุด เป็นหัวใจของการศึกษา ซึ่งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องมีความรู้และความเข้าใจ ให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดแนวทางปฏิบัติ การประเมินผลการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

สันติ บุญภิรมย์ (2552) กล่าวว่า งานด้านวิชาการถือเป็นหัวใจสำคัญหรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นงานหลักของสถานศึกษา ส่วนอื่น ๆ เป็นงานที่มาสสนับสนุนงานวิชาการให้มีคุณภาพดังนั้นงานวิชาการจึงมิใช่เพียงแต่ให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้ทำเลขเก่งเท่านั้น แต่ความหมายรวมถึงการดำรงชีวิตในสังคมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

จิระวิทย์ มั่นคงวัฒนะ (2553) ได้กล่าวถึงความสำคัญของงานวิชาการไว้ว่างานวิชาการถือได้ว่าเป็นหัวใจของการบริหารการศึกษา เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาก็คือ การจัดการศึกษาให้

มีคุณภาพ ซึ่งขึ้นอยู่กับงานวิชาการทั้งสิ้น งานวิชาการเป็นกิจกรรมการจัดการเกี่ยวกับ งานด้าน หลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ แบบเรียน งานการเรียนการสอน งานสื่อการเรียนการสอน งานวัดผล และประเมินผล งานห้องสมุด งานนิเทศการศึกษา งานวางแผนการศึกษา และงานประชุมอบรมทาง วิชาการเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมายของการศึกษาที่ กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

คัมภีร์ สุตแท้ (2553) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจของการบริหารโรงเรียนส่วนงานอื่นทุกอย่างมุ่งส่งเสริมงานวิชาการโรงเรียนให้มีความสมบูรณ์บรรลุวัตถุประสงค์ที่มุ่งส่งเสริมคุณภาพของนักเรียนให้เป็นคนดีคนเก่งและมีความสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างสมบูรณ์

อำนวยการ มีสมทรัพย์ (2553) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการไว้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นการบริหารงานที่สำคัญ และเป็นงานหลักในการจัดการศึกษาของโรงเรียน เพราะเป็นการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียนโดยตรงสามารถสะท้อนถึงคุณภาพของโรงเรียน และความสามารถในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาผู้บริหารจึงควรให้ความสำคัญกับการบริหาร วิชาการเป็นอย่างยิ่ง

กาญจน์ เรืองมนตรี, และธนิษฐ นามวรรณ (2554) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้ งานวิชาการถือว่าเป็นหัวใจของการบริหารการศึกษาเพราะจุดมุ่งหมายของโรงเรียนก็คือ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพซึ่งขึ้นอยู่กับงานวิชาการทั้งสิ้น

กัมพล ชันทะวงษ์ (2555) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการถือเป็นงานหลักของผู้บริหารโรงเรียนและโรงเรียน เพราะคุณภาพของโรงเรียนจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตรโรงเรียน กระบวนการพัฒนากระบวนการเรียนรู้การวัดผลและเทียบโอนผลการศึกษาและเกี่ยวข้องกับผู้บริหารโรงเรียนและบุคลากรทุกระดับของโรงเรียน ดังนั้นการบริหารงานวิชาการจึงต้องพัฒนาอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

สุดหทัย ดาราพงษ์ (2555) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการไว้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญที่สูงสุดของการบริหารการศึกษา ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษ ให้ความสำคัญเป็นพิเศษ ให้ความสำคัญเป็นพิเศษ ให้เวลาในการบริหารมากกว่าบริหารงานอื่น ๆ ส่วนงานอื่น ๆ เป็นงานสนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุมระบบของโรงเรียนได้และเนื่องจากการบริหารงานวิชาการมีความสำคัญดังกล่าว ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทุกคนจำเป็นต้องให้ความสนใจและให้ความสำคัญในการบริหารงานวิชาการเป็นอันดับแรก โดยมุ่งหวังให้ประโยชน์เกิดขึ้นกับผู้เรียนทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้และเพื่อใช้เป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จให้เห็นถึงคุณภาพและประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้นๆ

ฐานันท์ กันยา และพรทิพย์ สุริยาชัยวัฒน์ (2558) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารงานวิชาการ ถือว่าเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมายของการศึกษา คือ มีคุณภาพที่พึงประสงค์ตามเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูผู้ปกครองและชุมชน โดยมุ่งเน้นการสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการเป็นสิ่งสำคัญที่สุดจะต้องอาศัยกระบวนการ

บริหารจัดการภายในสถานศึกษาที่ดีทุกฝ่ายต้องร่วมกันบริหารจัดการทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครู และ ผู้เรียน จึงจะสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาได้ดี

ศรุต บุญโนนแต่ และคณะ (2558) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องให้ความสำคัญมากที่สุดเนื่องจากการบริหารงานวิชาการเกี่ยวกับกิจกรรมทุกอย่างว่า ที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนมีการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนโดยเน้นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อให้เกิด ประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

พงศกร อุดลพิทยาภรณ์ และนันทรัตน์ เจริญกุล (2561) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหาร วิชาการ เป็นงานมีความสำคัญของสถานศึกษา ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ตรง ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ นักเรียน

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญมากเพราะเป็นงานหลักเป็นหัวใจของ กิจกรรมทุกชนิดที่เกิดขึ้นในโรงเรียน การเรียนการสอนจะไม่เกิดขึ้นหากไม่มีงานวิชาการ มาตรฐาน ของโรงเรียนไม่ได้เน้นเพียงด้านบริเวณอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องใช้สอยต่าง ๆ เท่านั้นแต่ยังมี งานอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานวิชาการ ซึ่งผู้บริหารต้องปฏิบัติเป็นภารกิจหลัก

หลักการบริหารวิชาการ

หลักการบริหารงานวิชาการ เป็นการบริหารกิจกรรมทุกประเภทในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับ การพัฒนาการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนการประเมินมาตรฐานโรงเรียนเพื่อปรับปรุงคุณภาพ และประสิทธิภาพของโรงเรียนเป็นการบริหารโรงเรียนโดยจัดกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับ การเรียนการสอนให้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

ในการบริหารงานวิชาการจะต้องมีหลักการและวิธีการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดความคล่องตัว ในการบริหาร ดังนั้นในหลักการเบื้องต้นของการบริหารจึงต้องมีข้อความชัดเจนในเรื่องต่าง ๆ โดยได้มี นักวิชาการได้อธิบายถึงความสำคัญไว้ดังนี้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาของ ประเทศไทย โดยปรากฏอยู่ในหมวดและมาตราต่าง ๆ ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นหลักในการบริหารงาน วิชาการในสถานศึกษา ได้ดังนี้ มาตรา 8 การจัดการศึกษาให้ ยึดหลักดังนี้

- 1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน
- 2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
- 3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

มาตรา 9 การจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้

- 1) มีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติ
- 2) มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาสถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3) มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา

4) มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาและการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

5) ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆมาใช้ในการจัดการศึกษา

6) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น

สันติ บุญภิรมย์ (2552) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารจัดการกิจกรรมทุกชนิดทุกประเภทที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนและการบริหารสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปได้อย่างราบรื่น เปรียบเหมือนเส้นเลือดใหญ่ไปหล่อเลี้ยงหัวใจการบริหารจึงเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดของงานวิชาการที่ทำให้งานวิชาการเกิดพลวัตอยู่ตลอดเวลา ส่งผลต่อประสิทธิภาพประสิทธิผลและคุณภาพของการศึกษาอย่างต่อเนื่องต่อไป

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2555) ได้กล่าวว่า จัดการของสถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่ให้บริการการศึกษาแก่ประชาชน และเป็นสถานศึกษาของรัฐ จึงต้องนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีในการจัดการศึกษา เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งซึ่งเรียกว่าธรรมาภิบาล มาบูรณาการให้เข้ากับการดำเนินการด้านต่างๆ การบริหารวิชาการก็ต้องมีหลักธรรมาภิบาล คือ หลักความคุ้มค่าคือ การได้ผลผลิตคุ้มค่าแก่การลงทุน นั่นคือผู้เรียนสามารถสำเร็จการศึกษาตามกำหนดของหลักสูตรไม่ลาออกกลางคัน เรียนเกินเวลา หรือช้ากว่ากำหนด และหลักนิติธรรม หมายถึง ความถูกต้องตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับ ทุกคนต้องปฏิบัติเป็นไปในทางเดียวกัน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการนั้นมีหลักการบริหารคือ

1. หลักแห่งประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การได้มีผลผลิตเพิ่มขึ้นโดยไม่เพิ่มการลงทุน นั่นคือ นักเรียนนักศึกษาสามารถสำเร็จการศึกษาตามกำหนดของหลักสูตร โดยไม่ลาออกกลางคัน เรียนเกินเวลาและช้ากว่ากำหนด

2. หลักแห่งประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึง ผลผลิตได้ตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้นั้นคือ นักเรียนนักศึกษามีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีความรู้ความสามารถ ทักษะคุณภาพ และการจัดการได้การบริหารงานวิชาการ เป็นงานหลักของโรงเรียนและมีขอบข่ายค่อนข้างกว้างขวาง หลักการบริหารงานวิชาการจะแบ่งเป็นขั้นตอนของกระบวนการการบริหารงานวิชาการ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ 2553) ดังนี้

1. ขั้นตอนดำเนินการจะเป็นการกำหนดนโยบายและวางแผนงานด้านวิชาการ โดยมีงานต่อไปนี้

1.1 จัดทำแผนงานวิชาการให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

1.2 จัดสภาพงานวิชาการและวิธีการทำงาน

1.3 จัดครูอาจารย์เข้าสอน

1.4 จัดทำโครงการสอน

1.5 จัดทำปฏิทินการปฏิบัติงาน

1.6 จัดตารางสอน

1.7 ปฐมนิเทศนักเรียน

1.8 การลงทะเบียนเรียน

2. ขั้นการดำเนินงาน เป็นขั้นที่จัดดำเนินงาน รวมทั้งการควบคุมดูแลให้ปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ให้

2.1 การดำเนินการสอนตามหลักสูตร โดยการดูแลให้การสอนเป็นไปตามโครงการสอน แต่ละวิชาเป็นการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ

2.2 การดำเนินเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรทางด้านวิชาการได้แก่การจัดโครงการสอน ช่อมเสริมโครงการส่งเสริมเด็กเรียนดีโครงการส่งเสริมการค้นคว้าด้วยตนเองการจัดชุมนุมต่าง ๆ ลูกเสือและเนตรนารีมีการแนะแนวการศึกษาและอาชีพ ตลอดจนการให้คำปรึกษาในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ จัดให้มีห้องสมุดโรงเรียนเพื่อเป็นแหล่งค้นคว้า

2.3 งานเกี่ยวกับการบริการการส่งเสริมให้มีการให้บริการเกี่ยวกับสื่อการสอน เพื่อช่วยเหลือครูในด้านการสอนและอุปกรณ์ต่าง ๆ มีการจัดรวบรวมเอกสารคำสอน คู่มือครูรวมทั้งการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น อาคารสถานที่การจัดหาอุปกรณ์เป็นต้น

3.ขั้นส่งเสริมและติดตามผลด้านวิชาการเพื่อให้ได้มาตรฐานของงานวิชาการผู้บริหารควรมีการส่งเสริม ปรับปรุงพัฒนาและประเมินผลงานด้านวิชาการดังนี้

3.1 ส่งเสริมให้ครูอาจารย์ได้ปรับปรุงตนเองด้านวิชาการ

3.2 สนับสนุนให้มีการปฏิบัติตามแนวทางวิชาการได้แก่การกำหนดจุดมุ่งหมายและนโยบายที่เหมาะสมกับโรงเรียน และสามารถนำไปปฏิบัติได้

3.3 ริเริ่มและสร้างสรรค์ในการปรับปรุงงานด้านวิชาการ

3.4 จัดบรรยากาศทางวิชาการในโรงเรียน เช่นการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทางด้านวิชาการ

3.5 จัดให้มีคณะกรรมการที่ปรึกษาทางวิชาการ

3.6 จัดตั้งคณะกรรมการทางวิชาการขึ้นลักษณะขณะอาจจัดรวมกัน เป็นคณะครูในแผนกเดียวกัน มาร่วมกันทำงานแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

3.7 ส่งเสริมให้จัดตั้งชุมนุมหรือชมรมทางวิชาการ เพื่อจัดกิจกรรมและเผยแพร่งานด้านวิชาการ

3.8 ส่งเสริมให้มีการเข้าร่วมประชุมสัมมนาฝึกอบรม เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้และเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการ

3.9 ส่งเสริมให้ศึกษาต่อเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2555) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการถือว่าเป็นหัวใจของการบริหารโรงเรียน ทั้งนี้เพราะจุดมุ่งหมายของโรงเรียนก็คือ การจัดการศึกษา คุณภาพและมาตรฐานของโรงเรียน จึงอยู่ที่งานด้านวิชาการ ซึ่งจะประกอบด้วยงานด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน การจัดบุคลากรที่เกี่ยวข้อง การจัดสิ่งส่งเสริมงานด้านวิชาการรวมถึงงานด้านการวัดและประเมินผล ขั้นตอนการดำเนินงานด้านวิชาการ จะมีขั้นการวางแผนงานด้านวิชาการ ขั้นการจัดและดำเนินการ และ ขั้นส่งเสริมและติดตามผลด้านวิชาการ หลักการบริหารงานด้านวิชาการคือ หลักแห่งประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สรุปได้ว่า หลักในการบริหารวิชาการซึ่งมีจุดหมายคือผู้เรียน ควรมีหลักปฏิบัติอย่างมีคุณภาพ ซึ่งนำมาสู่ประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล งานด้านวิชาการจะมีประสิทธิภาพนั้นอยู่ที่การจัดการศึกษา คุณภาพ และมาตรฐานของการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยงานด้านหลักสูตรและด้านการจัดการเรียนการสอน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการการจัดสิ่งส่งเสริมงานด้านวิชาการ รวมถึงงานด้านวัดผลและประเมินผล ซึ่งผู้บริหารจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีกับบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้องค์กรมีการพัฒนาและบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการถือเป็นหัวใจหลักของสถานศึกษาเพราะเนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องโดยตรงกับนักเรียนเพื่อให้นักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 เพื่อให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปยังสถานศึกษามากที่สุด กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้มีการกำหนดขอบข่ายภารกิจการบริหารงานด้านวิชาการไว้ในคู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลไว้ ดังนี้ การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการภายในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา (คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล ,2546)

เซอร์จิโอ กิวนนี และคณะ (Sergiovanni and Others, 1965) มีความเห็นว่างานวิชาการต้องประกอบด้วย

- 1) การตั้งปรัชญาการศึกษาขึ้นมาเพื่อปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว
- 2) การจัดทำโครงการทางการศึกษาต่างๆ
- 3) การจัดให้มีการประเมินผลหลักสูตรและมีการเรียนการสอน
- 4) การสร้างบรรยากาศในสถานศึกษาให้พร้อมที่จะเปลี่ยนแปลง
- 5) การจัดหาวัสดุสำหรับการเรียนการสอน

ส่วนมิลเลอร์ (Miller, 1975) มีขอบข่ายงาน 4 งานประกอบด้วย

- 1) การจัดโปรแกรมเรียน
- 2) การปฏิบัติตามโปรแกรม
- 3) การบริหารการประเมินผลการเรียน
- 4) การบริการการสอนนักศึกษา

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) ได้แบ่งขอบข่ายงานเป็น 4 ด้านคือ

1. การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการเป็นการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการนำไปใช้

2. การจัดการดำเนินงานล่วงหน้าเกี่ยวกับการเรียนการสอน ประกอบไปด้วย แผนการปฏิบัติงานวิชาการ โครงการสอน บันทึกหลังสอน การจัดการดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนในสถานศึกษาดำเนินไปด้วยดีและสามารถปฏิบัติได้จึงต้องมีการจัดการเกี่ยวกับการเรียนการสอนประกอบไปด้วยการจัดตารางสอน การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การจัดแบบเรียน การปรับปรุงการเรียนการสอน และการฝึกงาน

3. การจัดการเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ เป็นการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและส่งเสริมการจัด หลักสูตรและโปรแกรมการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และมีคุณภาพประกอบด้วยการจัดสื่อการเรียนการสอน การจัดห้องสมุด และการนิเทศการสอน

4. การวัดและประเมินผลในด้านวิชาการ เป็นกระบวนการที่จำเป็นในกระบวนการเรียนการสอน

พิชัย เสี่ยมจิตต์ (2551) ได้อธิบายถึงขอบเขตการบริหารงานวิชาการไว้ว่า ประกอบด้วย 8 งาน ได้แก่

- 1) การวางแผนงานวิชาการ
- 2) การจัดดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน
- 3) การบริหารวิชาการ
- 4) การจัดเสริมหลักสูตร
- 5) การจัดระบบวิชาการ
- 6) การนิเทศงานวิชาการ
- 7) การวัดและประเมินผล
- 8) การพัฒนางานวิชาการ

จันทราณี สงวนนาม (2553) ได้กำหนดขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้

- 1) หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร
- 2) การวิจัยในชั้นเรียน
- 3) การสอนซ่อมเสริม
- 4) การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

5) การนิเทศภายในสถานศึกษา

6) การประกันคุณภาพการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2552) ได้จัดทำคู่มือปฏิบัติงานข้าราชการกำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ โดยสถานศึกษามีผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบการบริหารงานของสถานศึกษาที่มีโครงสร้างการบริหารงานตามกฎหมายที่มีขอบข่ายภารกิจที่กำหนดซึ่งการแบ่งส่วนราชการภายในสถานศึกษาเป็นไปตามกฎกระทรวงและระเบียบที่คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษากำหนดซึ่งจะแบ่งส่วนราชการเป็นกลุ่มหรือฝ่ายหรืองานตลอดจนกำหนดอำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วนราชการซึ่งจะต้องครอบคลุมขอบข่ายและภารกิจของสถานศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา สำหรับขอบข่ายการบริหารวิชาการมีดังนี้

- 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
- 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 3) การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน
- 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาผลการศึกษา
- 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- 6) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
- 7) การนิเทศการศึกษา
- 8) การแนะแนวการศึกษา
- 9) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
- 10) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
- 11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น
- 12) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน

และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการหมายถึงงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญของการบริหารการศึกษาทุกระดับ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องรับผิดชอบ ผู้บริหารการศึกษาต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ประมวลการสอน อุปกรณ์การสอน การจัดตารางสอน แบบเรียน ห้องสมุด โรงเรียน การวัดผลการศึกษา การสอนต่างๆ ที่ทันสมัยอยู่เสมอ งานวิชาการจะชี้ให้เห็นถึงคุณค่าและคุณภาพและประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาของหน่วยงานนั้นๆ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้ความสนใจใส่ใจในงานวิชาการเป็นพิเศษ และเชื่อว่าการบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนการสอนในโรงเรียนซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้แบ่ง ขอบข่ายงานวิชาการไว้ 12 งาน โดยสามารถอธิบายรายละเอียดแต่ละด้านได้ดังนี้

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

การพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกประเภท เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามความมุ่งหมายและจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ และเป็นการวางแผนการประเมินผลให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงในตัวผู้เรียน ว่าได้บรรลุตามความมุ่งหมายและจุดประสงค์จริงหรือไม่ เพื่อผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบจะได้รู้และคิดเพื่อแก้ไขปรับปรุงต่อไป ดังนั้นหลักสูตรที่ดีและเหมาะสมจะต้องมีการพัฒนาอยู่เสมอเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของกาลเวลา สภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการปกครองของประเทศตลอดจนความก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ ในอดีตนักพัฒนาหลักสูตรจะให้ความสำคัญเกี่ยวกับเป้าหมายเนื้อหาและวิธีการสอนของหลักสูตรโดยไม่ค่อยสนใจหรือคำนึงผู้เรียนว่าจะมีความรู้สึกรู้สึกระหือรืออย่างไร ปกตินักพัฒนาหลักสูตรจะกำหนดจุดมุ่งหมายให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนเป็นสำคัญและเนื้อหาสาระตลอดทั้งกระบวนการเรียนการสอนก็ต้องเป็นเรื่องของครูที่จะต้องคิดมาหาครุ้มักจะหาเนื้อหาเรื่องและวิธีการเรียนการสอนโดยคำนึงว่าผู้เรียนคิดอย่างไร มีความรู้สึกรู้สึอย่างไร และมีความต้องการอย่างไร แต่ในปัจจุบันแนวคิดนี้ได้เปลี่ยนไป จึงเป็นหน้าที่ของนักพัฒนาหลักสูตรที่จะต้องหาแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรให้มีความถูกต้อง ชัดเจนและเป็นประโยชน์กับผู้เรียนมากที่สุด

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยฝ่ายบริหารครูผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชนในการมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรโรงเรียน เพื่อนำหลักสูตรโรงเรียนไปใช้พร้อมทั้งการนิเทศ ติดตามการใช้หลักสูตรและการนำหลักสูตรโรงเรียนไปใช้

สันติ บุญภิรมย์ (2552) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง ความพยายามของผู้บริหารโรงเรียน และคณะครูอาจารย์ได้ร่วมมือกัน เปลี่ยนแปลง ปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนให้เหมาะสมแก่การเปลี่ยนแปลงของบริบททางสังคม ทั้งปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต เพื่อให้ผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้องได้เกิดความมั่นใจในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนนั้น

รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ (2553) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการหรือขั้นตอนของการตัดสินใจหาทางเลือกทางการเรียนการสอนให้เหมาะสม เพื่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงทางการเรียนการสอนไปในทางที่ดีขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียน และโรงเรียน โดยผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย มีส่วนร่วม จากความหมายและแนวคิดที่กล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า งานหลักสูตรและบริหาร หลักสูตร หมายถึง กระบวนการบริหารการจัดทำหลักสูตรและใช้หลักสูตรเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ การจัดทำหลักสูตรและการใช้หลักสูตร การดำเนินการตามแผน การใช้หลักสูตร การประเมินผลการใช้หลักสูตร และการปรับปรุงแก้ไขเพื่อพัฒนาหลักสูตร

งานพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เป็นกรอบและแนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ สมรรถนะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยสอดคล้องกับนโยบายการศึกษาของชาติที่มุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพของคนให้มีคุณภาพและมีความรู้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง

การพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนที่ดำเนินอย่างต่อเนื่องโดย การมีส่วนร่วมตัดสินใจของ ผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน บุคลากรในชุมชน ซึ่งมีการดำเนินการตั้งแต่

การวางแผนการออกแบบการจัดการเรียนรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ รวมทั้งการนำหลักสูตรไปใช้และการประเมินหลักสูตร เพื่อให้ได้หลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียน (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, (2556)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดว่าขอบข่ายและอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการไว้ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550)

- 1) การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น
- 2) การวางแผนงานด้านวิชาการ
- 3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
- 4) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
- 5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 6) การวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
- 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
- 8) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
- 9) การนิเทศการศึกษา
- 10) การแนะแนว
- 11) การพัฒนาระบบ
- 12) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
- 13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น
- 14) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่ บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
- 15) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา
- 16) การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในการสถานศึกษา
- 17) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ดังนั้นการพัฒนาหลักสูตร เป็นเรื่องที่ต้องการการตัดสินใจหลายขั้นตอน ตั้งแต่การเริ่มตั้งวัตถุประสงค์ และท้ายสุดคือ วิธีการประเมินผลของการเรียนรู้ การตัดสินใจควรจะเป็นคณะกรรมการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรการตัดสินใจมีระดับกว้าง และในส่วนอีกระดับอาจจะเป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ทั่วไปวัตถุประสงค์เฉพาะเนื้อหาวิชาวิธีสอนและการประเมินผล อีกระดับหนึ่งก็คือ การบริหารหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตรต้องทำอย่างเป็นระบบมีหลักเกณฑ์และตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเที่ยงตรง (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553) และคู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล โดยกระทรวงศึกษาธิการ มีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

- 1) ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 สาระแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของสังคม ชุมชน และท้องถิ่น

2) วิเคราะห์สภาพแวดล้อม และประเมินสถานภาพสถานศึกษาเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายรวมทั้งคณะกรรมการสถานศึกษา

3) จัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่างๆ ที่กำหนดให้มีในหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยพยายามบูรณาการเนื้อหาทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันและระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

4) นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และบริหารจัดการใช้หลักสูตรให้เหมาะสม

5) นิเทศการใช้หลักสูตร

6) ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร

7) ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2554 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีการมุ่งเน้นกระจายอำนาจการศึกษาให้กับสถานศึกษาได้มีอำนาจบทบาทและส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน โดยให้ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นหลักสูตรแกนกลางในการบริหารด้านวิชาการของสถานศึกษา เพื่อให้ เกิดความชัดเจนในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับเขตพื้นที่การศึกษาละสถานศึกษาโดยได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตรและได้กำหนดโครงสร้างเวลาขั้นต่ำแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ไว้ในหลักสูตรแกนกลาง มีการเปิดโอกาสให้สถานศึกษาเพิ่มเติมเวลาเรียนได้ตามความเหมาะสม และยังมีการปรับกระบวนการวัดและประเมินผลผู้เรียน เกณฑ์การจบการศึกษา และ เอกสารแสดงหลักฐานทางการศึกษาที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ ,2551)

สรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรจำเป็นต้องพิจารณาถึงข้อมูลพื้นฐานในด้านต่างๆ เพื่อให้หลักสูตรที่สร้างขึ้นมานั้นสมบูรณ์สามารถสนองความต้องการของบุคคลและสังคมพื้นฐานด้านต่างๆ ที่ต้องนำมาพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

การเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญของชีวิตที่จะช่วยให้เราสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิต และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม เพราะฉะนั้นคนเราจึงต้องมีการเรียนรู้อยู่เสมอและต่อเนื่องไปตลอดชีวิต ด้วยเหตุนี้จึงมีนักวิชาการในแวดวงการศึกษาหลายท่านให้ความสนใจในเรื่องของการเรียนรู้เป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะชีวิตความเป็นอยู่และการประพฤติกกรรมปฏิบัติของคนเราจะเป็นไปในรูปแบบใดโดยขึ้นอยู่กับการเรียนรู้เป็นสำคัญ (พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา ,2542)

คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลโดยกระทรวงศึกษาธิการมีแนวทางการปฏิบัติดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

1) ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2) ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิดการจัดการการเผชิญสถานการณ์การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงและปฏิบัติจริงการส่งเสริมให้รักการอ่าน และใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องการผสมผสานความรู้ต่างๆให้สมดุลกันปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระกิจกรรมโดยจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม และแหล่งการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้และนำภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้ปกครอง ชุมชน มามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม

3) จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่างๆ โดยเน้นการนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตร เช่น นิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกัน หรือแบบอื่นๆตามความเหมาะสม

4) ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครูเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกัน หรือแบบอื่นๆตามความเหมาะสม กระบวนการเรียนรู้ที่สำคัญที่สุดต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้สัมผัสและสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทั้งที่เป็นเพื่อนมนุษย์ ธรรมชาติ และเทคโนโลยี ผู้เรียนได้ค้นคว้าทดลองฝึกปฏิบัติ แลกเปลี่ยนเรียนรู้จนค้นพบสาระสำคัญของบทเรียนได้ฝึกวิธีคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดเชิงสรุป คิดหาเหตุผล คิดแก้ปัญหาที่สามารถนำไปใช้ได้ คิดสร้างสรรค์จินตนาการ และสามารถแสดงออกได้ชัดเจนมีเหตุผล โดยรู้ว่าตนคิดอย่างไร สามารถตรวจสอบความเข้าใจของตนเองได้ และสามารถปรับเปลี่ยนกลวิธีวิธีการคิดให้เหมาะสม

โดยครูมีบทบาทปลูกเร้าและเสริมแรงศิษย์ในทุกกิจกรรมให้ค้นพบคำตอบและความมีวินัย มีความรับผิดชอบในการทำงาน ผู้เรียนมีโอกาสดูแลและประเมินปรับปรุงตนเอง ยอมรับผู้อื่นสร้างจิตสำนึกในความเป็นคนดี ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามมาตรา 22 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่กำหนดว่าการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนและพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545)

การจัดกระบวนการเรียนรู้ต้องผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ ต้องมีลักษณะหลากหลายตามความเหมาะสมของแต่ละระดับอย่างไรก็ตามควรเข้าใจว่าการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุดหรือผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ไม่ใช่วิธีสอนแต่เป็นเทคนิคการจัดการให้ผู้เรียนได้มีโอกาสรู้ด้วยตนเอง ทั้งนี้โดยมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้คุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ฮิลการ์ด และโบเวอร์ (Hillgard and Bower 1975) กล่าวว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ทำให้พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม อันเป็นผลจากการฝึกประสบการณ์ แต่มีใช้ผลจากการตอบสนองตามธรรมชาติ เช่น สัญชาตญาณหรือวุฒิภาวะ หรือจากการเปลี่ยนแปลงชั่วคราวของร่างกาย

กรมวิชาการ (2543) ได้ให้ความหมายการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ว่า เป็นการดำเนินการใดๆในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้คำนึงถึงประโยชน์ของผู้เรียนมากที่สุดในการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้

การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด มีฐานมาจากทฤษฎี และผลการวิจัยพบว่า เป็นวิธีการที่ทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพอย่างแท้จริง เนื่องจากผู้เรียนเป็นผู้มีส่วนร่วม เรียนรู้ตนเอง เป็นผู้ปฏิบัติ หรือเป็นผู้กระทำมากกว่าผู้ถูกกระทำ

มูลีย์ (George J. Mouly) ได้มีการกำหนดลำดับขั้นกระบวนการเรียนรู้ไว้ 7 ขั้นตอนประกอบด้วย

1. เกิดแรงจูงใจ (Motivation) เมื่อร่างกายเกิดความต้องการในสภาวะที่ขนาดความสมดุล ก็จะมีแรงขับ (Drive) หรือแรงจูงใจ(motive) ผลัดดันให้เกิดพฤติกรรมเพื่อหาสิ่งที่ขาดมาให้ร่างกายได้อยู่ในสภาวะที่พอดี และแรงจูงใจมีผลให้แต่ละคนมีความไวต่อการสัมผัสสิ่งเร้าที่แตกต่างกันและเป็นสิ่งที่กำหนดทิศทางของพฤติกรรมและเป็นสิ่งเบื้องต้นที่จำเป็นต่อการเรียนรู้

2. กำหนดเป้าประสงค์ (Goal) เมื่อมีแรงจูงใจเกิดขึ้น แต่ละคนก็กำหนดเป้าประสงค์ที่จะก่อให้เกิดความพึงพอใจ เป้าประสงค์จึงเป็นผลสุดท้ายที่ร่างการต้องการ ซึ่งบางครั้งก็ชัดเจน บางครั้งก็ไม่ชัดเจน และมีการกำหนดขึ้น เพื่อสนองความต้องการทางร่างกายหรือความต้องการทางสังคม

3. เกิดความพร้อม (Readiness) ในแต่ละบุคคลมีความสามารถที่รับหรือต้องการพื้นฐานเพื่อแสวงหาความพึงพอใจ เพื่อเป็นไปตามความต้องการและความพร้อมของแต่ละบุคคล กล่าวได้ว่าความเจริญเติบโตทางโครงสร้างของร่างกายแต่ละคนขึ้นอยู่กับความพร้อมในการเรียนของบุคคลนั้นด้วย

4. อุปสรรค (Obstacle) อุปสรรคจะเป็นสิ่งขวางกั้นของพฤติกรรมที่เกิดจากแรงจูงใจกับเป้าประสงค์ ถ้าหากไม่มีสิ่งกีดขวางเราก็จะไปถึงจุดหมายได้โดยง่ายซึ่งสถานการณ์แบบนี้ไม่ได้ช่วยให้เกิดความต้องการที่จะแก้ปัญหาและเรียนรู้ ในทางตรงกันข้ามการที่เราไม่สามารถไปถึงเป้าหมายจะก่อให้เกิดความเครียด และจะทำให้เกิดความพยายามที่จะหาวิธีแก้ไขซึ่งจะทำให้เกิดการเรียนรู้ขึ้น

5. การตอบสนอง (Response) เมื่อมีแรงจูงใจ มีเป้าหมาย เกิดความพร้อมที่จะเผชิญอุปสรรค พฤติกรรมนั้นอาจเริ่มด้วยการตัดสินใจที่เกิดจากการตอบสนองที่เหมาะสม และนำไปปรับปรุงแก้ไขการตอบสนองนั้นให้แก้ปัญหาได้ดีที่สุด ซึ่งเป็นแนวทางในการมุ่งสู่เป้าหมายโดยตรงหรือโดยทางอ้อมอย่างใดอย่างหนึ่ง

6. การเสริมแรง (Reinforcement) คือ การได้รางวัลหรือสิ่งเร้าที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจ ซึ่งผู้เรียนจะได้รับเมื่อได้ตอบสนองแล้ว ตัวเสริมแรงจึงไม่จำเป็นต้องเป็นสิ่งของหรือวัตถุเสมอไป เพราะความสำเร็จ ความก้าวหน้า ก็อาจจะเป็นตัวเสริมแรงให้ได้เช่นกัน

7. การสรุปความเหมือน (Generalization) หลังจากที่สามารถตอบสนองหรือหาวิธีการไปสู่เป้าประสงค์แล้ว บุคคลนั้นอาจจะใช้กับปัญหา หรือสถานการณ์ที่จะเจอในอนาคตได้ นั้นแสดงว่าบุคคลเกิดการเรียนรู้ที่จะสรุปความ เหมือนระหว่างสถานการณ์กับการเรียนรู้ที่มีมาก่อนหน้านั้นกับ

ปัญหาที่เพิ่งจบใหม่ นั้นอาจจะเป็นการขยายขอบเขตของพฤติกรรม กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในการใช้กระบวนการหลักสูตร และเป็นกิจกรรมที่ครูสามารถใกล้ชิดกับเด็ก กระบวนการจัดการศึกษาจะต้องมีการส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองตาม ธรรมชาติ ได้เต็มศักยภาพ กิจกรรมการเรียนรู้เป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้เด็กสามารถปรับตัวเข้ากับสังคม และมีการพัฒนาสังคมและดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข

บลูม (Bloom, 1976) กล่าวว่า การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นแต่ละครั้ง จะต้องมีการเกิดการเปลี่ยนแปลงทั้ง 3 ประการ ถึงจะเรียกว่าเป็นการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ และการเปลี่ยนแปลงนั้นประกอบไปด้วย การเปลี่ยนแปลงทางด้านความรู้ ความคิด ความเข้าใจซึ่งจะเกิดขึ้นในสมอง การเปลี่ยนแปลงทางด้าน อารมณ์ความรู้สึก เป็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจ และสุดท้ายการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย เพื่อให้เกิดทักษะความชำนาญมากขึ้น

การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นเป้าหมายสำคัญสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชน ผู้สอนต้องพยายาม จัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน รวมทั้งปลูกฝังเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พัฒนาทักษะต่างๆ อันเป็นสมรรถนะสำคัญที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดแนวทาง ดำเนินงาน การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ไว้ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556)

- 1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
- 2) ฝึกทักษะการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์เฉพาะหน้าและการปรับประยุกต์ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
- 3) จัดประสบการณ์การเรียนรู้จากกิจกรรมหรือสถานการณ์จริง เพื่อฝึกการปฏิบัติให้คิดเป็น ทำเป็น และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
- 4) จัดการเรียนการสอนโดยบูรณาการความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้ สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา
- 5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนจัดบรรยากาศการเรียนรู้ อาทิ สภาพแวดล้อม สื่อการสอน และอำนวยความสะดวกเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยมาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ
- 6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ

7) ศึกษาค้นคว้าพัฒนารูปแบบหรือการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่ก้าวหน้า เพื่อเป็นผู้นำการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อเป็นต้นแบบให้กับสถานศึกษาอื่น

จากแนวคิดที่ได้นำมาเสนอ สรุปได้ว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ จะต้องดำเนินการส่งเสริมให้ครูมีบทบาทในการจัดกระบวนการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง และได้พัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพอย่างสมดุล มีความสุขทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรม ในการดำรงชีวิต และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างมีความสุข

การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน

การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน เป็นกระบวนการอย่างหนึ่งที่สำคัญของคุณภาพการศึกษา และถือว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่ช่วยให้มีการพัฒนาการศึกษา เพราะผลที่ได้จากการวัดและการประเมินผลการเรียนจะทำให้ทราบผลว่ามีประสิทธิภาพและบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ ส่วนเรื่องของการเทียบโอนผลการเรียนนั้น ถือเป็นการสร้างโอกาสให้กับผู้เรียนที่มีความต้องการศึกษาตามสถาบันต่างๆ ตามวาระและโอกาสที่แตกต่างกัน การวัดและประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียนซึ่งหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้มีการวัดและประเมินการเรียนรู้ ดังนี้ (สำนักการศึกษา, 2554)

1) ระดับชั้นเรียน เป็นการวัดผลและประเมินผลการเรียนทั้งแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการเป็นการประเมินผลย่อยหรือประเมินผลรวม เป็นการประเมินผลตามสภาพจริงหรือการปฏิบัติเป็นการทดสอบประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน ซึ่งการประเมินระดับชั้นเรียนเป็นการใช้ผลการประเมิน เพื่อปรับปรุงหรือพัฒนาผู้เรียน ปรับการสอน และตัดสินผลการเรียนและสื่อสารกับผู้ปกครอง

2) ระดับสถานศึกษาเป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนทุกชั้น โดยการวิเคราะห์ข้อมูลตามหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ซึ่งการประเมินระดับสถานศึกษาเป็นการใช้ผลการประเมินเพื่อพัฒนาคุณภาพโรงเรียน และเพื่อการประกันคุณภาพในโรงเรียน

3) ระดับเขตพื้นที่การศึกษาเป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

4) ระดับชาติ เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานเดียวกัน โดยใช้ข้อสอบมาตรฐานของหน่วยงานที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งการประเมินระดับชาติเป็นการใช้ผลการประเมินเพื่อการตัดสินใจกำหนดนโยบาย จัดสรรทรัพยากร ยกระดับคุณภาพการศึกษาโดยรวม

การนำการวัดผลและประเมินผลสู่การปฏิบัติสถานศึกษาสามารถนำการวัดผลและประเมินผลสู่การปฏิบัติได้ ดังนี้

- 1) จัดทำนโยบาย รูปแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้สถานศึกษา
- 2) กำหนดเกณฑ์การประเมิน การผ่านตัวชี้วัด

3) จัดทำแนวปฏิบัติและเกณฑ์การประเมิน การอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน
คุณลักษณะอันพึงประสงค์กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

4) กำหนดกระบวนการตัดสินผลการเรียน

5) กำหนดแนวปฏิบัติการณ์การอนุมัติเลื่อนชั้น การเลื่อนชั้นระหว่างปี การซ้ำชั้น ฯลฯ

6) กำหนดภารกิจผู้สอน

7) จัดทำคู่มือครู คู่มือนักเรียน

เป้าหมายสำคัญของการประเมินผลการเรียนตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนจุดหมายพื้นฐานสองประการ ประการแรก คือ การวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลการเรียนและการเรียนรู้ของผู้เรียนในระหว่างการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง บันทึก วิเคราะห์ แปลความหมายข้อมูล แล้วนำมาใช้ในการส่งเสริม หรือปรับปรุงแก้ไขการเรียนรู้ของผู้เรียนและการสอนของครู การวัดและประเมินผลกับการสอนจึงเป็นเรื่องที่สัมพันธ์กัน หากขาดสิ่งหนึ่งสิ่งใดการเรียนการสอนก็ขาดประสิทธิภาพ การประเมินระหว่างการเรียนการสอนเอื้อพัฒนาการเรียนรู้เช่นนี้เป็นการวัดผลเพื่อการพัฒนา (formative assessment) ที่เกิดขึ้นในห้องเรียนทุกวัน เป็นการวัดเพื่อให้รู้จุดเด่นจุดที่ต้องปรับปรุง จึงเป็นข้อมูลเพื่อใช้ในการพัฒนาในการเก็บข้อมูล ผู้สอนต้องใช้วิธีการและเครื่องมือการประเมินที่หลากหลายและใช้เกณฑ์การให้คะแนน (rubric) สิ่งที่สำคัญที่สุดในการประเมินเพื่อพัฒนา คือการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนในลักษณะคำแนะนำที่เชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ทำให้เกิดการเรียนรู้พอกพูน แก้ไขความคิดความเข้าใจเดิมที่ไม่ถูกต้อง ตลอดจนการให้ผู้เรียนสามารถตั้งเป้าหมายพัฒนาตนได้ จุดมุ่งหมายประการที่สอง คือ การวัดและประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียน เป็นการประเมินสรุปผลการเรียนรู้ (summative assessment) ซึ่งมีหลายระดับได้แก่ เมื่อเรียนจบ หน่วยการเรียนรู้ จบรายวิชาเพื่อตัดสินคะแนน หรือให้ระดับผลการเรียนให้การรับรองความรู้ความสามารถของผู้เรียนว่าผ่านรายวิชาหรือไม่ ควรได้รับการเลื่อนชั้นหรือไม่ หรือสามารถจบหลักสูตรหรือไม่ ในการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียนที่ดีต้องให้อาจารย์ผู้เรียนแสดงความรู้ความสามารถด้วยวิธีการที่หลากหลายและพิจารณาตัดสินบนพื้นฐานของเกณฑ์ผลการปฏิบัติมากกว่าใช้เปรียบเทียบระหว่างผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

สมนึก ภัททิยธนี (2551) ให้ความหมายของการวัดผลการศึกษาว่า หมายถึง กระบวนการการหาปริมาณความสามารถเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ต้องการอันเนื่องมาจากการ เรียนการสอน โดยใช้เครื่องมือใดๆ ผลจากการวัดจะออกมาเป็นจำนวน คะแนน สัญลักษณ์ หรือ ข้อมูลสารสนเทศ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) กล่าวว่า การวัดและประเมินผลเป็นสิ่งจำเป็นในกระบวนการเรียนการสอน และมีประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1) เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครูอาจารย์ ทำให้ครูอาจารย์ ทราบว่าผลการสอนของตนเป็นอย่างไร และจะได้แก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น

2) เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของนักเรียนนักศึกษา นักเรียนนักศึกษาจะได้ทราบว่าตนมีความรู้ความเข้าใจในบทเรียนหรือไม่เพียงใดซึ่งจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงตนเอง

3) เพื่อปรับปรุงระบบการบริหารงานในสถานศึกษาทำให้ทราบสภาพที่แท้จริงของหลักสูตรโครงการสอนบันทึกการสอนที่นำมาสู่การปฏิบัติว่าประสบปัญหาอย่างไร จะได้แก้ไขปรับปรุงอย่างไร

4) เพื่อเป็นข้อมูลทางการศึกษาทั่วไป เช่น ผลการเรียนการศึกษสำเร็จตามหลักสูตรเป็นแนวทางในการทำงานและศึกษาต่อ

5) เป็นหลักฐานด้านการศึกษาของสถานศึกษาในด้านการรับนักศึกษาผลการเรียนและการสำเร็จตามหลักสูตร

6) เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์สถานศึกษาในด้านผลการเรียน และการสำเร็จการเรียนของนักเรียน นักศึกษา

วิชัยวงศ์ใหญ่และมารุต พัฒนาผล (2553) กล่าวถึงการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 4 ระดับ คือ

1) การประเมินระดับชั้นเรียนเป็นการวัดและประเมินผลที่อยู่ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ เน้นการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง

2) การประเมินระดับสถานศึกษาเป็นการวัดและประเมินผลรายปีรายภาครวมทั้งการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนคุณลักษณะอันพึงประสงค์และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

3) การประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษาเป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา

4) การประเมินระดับชาติเป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับชาติตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้ารับการประเมิน

จิตติมา วรณศรี (2557) กล่าวถึงการวัดผลประเมินผล เป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินควบคู่กับการจัดการเรียนการสอนเพื่อสะท้อนประสิทธิผลการจัดการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนและคุณลักษณะของผู้เรียนที่ต้องการพัฒนา ซึ่งการวัดผลเป็นกระบวนการที่สัมพันธ์ต่อเนื่องกัน กับการประเมินผลกล่าวคือการวัดผลจะต้องมีเครื่องมือเพื่อวัดพฤติกรรมหรือสิ่งใดที่ต้องการวัด ทำให้ได้ผลการวัดซึ่งเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ล่วงหน้า เพื่อประเมินผลโดยตัดสินว่าผ่านหรือไม่ผ่าน หรือจัดอยู่ในระดับตามเกณฑ์ประเมิน

ในด้านการเทียบโอนผลการเรียนถือเป็นการนำผลการเรียนซึ่งเป็นความรู้ทักษะ และประสบการณ์ของผู้เรียนที่เกิดจากการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มาประเมินสถานศึกษาสามารถเทียบโอนผลการเรียนของผู้เรียนในกรณีต่างๆ ได้แก่ การย้ายสถานศึกษา การเปลี่ยนรูปแบบการศึกษา การย้ายหลักสูตรการออกกลางคัน และขอกลับเข้ารับการ ศึกษาต่อการศึกษาจากต่างประเทศ และขอเข้าศึกษาต่อในประเทศ นอกจากนี้ยังสามารถเทียบ

โอนความรู้ ทักษะประสบการณ์จากแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ เช่น สถานประกอบการ สถาบันศาสนา สถาบันการฝึกอบรบอาชีพ การจัดการศึกษาโดยครอบครัว

แนวทางการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ดังนี้

- 1) กำหนดระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาโดยสอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศ
- 2) จัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา
- 3) วัดผลประเมินผลเทียบโอนประสบการณ์ผลการเรียนและอนุมัติผลการเรียน
- 4) จัดให้มีการประเมินผลการเรียนทุกช่วงชั้นและจัดให้มีการซ่อมเสริมกรณีที่มีผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน
- 5) จัดให้มีการพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผล
- 6) จัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผลประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียนเพื่อใช้ในการอ้างอิงตรวจสอบและใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน
- 7) ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติผลการประเมินการเรียนด้านต่างๆ รายปี/รายภาค และ ตัดสินผลการเรียนการผ่านช่วงชั้นและจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 8) การเทียบโอนผลการเรียนเป็นอำนาจของสถานศึกษาที่จะแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ ได้แก่ คณะกรรมการเทียบระดับการศึกษาทั้งในระบบนอกระบบและตามอัธยาศัย คณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียน และเสนอคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการพร้อมทั้งให้ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติการเทียบโอน

สรุปได้ว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสิ่งที่ จำเป็นต้องทำเพื่อจะได้ทราบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในครั้งนั้นๆ ประสบผลสำเร็จหรือไม่เพียงใด ไม่ว่าจะจัดการ เรียนการสอนด้วยรูปแบบใด เพียงแต่ว่าครูผู้สอนจะจัดวิธีการวัดและ ประเมินผลด้วยวิธีการใด หรือใช้เครื่องมือแบบใดเท่านั้น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกับการวัด ประเมินผลเป็นสิ่งที่ทำควบคู่กัน ไป เพื่อที่จะได้เห็นพัฒนาการหรือความก้าวหน้าของผู้เรียนได้ ตลอดเวลา อีกทั้งยังใช้วิธีการวัด ประเมินผลที่หลากหลายรูปแบบ โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการ ประเมินผลการเรียนของตน และได้รับข้อมูลย้อนกลับ เพื่อจะได้พัฒนาตัวเองตามความเหมาะสมด้วย

การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การวิจัยถือว่าเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนของครู ช่วยในการค้นหาคำตอบของสาเหตุปัญหา หรือข้อบกพร่องในระบบการเรียนการสอนนั้นๆ การนำการวิจัยเข้าไปช่วยจะทำให้การจัดการเรียนการสอนของครูสามารถนำผู้เรียนไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายของหลักสูตรได้ ครูที่จะทำการวิจัยได้สำเร็จจำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมจากผู้บริหารสถานศึกษา

ดัง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 30 ว่าจะให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และ มาตรา 24 (5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยการเรียนและความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วน หนึ่ง ของกระบวนการเรียนรู้

การศึกษาวิจัยเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดสำหรับการสร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับประเทศ ในสังคมประชาธิปไตย การวิจัยมีประโยชน์ต่อการทดสอบแนวความคิด การตอบคำถามการแก้ปัญหา หรือการตัดสินใจ ผู้บริหารอาจต้องการรู้กระบวนการที่ดีที่สุดในการจัดกลุ่มนักเรียนหรือเหตุที่นักเรียนสอบตก ออกกลางคัน การวิจัยสามารถให้คำตอบกับสิ่งเหล่านี้และปัญหาอื่นๆที่คล้ายคลึงกัน ก่อนที่ผู้บริหารจะแก้ปัญหาใดๆ จะต้องดูผลการวิจัยก่อนที่จะแก้ปัญหา เพื่อให้การแก้ปัญหานั้นๆ ได้ผลจริงๆ ซึ่งได้มีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับวิจัยทางการศึกษาไว้ว่า การวิจัยเป็นกระบวนการค้นหาความจริง (fact-finding process) เป็นการค้นหาความรู้ เป็นความพยายามในการสำรวจหาความจริง การวิจัยเป็นการค้นหา พัฒนาและการทำความเข้าใจในความรู้อยู่ โดยใช้วิธีทางวิทยาศาสตร์ รวบรวม แนวคิดหรือข้อสมมติฐาน(hypothesis) การสังเกตข้อเท็จจริง การวิเคราะห์ การทำความเข้าใจ และการสรุปขั้นสุดท้ายของทฤษฎี (ชาญชัย อาจินสมมาตร, 2544)

โดยจุดมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษากระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดไว้ว่า (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

- 1) ศึกษาและสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการศึกษาวิเคราะห์วิจัย และการนำผลการวิจัยมาใช้ในการบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพการจัดการ เรียนรู้ของสถานศึกษา
- 2) ศึกษาวิเคราะห์วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้
- 3) ดำเนินการวิจัยเพื่อ พัฒนาการเรียนรู้ และใช้เป็นแนวทางการแก้ปัญหาคุณภาพ การเรียนรู้ของผู้เรียน
- 4) ศึกษาเอกสารที่ เกี่ยวข้องกับข้อมูลและผลงานวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการ เรียนรู้และพัฒนาคุณภาพผู้เรียนใน ความรับผิดชอบ
- 5) สร้างเครือข่ายในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัยกระบวนการจัดการเรียนรู้อยู่ภายใน โรงเรียนระหว่างโรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษา และส่วนกลาง
- 6) วิจัย ประเมินผล เพื่อพัฒนา นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา

รุ่งชัยดาพร เวหะชาติ (2552) กล่าวว่าจุดมุ่งหมายของ การวิจัยในสถานศึกษา ประกอบด้วย

- 1) เพื่อแสวงหาแนวทางและเทคนิควิธีการในการบริหารจัดการ ตามภารกิจ สถานศึกษา
- 2) เพื่อแสวงหาเทคนิคและวิธีการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับ ธรรมชาติ และศักยภาพของนักเรียน

3) เพื่อให้การเรียนรู้ที่มีหลักการและเหตุผลด้วยตนเองซึ่ง นำไปสู่ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

การวิจัยทางการศึกษามีความจำเป็นอย่างยิ่ง คือ (ชาญชัย อาจิณสมจาร, 2544)

1. เพื่อสร้างมาตรฐานสำหรับการปฏิบัติงาน การวิจัยช่วยสร้างมาตรฐานของงานทั้งด้าน คุณภาพและปริมาณ การวิจัยมีความจำเป็นต่อการสร้างมาตรฐานของการปฏิบัติงานอันเป็นที่ยอมรับ สำหรับทุกขั้นตอนของการปฏิบัติงานเพื่อควบคุมลำดับขั้นของการปฏิบัติงานเหล่านี้และเพื่อให้การ ปฏิบัติงานทุกครั้งสัมพันธ์กันอย่างมีประสิทธิภาพตลอดถึงก่อให้เกิดความร่วมมือของผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง

2. เพื่อให้เกิดการทำงานที่มีมาตรฐาน วิธีการทำงานอาจมีหลายวิธี ผู้บริหารและบุคลากรควร จะร่วมกันตัดสินใจเลือกวิธีที่ดีและง่ายที่สุด ถ้าใช้วิธีการทำงานแบบลองผิดลองถูกก็จะทำให้เสียเวลา และเสียค่าใช้จ่าย การวิจัยสามารถป้องกันการสูญเสียเปล่า

3. เพื่อการตัดสินใจและการแก้ปัญหา ในขณะที่มีการดำเนินการตามกระบวนการทางการ ศึกษา ผู้บริหารจะประสบปัญหาต่างๆ สิ่งเหล่านี้จำเป็นต้องมีการสืบค้นและแก้ปัญหาการวิจัยซึ่งเป็นการค้นหาความรู้เป็นหนทางที่ผู้บริหารใช้ในกระบวนการตัดสินใจ การวิจัยไม่ได้ให้คำตอบของปัญหาในตัวเอง แต่อาจเสนอแนะการตัดสินใจหรือทางเลือกของการตัดสินใจ

4. เพื่อเผชิญความท้าทายของการเปลี่ยนแปลง สังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ในด้านต่างๆ เช่นด้านสังคม เทคโนโลยี และเศรษฐกิจเป็นต้นเพราะฉะนั้น การวิจัยเพื่อหาคำตอบที่ เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสิ่งเหล่านี้จึงเป็นสิ่งจำเป็น

5. เพื่อปรับปรุงสภาพปัจจุบัน การบริหารการศึกษาคือ การปรับปรุงการศึกษาในปัจจุบัน การแก้ปัญหาโดยใช้สามัญสำนึก จึงเป็นการเสี่ยงกับการผิดพลาด ผู้บริหารที่ดีควรใช้ผลการวิจัย ทางการศึกษา มาปรับปรุงสภาพการศึกษาในปัจจุบัน

สรุปได้ว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา เป็นภาระงานหนึ่งที่น่าไปสู่ความสำเร็จของสถานศึกษา โดยผู้บริหาร ครู นักเรียน และบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง ต้องร่วมกันแสวงหาวิธีเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลสารสนเทศ นำปัญหาที่พบมาแก้ไขเพื่อนำมาพัฒนาการบริหารจัดการ การเรียนการสอน เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

สื่อ คือตัวกลางหรือตัวเชื่อมในการถ่ายทอดองค์ความรู้ทักษะประสบการณ์จากสื่อต่างๆไปสู่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่างๆได้โดยง่ายและถูกต้อง ช่วยกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ผู้เรียนสามารถมีภาพเริ่มแรกอย่างถูกต้องและสมบูรณ์ กระบวนการศึกษาธิการ ได้ให้ความหมายของสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี เพื่อการศึกษาไว้ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544)

สื่อการเรียนรู้ (educational material) หมายถึง วิธีการหรือกระบวนการ วัสดุ ของจริง เครื่องมือที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการเรียนการสอน ซึ่งมีสาระที่เป็นประโยชน์ต่อประสบการณ์การเรียนรู้ สำหรับนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตรกำหนด เทคโนโลยีเพื่อ

การศึกษา (educational technology) หมายถึง ความรู้ทางทฤษฎีและการ ปฏิบัติของการ ออกแบบ การพัฒนาการใช้ การจัดการ และการประเมินของกระบวนการและ ทรัพยากรสำหรับการ เรียนรู้

นวัตกรรมการศึกษา (educational innovation) หมายถึง แนวคิด การปฏิบัติ หรือ สิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ ที่ยังไม่เคยมีใช้มาก่อน อาจช่วยให้การศึกษาและการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ดียิ่งขึ้น ผู้เรียนสามารถเกิดความรู้ได้อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพสูงกว่าเดิม

ภาวิดา ธาราสุทธิ (2550) ให้ ความหมายของสื่อการเรียนการสอน หมายถึง สิ่งที่ช่วยใน การเรียนรู้ สิ่งที่ครูผู้สอนและผู้เรียนเป็น ผู้ใช้ผู้ช่วยให้กระบวนการเรียนการสอนดำเนินไปสู่เป้าหมาย ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ กิตานันท์ มะลิทอง (2445) ได้กล่าวถึงความหมายสื่อการ สอนไว้ว่า เป็นตัวกลางที่ช่วยนำและถ่ายทอดความรู้ จากครูผู้สอน หรือจากแหล่งความรู้ไปยังผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบรรลุถึงจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

สื่อการเรียนการสอนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เพื่อเกิดทักษะกระบวนการและความรู้สึนึกคิดอันนำไปสู่การบรรลุ เป้าหมาย ในการจัดการเรียนเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มี ลักษณะ สำคัญคือสถานศึกษาจะต้องจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษาเอง

บทบาทในการผลิตและพัฒนา สื่อการเรียนรู้ตามหลักสูตรของสถานศึกษาจึงเป็นภารกิจที่ ครูผู้สอนจะต้องดำเนินการผลิตและพัฒนา สื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐานและหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีกระบวนการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ 2 ลักษณะใหญ่ๆ คือ

- 1) การผลิต/จัดทำสื่อการเรียนรู้ขึ้นใหม่
- 2) การ ดัดแปลง/ปรับปรุงสื่อการเรียนรู้ที่จัดทำ/สร้างไว้แล้ว

วิภาดา ธาราสุทธิ (2550) ได้จำแนกประเภทของ สื่อการสอนไว้ 3 ประเภท คือ

- 1) สื่อประเภทวัสดุ (software) เป็นสื่อที่ทำหน้าที่เก็บความรู้ใน ลักษณะของภาพ เสียงและตัวอักษรในรูปแบบต่างๆที่ผู้เรียนสามารถใช้เป็นแหล่งศึกษาหาความรู้
- 2) สื่อประเภทเครื่องมือ หรือโสตทัศนูปกรณ์ (hardware) เป็นตัวกลางหรือทางผ่าน ของความรู้ที่จะ ถ่ายทอดไปยังครูและนักเรียนต้องอาศัยวัสดุมาใส่ในตัวของมัน
- 3) สื่อประเภทเทคนิคหรือวิธีการ (technique or method) เป็นกิจกรรมทุกอย่าง ที่ครูหรือนักเรียนจัดขึ้นทั้งในและนอกห้องเรียน

สมพงษ์ สุวรรณจิตกุล (2552) ได้กล่าวสาระสำคัญไว้ ณ ประการที่เกี่ยวกับการพัฒนา นวัตกรรม ดังนี้

1. นวัตกรรมต้องเป็นกระบวนการที่มีวินัย คือมีกระบวนการในการจัดการกับความคิดใหม่ๆ และมี การค้นคว้าอย่างต่อเนื่องในการหาทรัพยากรมาใช้มีความสามารถในการผ่านอุปสรรคด้วยความมานะ อดทนได้

2. นวัตกรรมนี้จะต้องมีความครอบคลุมในหลายๆด้าน กล่าวคือ ผู้บริหารทุกคนทุกหน่วยงาน จะต้องรับทราบให้ความร่วมมือและช่วยกันคิดหาทางว่าจะมีการดำเนินการอย่างไรให้เป็นรูปธรรม มากที่สุด

3. นวัตกรรมจะต้องรวมไปถึงการจัดการระบบอย่างเป็นระเบียบมีการค้นหาโอกาสใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง

4. นวัตกรรมจะต้องถูกกำหนดจากผู้บริหารระดับสูงและทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในองค์กรโดยมีระบบการบริหารความคิด เพื่อสรรหาความคิดและนวัตกรรมใหม่ๆ

5. นวัตกรรมจะต้องมุ่งเน้นที่นักเรียนในสถานศึกษาเป็นสำคัญ

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการในด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเป็นหน้าที่ของสถานศึกษา ผู้บริหารจะต้องส่งเสริม สนับสนุนเพื่อให้ จัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่ เหมาะสม ผู้บริการสถานศึกษา ครู จะต้องมีการวางแผนร่วมกันในการคิดค้นผลิตสื่อ การใช้สื่อการสอนมีการจัดหาแหล่งวิทยากรในท้องถิ่น และมีการติดตามผลการใช้สื่อการสอนอย่างสม่ำเสมอ

การพัฒนาแหล่งเรียนรู้

แหล่งเรียนรู้เป็นสภาพ/สถานที่ หรือศูนย์รวมที่ประกอบด้วย ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้และ กิจกรรมที่เป็นการเรียนรู้ที่กำหนดเวลาเรียนยืดหยุ่นสอดคล้องกับความต้องการและความพร้อมของผู้เรียน (รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ, 2552) ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่2) พ.ศ.2545 หมวด 4 มาตรา 22 ได้กำหนดว่าการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนเป็นสำคัญ กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ขณะที่มาตรา 24 กำหนดว่าการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอน

สามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้และมีความรอบรู้ อีกทั้งในมาตรา 25 ได้กำหนดไว้ว่า รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงาน และจัดตั้ง แหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูลและแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545) แหล่งเรียนรู้ภายใน สถานศึกษาที่มีอยู่แล้วตามปกติหากผู้บริหารสถานศึกษาจัดการแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ให้เป็นระบบ วางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ รวมทั้งแสวงหาแหล่งเรียนรู้ใหม่ที่สอดคล้องกับความต้องการ

ต้องการของผู้เรียนและ ความต้องการของครูในฐานะผู้อำนวยความสะดวกให้เกิดการเรียนรู้ จะทำให้การจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ, 2552)

ประเภทของแหล่งเรียนรู้ จะสามารถจำแนกเป็นประเภทได้ 4 ประเภท ดังนี้

1.แหล่งการเรียนรู้ประเภทบุคคล ได้แก่ บุคคลทั่วไปที่อยู่ในเขตชุมชนที่สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับนักเรียนได้ ยกตัวอย่างเช่น ชาวสวน ชาวไร่ ชาวนา ช่างฝีมือ นักธุรกิจ พ่อค้า พนักงานบริษัท ข้าราชการ พระภิกษุสงฆ์ ศิลปินและนักกีฬา

2.แหล่งการเรียนรู้ประเภทที่มนุษย์สร้าง ขึ้นมาเช่น สถานที่สำคัญ โบราณสถาน สถานที่ราชการห้างร้าน บริษัท ห้องสมุด โรงงานอุตสาหกรรม เขื่อน ฝายทดน้ำ สนามกีฬา สนามบิน

3. แหล่งการเรียนรู้ประเภททรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ ภูเขา ป่าไม้ ดิน หินแร่ แม่น้ำ ห้วย หนอง คลองบึง สัตว์ป่า สัตว์น้ำ

4. แหล่งการเรียนรู้ประเภทกิจกรรม ทางสังคมประเพณีและความเชื่อ ได้แก่ ขนบธรรมเนียมประเพณีพื้นบ้าน การละเล่น วรรณกรรม ศิลปะดนตรีพื้นบ้าน วิถีชีวิตความเป็นอยู่

สรุปได้ว่า การพัฒนาแหล่งเรียนรู้เป็นการพัฒนาเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ครูผู้สอนให้ปฏิบัติงานได้อย่างเต็มความสามารถและยังต้องมีการส่งเสริม พัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจทั้งทางด้านความรู้และด้านความคิดโดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น

การนิเทศการศึกษา

สถานศึกษาที่มีระดับมาตรฐานการศึกษาที่ดี ครูมีประสิทธิภาพ นักเรียนมีสมรรถนะตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร อีกทั้งการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อมของสังคม ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงนโยบายทางการศึกษา และการเปลี่ยนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำให้ผู้บริหารและครูต้องพัฒนาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว สิ่งที่จะช่วยให้งานวิชาการในสถานศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ก็คือการนิเทศการศึกษา ถือว่าเป็นงานที่สำคัญยิ่งในการบริหารงานวิชาการที่ผู้บริหารต้องดำเนินการขึ้นภายในสถานศึกษาเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพสูงสุดส่งผลให้การจัดการศึกษาตรงตามเป้าหมาย

ทั้งนี้เพราะการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการให้บริการ ช่วยเหลือ และแนะนำให้การดำเนินการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตามรูปศัพท์ของการนิเทศมาจากคำภาษาอังกฤษว่า Supervision ซึ่งหมายถึง การให้ความช่วยเหลือ การให้คำแนะนำ และการ ปรับปรุง ซึ่งได้มีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาไว้ว่า คือกิจกรรมหรือความพยายามต่างๆ ของบุคลากรทางการศึกษาที่จะพัฒนาความรู้ ความสามารถของผู้ร่วมวิชาชีพ ให้ปฏิบัติภารกิจ ทางด้านการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อสนองนโยบายและเป้าหมายของการจัด การศึกษา โดยมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา ก็เพื่อที่จะให้ครูสอนดียิ่งขึ้น ช่วยเด็กนักเรียนให้ดีขึ้น และปรับปรุงโรงเรียนให้ดีขึ้น (ภาวิดา ธาราสุทธิ, 2550) สอดคล้องกับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา

หมายถึง กระบวนการจัดการบริหารการศึกษาเพื่อชี้แนะ ให้ความช่วยเหลือและความร่วมมือกับครู บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครูและเพิ่มคุณภาพของบทเรียนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา (ปรียาพร วงศอนุตรโรจน์, 2546) บีช และ เรนฮาร์ท (Beach and Reinhartz, 2000) กล่าวว่า การนิเทศ เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันเป็นทีมระหว่างครู กับนักวิชาการ การสร้างความร่วมมือร่วมใจเพื่อส่งเสริมคุณภาพในสถานศึกษา และส่งเสริมการพัฒนาทางวิชาชีพครู

สรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา คือความพยายามที่จะช่วยเหลือและแก้ไข ปัญหาของครูผู้สอน เพื่อให้ครูผู้สอนนำไปปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การแนะแนวการศึกษา

การแนะแนวการศึกษาเป็นงานที่สำคัญงานหนึ่งในการบริหารงานวิชาการซึ่งเป็นการส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน เสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ ในการเรียนในเชิงพหุปัญญา การสร้างสัมพันธภาพที่ดี ครูผู้สอนทุกคนต้องทำหน้าที่แนะแนวให้คำปรึกษาในด้านชีวิต การศึกษาต่อการพัฒนาตนเองสู่โลกอาชีพและการมีงานทำ (กรมวิชาการ, 2545) ซึ่งได้มีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับการแนะแนว การศึกษาไว้หลายท่าน เช่น ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ (2550) ให้ความหมายว่า การแนะแนวการศึกษาเป็น กระบวนการที่ช่วยเหลือนักเรียนให้รู้จักและเข้าใจตนเอง รู้จักสภาพแวดล้อมรอบตัว เพื่อให้สามารถปรับตัวและดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างถูกต้องและมีความสุข และส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาสูงสุดตาม ศักยภาพของแต่ละบุคคล ในขณะ ที่ พนม ลิ้มอารีย์ (2548) ได้กล่าวถึงหลักการที่สำคัญของการแนะแนว ให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพมี 10 ประการ ดังนี้

- 1) การจัดบริการแนะแนวในสถานศึกษาจะต้องมุ่ง ให้ความช่วยเหลือนักเรียนทุกคนด้วยความเสมอภาคเป็นธรรมและเท่าเทียม
- 2) การจัดบริการแนะแนวต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง คือจัดอย่างเป็นระบบมีระเบียบแบบแผน
- 3) ผู้ทำงานแนะแนวจะต้อง ยอมรับในความเป็นเอกัตบุคคล (individual) ของนักเรียนและต้องมีความเข้าใจและยอมรับความ แตกต่างระหว่างบุคคล (individual differences)
- 4) การแนะแนวเป็นกระบวนการพฤติกรรมของ บุคคลและเกี่ยวกับการพัฒนาของมนุษย์ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องใช้เครื่องมือและกลวิธีต่างๆเพื่อช่วยให้ แต่ละบุคคลเข้าใจตนเอง
- 5) ผู้กระทำการแนะแนวจะต้องเคารพในสิทธิและเสรีภาพของบุคคลแต่ละคน
- 6) การแนะแนวถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการศึกษา ดังนั้นจึงควรสอดแทรกอยู่ในกระบวนการเรียนการสอนของสถานศึกษา
- 7) การแนะแนวที่มีประสิทธิภาพ ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้แนะ แนวต้องเป็นผู้ที่ได้รับการศึกษาอบรมทางการแนะแนวมาโดยเฉพาะ
- 8) ผู้ทำงานด้านแนะแนวต้องมี มนุษย์สัมพันธ์ที่ดีมีความเป็นประชาธิปไตยยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและจะต้องเป็นผู้ที่สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี

9) การจัดบริการแนะแนวจะได้ผลดีจะต้องเกิดจากความ ร่วมมือของบุคคลทุกฝ่าย

10) ผู้ทำงานแนะแนวจะต้องเป็นผู้ที่เก็บรักษาความลับได้

แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นการ จัด กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน คือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรม เพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ โดยมีระบบเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเห็น ภาพกิจกรรมและสามารถนำไปประยุกต์ได้ตามความเหมาะสม ซึ่งกิจกรรมแนะแนวนี้นี้จะเป็นกิจกรรม ที่ส่งเสริม พัฒนาให้ผู้เรียนได้รู้จัก ตนเอง สามารถตัดสินใจและคิดแก้ปัญหาด้วยตัวเองได้นอกจากนี้ครู ยังสามารถสอนให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจผู้เรียนมากยิ่งขึ้นและเป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้ปกครองมีส่วนช่วย ในการพัฒนาผู้เรียนอีกทางหนึ่ง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553)

กล่าวโดยสรุปการแนะแนวการศึกษาจะเริ่มขึ้นตั้งแต่วันแรกที่ผู้เรียนเข้าสู่สถานศึกษา และ ดำเนินไปจนถึงการสิ้นสุดการเรียนในระดับนั้นๆ เพื่อไปประกอบอาชีพและการศึกษาต่อในระดับที่ สูงขึ้น ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรม 2 ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่ กิจกรรมช่วยเหลือผู้เรียนด้านการเรียน คือ การให้ข้อแนะแนวทางการเรียนการศึกษาต่อ การทำงานเพื่อหารายได้เสริมระหว่างเรียน การ ดำเนินการติดต่อขอรับทุนทางการศึกษา วารสารและหนังสือทางราชการแนะแนวทางการศึกษา ประการที่สอง การช่วยเหลือผู้เรียนด้านการปรับตัว ส่งเสริมทางด้านสติปัญญาให้กับผู้เรียน ตลอดจน ความเข้าใจในเรื่องความสามารถของตนเองที่สามารถตัดสินใจเพื่อบ่มความสำเร็จทางด้านการศึกษา ความสามารถทั่วไป ความถนัดเฉพาะ ค่านิยม การค้นหาข้อมูลส่วนบุคคลและนักศึกษาที่มีแนวโน้ม ของความเคลื่อนไหวด้านพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

การจัดการศึกษาที่จะสามารถรับประกันให้สังคมชุมชนยอมรับและเชื่อมั่นว่า สถานศึกษาจะ พัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ได้ตามมาตรฐานและคุณภาพที่หลักสูตรได้ระบุไว้ อีกทั้งยังตรงตามความ มุ่งหวังทางสังคมเพราะผู้ปกครองสามารถเรียกร้องให้สถานศึกษา หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและ รับผิดชอบจัดการศึกษาให้แก่นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด เพื่อให้ นักเรียนมีความรู้ ความสามารถรวมไปถึงคุณลักษณะต่างๆของแต่ละบุคคลได้อย่างเต็มศักยภาพ

การประกันคุณภาพเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐาน ของการศึกษา และเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับชุมชนสังคมว่าการจัดการศึกษาของโรงเรียนนั้นมี คุณภาพและเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาทุกด้าน

สำนักทดสอบทางการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีการกำหนด มาตรฐานในการประกันคุณภาพภายในไว้ดังนี้ การประกันคุณภาพการศึกษา (Quality Assurance) เป็นกลไกสำคัญที่สามารถขับเคลื่อนในด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดำเนินไปอย่างราบรื่นและ ต่อเนื่อง การประกันคุณภาพมีหลักการที่สำคัญ ได้แก่ การกระจายอำนาจการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม ในการทำงานมีการแสดงความรับผิดชอบที่สามารถเข้าตรวจสอบได้ ระบบการประกันคุณภาพ ภายใน

ของสถานศึกษาซึ่งประกอบด้วยการดำเนินงานที่มีความสัมพันธ์กัน 3 ส่วน คือ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554)

1. การประเมินคุณภาพภายใน ซึ่งจะมีดำเนินการโดยสถานศึกษาเองหรือการประเมินโดยหน่วยงานต้นสังกัด

2. การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาจะต้องมีการติดตามตรวจสอบ เพื่อพัฒนา ความก้าวหน้าในการดำเนินโครงการกิจกรรมงานเป็นระยะๆ และจะมีผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน เพื่อรวบรวมสารสนเทศของสถานศึกษานั้น และผลการติดตามตรวจสอบมาเพื่อปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง นอกจากจะแสดงให้เห็นว่าสถานศึกษาทำงานกันอย่างเป็นระบบแล้วยังเป็นการเตรียมตัวให้ สถานศึกษาพร้อมรับการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัดอย่างน้อย 1 ครั้ง ภายใน 3 ปีและการประเมินคุณภาพภายนอก

3. การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นการดำเนินกิจกรรมใดๆ เพื่อให้เกิดการยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น โดยมีมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษาเป็นเป้าหมายในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาต่างๆ ต้องสอดคล้องกับ มาตรฐานการศึกษาชาติและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาอาจมีการเพิ่มเติมมาตรฐานที่เฉพาะเจาะจงเหมาะสมกับสภาพของชุมชนในท้องถิ่นได้ และตัวมาตรฐานจะเป็นกรอบควบคุมการดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

การประเมินภายใน (Internal Evaluation) เป็นกระบวนการในการประเมินผลการดำเนินงานของทุกหน่วยงานที่กระทำโดยบุคลากรในหน่วยงาน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ได้ข้อมูลมาเพื่อใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนดไว้

ซึ่งการประเมินภายในนี้ถือเป็นกระบวนการตรวจสอบการทำงานของตนเองและสถานศึกษา ควรกำหนดให้การประเมินภายในเป็นกิจกรรมกิจกรรมหนึ่งที่ต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่องของสถานศึกษา ในการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนควรมีวิธีดำเนินการประเมิน 2 ลักษณะ ได้แก่

1. ประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ประเมินการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของทุกฝ่ายในโรงเรียนเพื่อให้ โรงเรียนมีการดำเนินงานอย่างมีคุณภาพและสม่ำเสมอ

ดังนั้น ในการกำหนดมาตรฐานคุณภาพผู้เรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงยังคงให้ยึดการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ตามที่หลักสูตรได้ระบุไว้เป็นหลัก โดยกำหนดให้มีคุณภาพผู้เรียนเป็น 6 ส่วน คือ มีสุขภาวะที่ดีและมีสุนทรียภาพ มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจ แก้ปัญหาได้ อย่างมีสติสมเหตุผลมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตรที่กำหนด มีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับบุคคลอื่นและสังคมได้ และมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพที่ตนเองเลือกได้

การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

เนื่องจากโรงเรียนเป็นสถาบันของชุมชน และเพื่ออบรมสั่งสอนลูกหลานของบุคคลในชุมชนนั้นๆ เมื่อผู้เรียนสำเร็จการศึกษาออกมาและบางครั้งอาจจะต้องใช้ชีวิตในชุมชนนั้น ดังนั้น ชุมชนต่างๆ จึงมีสิทธิ์ในการเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนรู้ตามข้อกำหนดระหว่างชุมชนกับโรงเรียนในด้านแนวทางการปฏิบัตินั้น กระทรวงศึกษาธิการมีแนวทางเพื่อให้ปฏิบัติตาม ดังนี้ ต้องมีการศึกษาสำรวจความต้องการของชุมชน มีการสนับสนุนด้านวิชาการแก่ชุมชนจัดเสริมความรู้ความคิดเทคนิคทักษะทางวิชาการเพื่อพัฒนาทักษะวิชาชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนท้องถิ่น มีการ ส่งเสริมให้คนในชุมชน ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษาและที่จัดโดยบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชนและท้องถิ่นท้องถิ่นได้

สรุปได้ว่า สถาบันการศึกษาเป็นสถาบันหลักที่สำคัญที่สุดของชุมชนสังคมและประเทศ ที่มีหน้าที่รับผิดชอบต่อการถ่ายทอด พัฒนา ต่อยอดองค์ความรู้ใหม่ๆ ให้กับบุคคลทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง ดังนั้นบทบาทของสถาบันการศึกษาจึงสำคัญที่มีหน้าที่ในการสร้างคน สร้างชาติ พัฒนาคนและพัฒนาชาติให้ได้เติบโตอย่างมั่นคงและยั่งยืน อีกทั้งยังสามารถพึ่งพาตนเองได้ ดังนั้น สถานศึกษาควรมีการกำหนดนโยบายในการจัดการความรู้ทางด้านวิชาการเพื่อช่วยกำกับดูแล และผลักดันให้บริการงานวิชาการแก่สังคมตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้

การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถาบันอื่น

การศึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งบุคคลที่ได้รับการศึกษาย่อมดำรงตนอยู่ในยุคของเทคโนโลยี สังคมข่าวสารได้เป็นอย่างดี ซึ่งหน่วยงานที่จัดการด้านการศึกษา มีทั้งโรงเรียนโดยมีผู้นำในสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้บริหารโรงเรียนซึ่งจะต้องเป็นผู้นำองค์กร และเป็นบุคคลที่มีหน้าที่ทำให้เกิดความร่วมมือความสัมพันธ์ระหว่างคณะครูในโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและองค์กรต่างๆในชุมชน ที่จะมาช่วยให้เกิดการพัฒนทั้งทางตรงและทางอ้อมเพื่อให้บรรลุผลเป้าหมายในการดำเนินงานหรือบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในการทำงาน

แนวทางการปฏิบัติ

1. ประสานความร่วมมือ จะต้องช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ
การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
แนวทางการปฏิบัติ

1. ดำเนินการสำรวจและศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษา รวมไปถึงความต้องการในการได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน

2. มีการส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาด้านวิชาการและพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้อาจารย์ของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน

3. จัดให้มีการดำเนินการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่องของการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน

สรุปได้ว่า การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น เป็นการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาต่างๆ ประสานขอความร่วมมือวิทยากรภายนอก และนำภูมิปัญญาท้องถิ่น มาช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ในชุมชน ตลอดจนมีส่วนร่วมในการประสานงานกับสถาบันการศึกษาอื่นๆ ในการให้บริการด้านวิชาการที่สามารถเชื่อมโยง และเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลข่าวสาร กับสถานศึกษาอื่น สร้างเสริมเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการที่เข้มแข็ง

2.2 บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 3

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 3 ประกอบด้วยท้องที่ อำเภอ วัดโบสถ์ อำเภอพรหมพิราม อำเภอนครไทย และอำเภอชาติตระการ โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ตั้งอยู่เลขที่ 889 ตำบลวัดโบสถ์ อำเภอ วัดโบสถ์ จังหวัด พิษณุโลก 65160

อำนาจหน้าที่

ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา พ.ศ.2560 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561 ข้อ 5 กำหนดให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามี อำนาจหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตามกฎหมาย ว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ และมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) จัดทำนโยบาย แผนพัฒนาและมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้อง กับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการ ของท้องถิ่น

(2) วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษา และหน่วยงานในเขต พื้นที่การศึกษา และแจ้งการจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นรับทราบ รวมทั้งกำกับ ตรวจสอบ ติดตาม การใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว

(3) ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

(4) กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและในเขตพื้นที่การศึกษา

(5) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

(6) ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่างๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการ จัดและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

(7) จัดระบบประกันคุณภาพการศึกษา และประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

(8) ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและ สถาบันอื่น ที่จัดการศึกษารูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา

(9) ดำเนินการประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัย และพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

(10) ประสาน ส่งเสริม การดำเนินการของคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงาน ด้านการศึกษา

(11) ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(12) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

วัฒนธรรมองค์กร

“เป็นเลิศบริการ ประสานเครือข่าย ประสานใจด้วยทีม”

ค่านิยมองค์กร

“ยิ้มแย้มแจ่มใส เต็มใจบริการ สำนึกงานแห่งความสุข”

วิสัยทัศน์

“พัฒนาผู้เรียนสู่สังคมอนาคตอย่างมีคุณภาพและมีความสุข”

พันธกิจ

1. จัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์
2. พัฒนาสถานศึกษาให้มีความปลอดภัยแก่ผู้เรียน
3. ส่งเสริมความเป็นเลิศของผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามศักยภาพ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน
4. พัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามหลักสูตรและทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21
5. สร้างโอกาส ความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำ ให้ผู้เรียนทุกคนได้รับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึง และเท่าเทียม
6. พัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความเชี่ยวชาญในการจัดการศึกษาที่ตอบสนองทิศทางการพัฒนาประเทศ
7. จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

8. พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาทุกระดับและจัดการศึกษา โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

สภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศ

จังหวัดพิษณุโลกเป็นเมืองที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนาน มีอายุประมาณ 400 ปีเศษ ตั้งอยู่ภาคเหนือตอนล่าง และอยู่ในเขตภาคกลางตอนบนของประเทศไทย เรียกว่า “เหนือล่างกลางบน” มีระยะทางห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 368 กิโลเมตร มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 10,815 ตารางกิโลเมตร หรือ 6,759,909 ไร่ เป็นจุดศูนย์กลางด้านการคมนาคมของภูมิภาคอินโดจีน ซึ่งเป็นจุด

เชื่อมต่อระหว่างอินโดจีนและได้รับการขนานนามว่าเป็น “พิษณุโลกเมืองบริการสี่แยกอินโดจีน” คือ เมือง ดานัง ย่างกุ้ง कुหมิง และ กัวลาลัมเปอร์ มีแม่น้ำสำคัญ คือ แม่น้ำน่าน ไหลผ่านกลางตัวเมือง พิษณุโลก การคมนาคมสะดวกสามารถเดินทาง โดยเครื่องบิน รถไฟ และรถยนต์

ภูมิประเทศ

ทางตอนเหนือและตอนกลางเป็นเขตเทือกเขาสูงและที่ราบสูง โดยมีเขตภูเขาสูงด้าน ตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งอยู่ในเขตอำเภอวังทอง อำเภอวัดโบสถ์ อำเภอนนทบุรี อำเภอ นครไทย และอำเภอชาติตระการ พื้นที่ตอนกลางมาทางใต้เป็นที่ราบ และตอนใต้เป็นที่ราบลุ่ม โดยเฉพาะ บริเวณลุ่มแม่น้ำน่านและแม่น้ำยมซึ่งเป็นแหล่งการเกษตรที่สำคัญที่สุดของจังหวัดพิษณุโลกอยู่ในเขต อำเภอบางระกำ อำเภอเมืองพิษณุโลก อำเภอพรหมพิราม อำเภอนนทบุรี และบางส่วนของ อำเภอวังทอง

ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดพิษณุโลกอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอพิชัย อำเภอแสนขัน และอำเภอน้ำปาด (จังหวัดอุตรดิตถ์) และ แขวงไชยบุรี ประเทศลาว

ทิศใต้ติดต่อกับอำเภอพิจิตร อำเภอวชิรบารมี อำเภอสามง่าม และอำเภอสามโก้ (จังหวัดจิจิตร)

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอหล่มสัก อำเภอเขาค้อ อำเภอวังโป่ง (จังหวัดเพชรบูรณ์) อำเภอด่านซ้าย และอำเภอนาแห้ว (จังหวัดเลย)

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอกงไกรลาศ อำเภอศรีสำโรง (จังหวัดสุโขทัย) และอำเภอ ลานกระบือ (จังหวัดกำแพงเพชร)

สภาวะอากาศทั่วไป

ลักษณะสภาวะอากาศของจังหวัดพิษณุโลก ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของมรสุมที่พัดประจำฤดูกาล 2 ชนิดคือ มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งพัดพามวลอากาศเย็นและแห้งจากประเทศจีนปกคลุม ประเทศไทยในช่วงฤดูหนาว ทำให้จังหวัดพิษณุโลกมีอากาศหนาวเย็นและแห้งแล้งทั่วไป และมรสุม ตะวันตกเฉียงใต้ซึ่งจะพัดพามวลอากาศชื้นจากทะเลและมหาสมุทรปกคลุมประเทศไทยในช่วงฤดูฝน ทำให้จังหวัดพิษณุโลกมีฝนตกทั่วไป

ตารางที่ 2.1 แสดงข้อมูลจำนวนโรงเรียนจำแนกประเภท

อำเภอ	โรงเรียน				
	ขนาดเล็ก	ขยายโอกาส	ขยายโอกาส ขนาดเล็ก	คุณภาพ ประจำตำบล	โครงการ พระราชดำริ
นครไทย	34	19	1	11	1
ชาติตระการ	13	15	1	6	2
พรหมพิราม	30	23	4	15	0
วัดโบสถ์	18	12	4	6	0
รวม	95	69	14	35	3

ที่มา : ข้อมูล 10 มิถุนายน 2565

ตารางที่ 2.2 แสดงข้อมูลจำนวนโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

ที่	อำเภอ	จำนวนโรงเรียน
1	นครไทย	33
2	ชาติตระการ	13
3	พรหมพิราม	31
4	วัดโบสถ์	18
สรุปโรงเรียนขนาดเล็ก รวม		95

ที่มา : ข้อมูล 10 มิถุนายน 2566

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พระมหาปริยญา เตชปญโญ (ปราบชมพู่) (2556) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร พบว่า การบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 4.92 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอนและด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน

ทัศนีย์ เสียงหวาน (2557) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการโรงเรียนในกลุ่มบางละมุง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า การบริหารงานวิชาการโรงเรียนในกลุ่มบางละมุง 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าน้อยที่สุด 3 ด้านดังนี้ คือด้านการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการแนะแนวและการนิเทศการศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนบริหารสถานโดยยึดวิสัยทัศน์ นโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 อีกทั้งผู้บริหารเล็งเห็นถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

สุรนาท มีศิลป์ (2559) ได้ทำวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 2 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 2 มีสภาพการบริหารงานวิชาการทั้ง 6 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุดคือ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ด้านการวิจัยและพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา และด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามลำดับ

มณีวรรณ แหวนหล่อ (2561) ได้ทำวิจัยเรื่อง สภาพการบริหารงานวิชาการของครูในระดับประถมศึกษา พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของครูในระดับประถมศึกษา โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งด้านที่มีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติงานสูงที่สุด คือ ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติงานต่ำที่สุด คือ ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการบริหารงานวิชาการของครูในสถานศึกษาระดับประถมศึกษาจำแนกเป็นด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงานของครู พบว่า อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงานของครูมีผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาระดับประถมศึกษาในภาพรวม และเพศไม่มีผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาระดับประถมศึกษาในภาพรวม แต่มีผลในด้านการพัฒนา

หลักสูตรสถานศึกษา และด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ธนชัย อุ่นอ้วน (2564) ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 พบว่า 1. ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก 2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมทุกด้าน พบว่าไม่แตกต่างกัน

พุทธชาติ ศรีสุทธิ (2563) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดท่าพูด (นคร ผลประชานุกูล) ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดท่าพูด (นครผลประชานุกูล) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 16 ด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัธยเทศจากมากไปน้อย คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การแนะแนว การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา การพัฒนาการใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ การส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา การวางแผนด้านวิชาการ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา การนิเทศการศึกษา และการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ และอยู่ในระดับ ปานกลาง 1 ด้าน คือ การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น

นุชเรศ คาคีบุญ (2564) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานของสถานศึกษาสังกัดในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ใน ระดับมากที่สุด และลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปน้อย ได้แก่ การวัดผลและประเมินผล การจัดการเรียนการสอน การวางแผนงานวิชาการ และการพัฒนาหลักสูตร

ธัญลักษณ์ ลีอยศ (2564) ได้ทำวิจัยเรื่อง ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต

2 จำนวน 105 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 จำนวน 83 โรงเรียน พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($X = 4.28$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D. = 0.18$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนด้านการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอนด้านการวิจัยในชั้นเรียน และด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามลำดับ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง สภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ในการวิจัยนี้ทางผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 95 โรงเรียน รวมประชากรทั้งสิ้น 200 คน

กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยดำเนินการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง ครูผู้สอน จำนวน 132 คน ตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ของ ลิเคิร์ต (Likert) แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกเป็น เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน มีลักษณะเป็นแบบการตรวจสอบแบบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานวิชาการโดยสร้างคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ คือ ระดับ 5 ระดับ 4 ระดับ 3 ระดับ 2 และระดับ 1 ซึ่งได้ถามความคิดเห็นให้ครอบคลุมการบริหารงานวิชาการ 12 ด้าน คือ 1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2. ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อ 3. ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน 4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีการศึกษา 6. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 7. ด้านการนิเทศการศึกษา 8. ด้านการแนะแนวการศึกษา 9. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

10. ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน 11. ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น และ 12. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

ระดับ 5 หมายถึง มีการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554: 121)

มากที่สุด	ให้	5	คะแนน
มาก	ให้	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

โดยมีเกณฑ์การแปลผลคะแนน ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ระดับน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กโดยเป็นการสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

1. ศึกษาหลักการ ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาวิเคราะห์สรุปเป็นภาพรวมเพื่อให้ได้กรอบแนวคิดเบื้องต้นในการวิจัย

2. ศึกษาองค์ประกอบต่างๆ ที่ทำให้เกิดความเหมาะสมเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จากหนังสือและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ

3. กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย แบ่งออกเป็น ตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอน ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับ

การศึกษาประสบการณ์ทำงาน ตัวแปรตาม คือ การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 กระทรวงศึกษาธิการ (2552) ได้กำหนดขอบข่ายงานวิชาการของสถานศึกษาประกอบด้วย ขอบข่าย 12 ด้าน

4. กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม เกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

5. สร้างแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ มาตรวจสอบความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ คือ 5 มากที่สุด 4 มาก 3 ปานกลาง 2 น้อย 1 น้อยที่สุด ตามระดับความเหมาะสมเกี่ยวกับสภาพและแนวทางการบริหารงานวิชาการ 12 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนา สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการแนะแนวการศึกษา ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมความรู้ ด้านวิชาการแก่ชุมชน ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น และด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา จากนั้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาและปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

6. ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถาม และหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (Index of Item Objective Congruence: IOC)

โดยเกณฑ์ในการพิจารณาความสอดคล้อง มีดังนี้

- +1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

นำผลที่ได้จากการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของผู้เชี่ยวชาญไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยใช้สูตร ดังนี้

เมื่อ IOC คือ ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

ΣR คือ ผลรวมของคะแนนผลการตัดสินข้อคำถามของผู้เชี่ยวชาญ

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์การตัดสินความสอดคล้องของข้อคำถามกับเนื้อหา ดังนี้

ถ้า $IOC \geq 0.50$ ถือว่า ข้อคำถามนั้นวัดได้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

ถ้า $IOC < 0.50$ ถือว่า ข้อคำถามนั้นวัดได้ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

7. นำแบบสอบถามไปทดลอง (try-out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alphacoefficient) ของครอนบัค (Cronbach's Alpha Coefficient)

8. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ แล้วนำไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้ง เพื่อจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดทำข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1.1 ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากสถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

1.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด

2. การจัดทำข้อมูล

2.1 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาลงรหัสให้คะแนนตามน้ำหนักคะแนนแต่ละข้อและบันทึกข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถาม

การสรุปผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ทั้ง 12 ด้าน เป็นไปในมาตรฐานเดียวกันในทุกประเด็นผู้วิจัยได้นำเกณฑ์การประเมินตามแนวทางของ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554: 121) ดังนี้

มากที่สุด	ให้	5	คะแนน
มาก	ให้	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยเลือกเฉพาะวิธีวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้าและการทดสอบสมมุติฐาน ดังนี้

1. การวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน ในโรงเรียนปัจจุบันใช้ค่าความถี่ (frequency) และร้อยละ (percentage)

2. ระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 3 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตาม เพศ โดยการใช้การทดสอบค่า t- test

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา และ ประสบการณ์ทำงาน โดยการใช้การทดสอบค่า T – test และการทดสอบค่า F-test (One Way Anova)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันชัดเจนในการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการแปลผล ดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของประชากร (Mean)
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร (Standard Deviation)
T	แทน	ค่าสถิติที่คำนวณจาก T-test
F	แทน	ค่าสถิติที่คำนวณจาก F-test หรือวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)
SS	แทน	ผลรวมของค่าความเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Square)
df	แทน	ระดับความเป็นอิสระ (degrees of freedom)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมของความเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean Square)
Sig	แทน	นัยสำคัญทางสถิติ
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ผู้ศึกษาได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1 แสดงความถี่ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	52	39.39
หญิง	80	60.61
รวม	132	100.00

จากตารางที่ 4.1 แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 60.61 และรองลงมาเป็นเพศหญิง จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 39.39

ตารางที่ 4.2 แสดงความถี่ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
25 – 30 ปี	43	32.58
31 – 35 ปี	22	16.67
36 – 40 ปี	26	19.70
41 – 45 ปี	18	13.64
สูงกว่า 45 ปีขึ้นไป	23	17.42
รวม	132	100.00

จากตารางที่ 4.2 แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อายุ 25 – 30 ปี จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 32.58 รองลงมาอายุ 36 – 40 ปี จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 19.70 และอายุสูงกว่า 45 ปีขึ้นไป จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 17.42 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 แสดงความถี่ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปริญญาตรี	90	68.18
สูงกว่าปริญญาตรี	42	31.82
รวม	132	100.00

จากตารางที่ 4.3 แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 68.18 และรองลงมาระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 31.82 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 แสดงความถี่ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี	34	25.76
ประสบการณ์ 5 – 10 ปี	44	33.33
มากกว่า 10 ปี	54	40.91
รวม	132	100.00

จากตารางที่ 4.4 แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 40.91 รองลงมาประสบการณ์ 5 – 10 ปี จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 และประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 25.76 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

จากการวิจัย เรื่องสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จากแบบสอบถามโดยผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับการวิจัย ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำนวน 12 หลัก ประกอบด้วย 1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3. ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน 4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา 6. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 7. ด้านการนิเทศการศึกษา 8. ด้านการแนะแนวการศึกษา 9. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 10. ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน 11. ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น และ 12. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา สรุปผลดังนี้

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ในภาพรวม

สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3				
ด้านที่		$\bar{X}$	S.D	ระดับ
1.	ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.24	0.39	มาก
2.	ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.28	0.48	มาก
3.	ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน	4.26	0.49	มาก
4.	ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.33	0.83	มาก
5.	ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา	4.24	0.51	มาก
6.	ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	4.25	0.51	มาก
7.	ด้านการนิเทศการศึกษา	4.30	0.85	มาก
8.	ด้านการแนะแนวการศึกษา	4.19	0.50	มาก
9.	ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.22	0.53	มาก
10.	ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน	4.25	0.51	มาก
11.	ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับ สถานศึกษาอื่น	4.22	0.48	มาก
12.	ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการแก่บุคคล ครอบครั องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	4.29	0.53	มาก
ภาพรวม		4.26	0.41	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่า ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 4.33$) รองลงมา คือ ด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 4.30$) ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการแก่บุคคล ครอบครั องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ($\bar{X} = 4.29$) ด้านการพัฒนาระบบกระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.28$) ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X} = 4.26$) ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน ($\bar{X} = 4.25$) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.24$) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.22$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการแนะแนวการศึกษา ($\bar{X} = 4.19$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ข้อที่	ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
1.	มีการวิเคราะห์สภาพความต้องการต่าง ๆ เพื่อจัดทำหลักสูตรโรงเรียน	4.51	0.57	มากที่สุด
2.	มีการวิเคราะห์และประเมินสภาพแวดล้อมเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ภารกิจเป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน	4.20	0.52	มาก
3.	มีการจัดทำโครงสร้างหลักสูตร และสาระต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์	4.11	0.53	มาก
4.	มีการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม	4.17	0.53	มาก
5.	มีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรอยู่เสมอ	4.22	0.60	มาก
ภาพรวม		4.24	0.39	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า มีการวิเคราะห์สภาพความต้องการต่าง ๆ เพื่อจัดทำหลักสูตรโรงเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) รองลงมา คือ มีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรอยู่เสมอ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$) มีการวิเคราะห์และประเมินสภาพแวดล้อมเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ภารกิจเป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) และข้อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการจัดทำโครงสร้างหลักสูตร และสาระต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

ข้อที่	ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
1.	มีการจัดทำแผนการเรียนรู้อย่างครบถ้วน	4.36	0.61	มาก
2.	ครูจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.22	0.65	มาก
3.	มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน	4.24	0.59	มาก
4.	มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติได้จริง	4.28	0.66	มาก
5.	มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ	4.30	0.61	มาก
ภาพรวม		4.28	0.48	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยทุกข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า มีการจัดทำแผนการเรียนรู้อย่างครบถ้วน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.36$) รองลงมา คือ มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 4.30$) มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติได้จริง ($\bar{X} = 4.28$) และข้อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ครูจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.22$) ตามลำดับ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัย

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน

ข้อที่	ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
1.	การจัดทำแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผล และประเมินผลการเรียนรู้ของสถานศึกษา	4.36	0.65	มาก
2.	การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผล และประเมินผลแต่ละกลุ่มสาระให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา	4.23	0.69	มาก
3.	การส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอนโดยเน้นการประเมินผลตามสภาพจริง	4.16	0.64	มาก
4.	การจัดทำเกณฑ์การเทียบโอนความรู้ ทักษะประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น	4.25	0.63	มาก
5.	การพัฒนาเครื่องมือการวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน	4.29	0.68	มาก
ภาพรวม		4.26	0.49	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยทุกข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า การจัดทำแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผล และประเมินผลการเรียนรู้ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.36$) รองลงมา คือ การพัฒนาเครื่องมือการวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน ($\bar{X} = 4.29$) การจัดทำเกณฑ์การเทียบโอนความรู้ ทักษะประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น ($\bar{X} = 4.25$) และข้อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอนโดยเน้นการประเมินผลตามสภาพจริง ($\bar{X} = 4.16$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ข้อที่	ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
1.	โรงเรียนพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยการทำวิจัย	4.33	0.66	มาก
2.	โรงเรียนส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน	4.24	0.67	มาก
3.	โรงเรียนส่งเสริมให้ครูพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการวิจัย	4.23	0.67	มาก
4.	โรงเรียนมีโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี	4.58	3.52	มากที่สุด
5.	การติดตามประเมินผล การทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	4.25	0.63	มาก
ภาพรวม		4.33	0.83	มาก

จากตารางที่ 4.9 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า โรงเรียนมีโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$) รองลงมา คือ โรงเรียนพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยการทำวิจัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) การติดตามประเมินผล การทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$) และข้อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ โรงเรียนส่งเสริมให้ครูพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการวิจัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา

ข้อที่	ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
1.	การส่งเสริมการใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนและการบริหารงานวิชาการ	4.20	0.68	มาก
2.	การส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ พัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน	4.30	0.67	มาก
3.	การจัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนและพัฒนางานด้านวิชาการ	4.19	0.66	มาก
4.	การประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา บุคคลและหน่วยงานอื่นการบริหารจัดการสื่อและเทคโนโลยีการเรียนการสอน	4.25	0.63	มาก
5.	การประเมินและพัฒนาการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.27	0.65	มาก
ภาพรวม		4.24	0.51	มาก

จากตารางที่ 4.10 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยทุกข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า การส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ พัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียน การสอน ($\bar{X} = 4.30$) รองลงมา คือ การประเมินและพัฒนาการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($\bar{X} = 4.27$) การประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา บุคคลและหน่วยงานอื่นการบริหารจัดการสื่อและเทคโนโลยีการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.25$) และข้อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การจัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนและพัฒนางานด้านวิชาการ ($\bar{X} = 4.19$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

ข้อที่	ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
1.	การสำรวจแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา	4.35	0.63	มาก
2.	การจัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ให้ครูและนักเรียน	4.18	0.67	มาก
3.	การจัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ร่วมกับสถานศึกษาอื่น ชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ	4.26	0.63	มาก
4.	การส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูใช้แหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา ในการจัดการเรียนรู้	4.27	0.70	มาก
5.	การส่งเสริมการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาใช้ในการจัดการเรียนรู้	4.22	0.70	มาก
ภาพรวม		4.25	0.51	มาก

จากตารางที่ 4.11 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยทุกข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า การสำรวจแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.35$) รองลงมา คือ การส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูใช้แหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา ในการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.27$) การจัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ร่วมกับสถานศึกษาอื่น ชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ ($\bar{X} = 4.26$) และข้อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การจัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ให้ครูและนักเรียน ($\bar{X} = 4.18$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.12 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ด้านการนิเทศการศึกษา

ข้อที่	ด้านการนิเทศการศึกษา	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
1.	การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอน	4.33	0.64	มาก
2.	การดำเนินการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนในรูปแบบหลากหลาย และเหมาะสมกับสถานศึกษา	4.53	3.52	มากที่สุด
3.	การจัดระบบ และกระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา	4.20	0.69	มาก
4.	การสร้างเครื่องมือสำหรับการนิเทศ	4.21	0.69	มาก
5.	การประเมินผลการนิเทศเพื่อปรับปรุง และพัฒนาการนิเทศ	4.20	0.67	มาก
ภาพรวม		4.30	0.85	มาก

จากตารางที่ 4.12 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ด้านการนิเทศการศึกษา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า การดำเนินการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนในรูปแบบหลากหลาย และเหมาะสมกับสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.53$) รองลงมา คือ การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) การสร้างเครื่องมือสำหรับการนิเทศ ($\bar{X} = 4.21$) และข้อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การประเมินผลการนิเทศเพื่อปรับปรุง และพัฒนาการนิเทศ การจัดระบบ และกระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.20$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.13 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ด้านการแนะแนวการศึกษา

ข้อที่	ด้านการแนะแนวการศึกษา	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
1.	โรงเรียนวางแผนการแนะแนวการศึกษาไว้อย่างชัดเจน	4.33	0.67	มาก
2.	โรงเรียนจัดปฏิทินการแนะแนวการศึกษาให้กับนักเรียนไว้อย่างชัดเจน	4.13	0.58	มาก
3.	โรงเรียนจัดแนะแนววิชาชีพภายในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง	4.17	0.70	มาก
4.	โรงเรียนแนะแนวการศึกษาโดยครูมีส่วนร่วม	4.14	0.64	มาก
5.	โรงเรียนส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการแนะแนวการศึกษา	4.17	0.69	มาก
ภาพรวม		4.19	0.50	มาก

จากตารางที่ 4.13 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ด้านการแนะแนวการศึกษา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ทุกข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า โรงเรียนวางแผนการแนะแนวการศึกษาไว้อย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.53$) รองลงมา คือ โรงเรียนจัดแนะแนววิชาชีพภายในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการแนะแนวการศึกษา ($\bar{X} = 4.17$) โรงเรียนแนะแนวการศึกษาโดยครูมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.14$) และข้อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ โรงเรียนจัดปฏิทินการแนะแนวการศึกษาให้กับนักเรียนไว้อย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.13$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.14 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ข้อที่	ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
1.	การกำหนดเป้าหมายการประกันคุณภาพตามมาตรฐานอย่างชัดเจนให้พร้อมสำหรับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.27	0.75	มาก
2.	การวางแผนการพัฒนาและแต่งตั้งผู้รับผิดชอบมาตรฐานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา	4.17	0.70	มาก
3.	การดำเนินการพัฒนางาน กำกับติดตาม ตรวจสอบการประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง	4.13	0.66	มาก
4.	การประสานงานกับสถานศึกษาอื่น หน่วยงานอื่น และเขตพื้นที่การศึกษาในการปรับปรุงพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน	4.30	0.67	มาก
5.	การรายงานการดำเนินงานและวิเคราะห์การประเมินคุณภาพอย่างเป็นระบบ	4.22	0.69	มาก
ภาพรวม		4.22	0.53	มาก

จากตารางที่ 4.14 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ทุกข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า การประสานงานกับสถานศึกษาอื่น หน่วยงานอื่น และเขตพื้นที่การศึกษาในการปรับปรุงพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ ($\bar{X} = 4.30$) รองลงมา คือ การกำหนดเป้าหมายการประกันคุณภาพตามมาตรฐานอย่างชัดเจนให้พร้อมสำหรับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.27$) การรายงานการดำเนินงานและวิเคราะห์การประเมินคุณภาพอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 4.22$) และข้อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การดำเนินการพัฒนางาน กำกับติดตาม ตรวจสอบการประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.13$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.15 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

ข้อที่	ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
1.	การสำรวจความต้องการ และการจัดให้ความรู้เสริมสร้างความคิด และเทคนิคทักษะวิชาการ เพื่อการพัฒนาทักษะ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน และท้องถิ่น	4.42	0.68	มาก
2.	ส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา และที่จัดโดยบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	4.21	0.63	มาก
3.	การจัดให้ความรู้ เสริมสร้างความคิด และเทคนิคทักษะทางวิชาการ เพื่อพัฒนาทักษะวิชาชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน	4.22	0.68	มาก
4.	การส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชน และท้องถิ่น	4.20	0.66	มาก
5.	การส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชน สามารถเลือกภูมิปัญญา และวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการโดยร่วมมือกับบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันการศึกษาอื่น	4.22	0.58	มาก
ภาพรวม		4.25	0.51	มาก

จากตารางที่ 4.15 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชนพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ทุกข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า การสำรวจความต้องการ และการจัดให้ความรู้เสริมสร้างความคิด และเทคนิคทักษะวิชาการ เพื่อการพัฒนาทักษะ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน และท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.42$) รองลงมา คือ การจัดให้ความรู้ เสริมสร้างความคิด และเทคนิคทักษะทางวิชาการ เพื่อพัฒนาทักษะวิชาชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน การส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชน สามารถเลือกภูมิปัญญา และวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการโดยร่วมมือกับบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันการศึกษาอื่น ($\bar{X} = 4.22$) และข้อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชน และท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.20$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.16 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น

ข้อที่	ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
1.	มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอก และภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.19	0.59	มาก
2.	เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐ และเอกชน	4.26	0.66	มาก
3.	ให้บริการด้านวิชาการที่สามารถเชื่อมโยงหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับแหล่งวิชาการในที่อื่น ๆ	4.24	0.68	มาก
4.	จัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมการสร้าง ความสัมพันธ์อันดีกับศิษย์เก่า การประชุมผู้ปกครองนักเรียน การปฏิบัติงานร่วมกับชุมชน การร่วมกิจกรรมกับสถาบันการศึกษาอื่น	4.20	0.64	มาก
5.	การเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสาน จารีตประเพณีศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น	4.23	0.66	มาก
ภาพรวม		4.22	0.48	มาก

จากตารางที่ 4.16 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อทุกข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐ และเอกชน ($\bar{X} = 4.26$) รองลงมา คือ ให้บริการด้านวิชาการที่สามารถเชื่อมโยงหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับแหล่งวิชาการในที่อื่น ๆ ($\bar{X} = 4.24$) การเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณีศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.23$) และข้อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.19$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.17 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันการศึกษาอื่นที่จัดการศึกษา

ข้อที่	ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
	แก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันการศึกษาอื่นที่จัดการศึกษา			
1.	มีการประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจต่อบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นในเรื่องเกี่ยวกับสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษา	4.39	0.72	มาก
2.	จัดให้มีการสร้างความรู้ความเข้าใจ การเพิ่มความพร้อมให้กับ บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่ร่วมจัดการศึกษา	4.22	0.69	มาก
3.	สนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษากับ บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น	4.26	0.69	มาก
4.	ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ได้รับความช่วยเหลือทางด้านวิชาการตามความเหมาะสมและจำเป็น	4.29	0.59	มาก
5.	ร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่ร่วมจัดการศึกษา และใช้ทรัพยากรร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุด	4.27	0.62	มาก
ภาพรวม		4.29	0.53	มาก

จากตารางที่ 4.17 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันการศึกษาอื่นที่จัดการศึกษา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ทุกข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า มีการประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจต่อบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นในเรื่องเกี่ยวกับสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานการศึกษา ($\bar{X} = 4.39$) รองลงมา คือ ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ได้รับความช่วยเหลือทางด้านวิชาการตามความเหมาะสมและจำเป็น ($\bar{X} = 4.29$) ร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่ร่วมจัดการศึกษา และใช้ทรัพยากรร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุด ($\bar{X} = 4.27$) และข้อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ จัดให้มีการสร้างความรู้ความเข้าใจ การเพิ่มความพร้อมให้กับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่ร่วมจัดการศึกษา ($\bar{X} = 4.22$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน โดยใช้สถิติค่า T-test และค่า F-test หรือวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตารางที่ 4.18 แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามเพศ

สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3	เพศ				t	Sig
	ชาย		หญิง			
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.23	0.32	4.25	0.44	-0.27	0.03*
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.22	0.36	4.32	0.55	-1.17	0.00*
3. ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอน ผลการเรียน	4.20	0.37	4.30	0.55	-1.12	0.00*
4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.36	1.12	4.31	0.57	0.35	0.90
5. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี การศึกษา	4.25	0.40	4.24	0.58	0.35	0.90
6. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	4.23	0.41	4.27	0.57	0.00	0.09
7. ด้านการนิเทศการศึกษา	4.21	0.38	4.35	1.04	-0.36	0.00*
8. ด้านการแนะแนวการศึกษา	4.17	0.40	4.20	0.56	-0.96	0.03*
9. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	4.18	0.41	4.24	0.60	-0.32	0.01*
10. ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน	4.20	0.44	4.29	0.55	-0.06	0.00*
11. ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนา วิชาการกับสถานศึกษาอื่น	4.28	0.37	4.19	0.53	-0.96	0.02*
12. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่ บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาน บันการศึกษาอื่นที่จัดการศึกษา	4.23	0.43	4.32	0.59	1.18	0.01*
รวมเฉลี่ย	4.23	0.29	4.27	0.48	-0.56	0.00*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.18 สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ที่มีเพศแตกต่างกัน พบว่า ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัย แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่ 1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านที่ 2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านที่ 3 ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน ด้านที่ 7 ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านที่ 8 ด้านการแนะแนวการศึกษา ด้านที่ 9 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านที่ 10 ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน ด้านที่ 11 ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น และด้านที่ 12 ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถานบันการศึกษาอื่นที่จัดการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัย

ตารางที่ 4.19 แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา

สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3	ระดับการศึกษา				t	Sig
	ปริญญาตรี		สูงกว่า ปริญญาตรี			
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.26	0.41	4.20	0.37	0.75	0.33
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.28	0.48	4.29	0.50	-0.09	0.62
3. ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอน ผลการเรียน	4.31	0.42	4.14	0.60	1.88	0.00*
4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.32	0.49	4.35	1.30	-0.21	0.05
5. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี การศึกษา	4.26	0.50	4.21	0.55	0.48	0.27
6. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	4.30	0.48	4.16	0.57	1.50	0.11
7. ด้านการนิเทศการศึกษา	4.34	0.96	4.19	0.51	0.97	0.52
8. ด้านการแนะแนวการศึกษา	4.20	0.48	4.15	0.53	0.53	0.41
9. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	4.23	0.51	4.19	0.59	0.36	0.09
10. ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน	4.30	0.52	4.15	0.48	1.62	0.75
11. ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนา วิชาการกับสถานศึกษาอื่น	4.24	0.44	4.19	0.55	0.63	0.05
12. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่ บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาน บันการศึกษาอื่นที่จัดการศึกษา	4.31	0.53	4.23	0.54	0.78	0.95
รวมเฉลี่ย	4.28	0.39	4.20	0.46	0.97	0.08

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.19 สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน พบว่า ในภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่ 3 ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัย

ตารางที่ 4.20 แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามอายุ

สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	4.01	4	1.00	7.85	0.00*
	ภายในกลุ่ม	16.23	127	0.13		
	รวม	20.24	131			
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	7.45	4	1.86	10.13	0.00*
	ภายในกลุ่ม	23.34	127	0.18		
	รวม	30.79	131			
3. ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบ โอนผลการเรียน	ระหว่างกลุ่ม	6.75	4	1.69	8.68	0.00*
	ภายในกลุ่ม	24.67	127	0.19		
	รวม	31.42	131			
4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	15.05	4	3.76	6.35	0.00*
	ภายในกลุ่ม	75.30	127	0.59		
	รวม	90.35	131			
5. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและ เทคโนโลยีการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	8.58	4	2.15	10.57	0.00*
	ภายในกลุ่ม	25.79	127	0.20		
	รวม	34.38	131			
6. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	8.25	4	2.06	9.95	0.00*
	ภายในกลุ่ม	26.32	127	0.21		
	รวม	34.57	131			
7. ด้านการนิเทศการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	3.54	4	0.88	1.24	0.30
	ภายในกลุ่ม	90.34	127	0.71		
	รวม	93.88	131			
8. ด้านการแนะแนวการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	5.23	4	1.31	6.06	0.00*
	ภายในกลุ่ม	27.42	127	0.22		
	รวม	32.66	131			

ตารางที่ 4.20 แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามอายุ (ต่อ)

สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
9. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	9.28	4	2.32	10.56	0.00*
	ภายในกลุ่ม	27.89	127	0.22		
	รวม	37.17	131			
10. ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ ชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	6.93	4	1.73	7.99	0.00*
	ภายในกลุ่ม	27.54	127	0.22		
	รวม	34.47	131			
11. ด้านการประสานความร่วมมือในการ พัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น	ระหว่างกลุ่ม	4.45	4	1.11	5.62	0.00*
	ภายในกลุ่ม	25.15	127	0.20		
	รวม	29.60	131			
12. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงาน วิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันการศึกษาอื่นที่จัด การศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	5.94	4	1.49	6.08	0.00*
	ภายในกลุ่ม	31.03	127	0.24		
	รวม	36.98	131			
รวมเฉลี่ย	ระหว่างกลุ่ม	6.46	4	1.61	12.77	0.00*
	ภายในกลุ่ม	16.06	127	0.13		
	รวม	22.52	131			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.20 สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ที่มีอายุต่างกัน พบว่า ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่ 1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านที่ 2 ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ด้านที่ 3 ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน ด้านที่ 4 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านที่ 5 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา ด้านที่ 6 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านที่ 8 ด้านการแนะแนวการศึกษา ด้านที่ 9 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านที่ 10 ด้านการส่งเสริมความรู้ด้าน วิชาการแก่ชุมชน ด้านที่ 11 ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น และด้าน ที่ 12 ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบัน การศึกษาอื่นที่จัดการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน งานวิจัย

ตารางที่ 4.21 แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามอายุ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. มีการวิเคราะห์สภาพความต้องการต่าง ๆ เพื่อจัดทำหลักสูตรในโรงเรียน	ระหว่างกลุ่ม	4.90	4	1.23	4.08	0.00*
	ภายในกลุ่ม	38.09	127	0.30		
	รวม	42.99	131			
2. มีการวิเคราะห์และประเมินสภาพแวดล้อมเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ภารกิจเป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน	ระหว่างกลุ่ม	3.63	4	0.91	3.62	0.01*
	ภายในกลุ่ม	31.84	127	0.25		
	รวม	35.48	131			
3. มีการจัดทำโครงสร้างหลักสูตร และสาระต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์	ระหว่างกลุ่ม	1.94	4	0.49	1.74	0.14
	ภายในกลุ่ม	35.36	127	0.28		
	รวม	37.30	131			
4. มีการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม	ระหว่างกลุ่ม	3.87	4	0.97	3.78	0.01*
	ภายในกลุ่ม	32.47	127	0.26		
	รวม	36.33	131			
5. มีการปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรอยู่เสมอ	ระหว่างกลุ่ม	7.07	4	1.77	5.68	0.00*
	ภายในกลุ่ม	39.56	127	0.31		
	รวม	46.63	131			
รวมเฉลี่ย	ระหว่างกลุ่ม	4.01	4	1.00	7.85	0.00*
	ภายในกลุ่ม	16.23	127	0.13		
	รวม	20.24	131			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.21 สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ที่มีอายุต่างกัน ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 1 มีการวิเคราะห์สภาพความต้องการต่าง ๆ เพื่อจัดทำหลักสูตรในโรงเรียน ข้อที่ 2 มีการวิเคราะห์และประเมินสภาพแวดล้อมเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ภารกิจเป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ข้อที่ 4 มีการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม และ ข้อที่ 5 มีการปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรอยู่เสมอ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัย

ตารางที่ 4.22 แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามอายุ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้

ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. มีการจัดทำแผนการเรียนรู้อย่างครบถ้วน	ระหว่างกลุ่ม	7.51	4	1.88	5.81	0.00*
	ภายในกลุ่ม	41.04	127	0.32		
	รวม	48.55	131			
2. ครูจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ระหว่างกลุ่ม	7.73	4	1.93	5.24	0.00*
	ภายในกลุ่ม	46.90	127	0.37		
	รวม	54.63	131			
3. มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามความสนใจและความถนัดของผู้เรียน	ระหว่างกลุ่ม	7.28	4	1.82	5.93	0.00*
	ภายในกลุ่ม	38.96	127	0.31		
	รวม	46.24	131			
4. มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติได้จริง	ระหว่างกลุ่ม	10.83	4	2.71	7.51	0.00*
	ภายในกลุ่ม	45.80	127	0.36		
	รวม	56.63	131			
5. มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ	ระหว่างกลุ่ม	7.19	4	1.80	5.40	0.00*
	ภายในกลุ่ม	42.28	127	0.33		
	รวม	49.48	131			
รวมเฉลี่ย	ระหว่างกลุ่ม	7.45	4	1.86	10.13	0.00*
	ภายในกลุ่ม	23.34	127	0.18		
	รวม	30.79	131			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.22 สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ที่มีอายุต่างกัน ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ พบว่า ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัย

ตารางที่ 4.23 แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามอายุ ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน

ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอน ผลการเรียน	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. การจัดทำแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ของสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	8.23	4	2.06	5.64	0.00*
	ภายในกลุ่ม	46.32	127	0.36		
	รวม	54.55	131			
2. การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผล และประเมินผลแต่ละกลุ่มสาระให้สอดคล้อง กับมาตรฐานการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	4.96	4	1.24	2.77	0.03*
	ภายในกลุ่ม	56.76	127	0.45		
	รวม	61.72	131			
3. การส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผล และการประเมินผลการเรียนการสอน โดยเน้นการประเมินผลตามสภาพจริง	ระหว่างกลุ่ม	6.26	4	1.56	4.19	0.00*
	ภายในกลุ่ม	47.40	127	0.37		
	รวม	53.66	131			
4. การจัดทำเกณฑ์การเทียบโอนความรู้ ทักษะประสบการณ์และผลการเรียนจาก สถานศึกษาอื่น	ระหว่างกลุ่ม	6.06	4	1.52	4.12	0.00*
	ภายในกลุ่ม	46.69	127	0.37		
	รวม	52.75	131			
5. การพัฒนาเครื่องมือการวัดและประเมินผล ให้ได้มาตรฐาน	ระหว่างกลุ่ม	11.19	4	2.80	7.13	0.00*
	ภายในกลุ่ม	49.87	127	0.39		
	รวม	61.06	131			
รวมเฉลี่ย	ระหว่างกลุ่ม	6.75	4	1.69	8.68	0.00*
	ภายในกลุ่ม	24.67	127	0.19		
	รวม	31.42	131			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.23 สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ที่มีอายุต่างกัน ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน พบว่า ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัย

ตารางที่ 4.24 แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามอายุ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. โรงเรียนพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยการทำวิจัย	ระหว่างกลุ่ม	9.18	4	2.30	6.06	0.00*
	ภายในกลุ่ม	48.15	127	0.38		
	รวม	57.33	131			
2. โรงเรียนส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน	ระหว่างกลุ่ม	11.39	4	2.85	7.72	0.00*
	ภายในกลุ่ม	46.85	127	0.37		
	รวม	58.24	131			
3. โรงเรียนส่งเสริมให้ครูพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการวิจัย	ระหว่างกลุ่ม	7.56	4	1.89	4.65	0.00*
	ภายในกลุ่ม	51.62	127	0.41		
	รวม	59.18	131			
4. โรงเรียนมีโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี	ระหว่างกลุ่ม	103.43	4	25.86	2.16	0.08*
	ภายในกลุ่ม	520.81	127	11.97		
	รวม	624.24	131			
5. การติดตาม ประเมินผล การทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	6.59	4	1.65	4.53	0.00*
	ภายในกลุ่ม	46.16	127	0.36		
	รวม	52.75	131			
รวมเฉลี่ย	ระหว่างกลุ่ม	15.05	4	3.76	6.35	0.00*
	ภายในกลุ่ม	75.30	127	0.59		
	รวม	90.35	131			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.24 สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ที่มีอายุต่างกัน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานงานเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัย

ตารางที่ 4.25 แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามอายุ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีการศึกษา

ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีการศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. การส่งเสริมการใช้สื่อ และเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนและการบริหารงานวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	12.44	4	3.11	8.16	0.00*
	ภายในกลุ่ม	48.44	127	0.38		
	รวม	60.88	131			
2. การส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ พัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	7.58	4	1.90	4.64	0.00*
	ภายในกลุ่ม	51.90	127	0.41		
	รวม	59.48	131			
3. การจัดหาสื่อ และเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนและพัฒนางานด้านวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	7.11	4	1.78	4.59	0.00*
	ภายในกลุ่ม	49.16	127	0.39		
	รวม	56.27	131			
4. การประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา บุคคล และหน่วยงานอื่นการบริหารจัดหาสื่อ และเทคโนโลยีการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	5.79	4	1.45	3.92	0.00*
	ภายในกลุ่ม	46.96	127	0.37		
	รวม	52.75	131			
5. การประเมินและพัฒนการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	11.94	4	2.98	8.57	0.00*
	ภายในกลุ่ม	44.24	127	0.35		
	รวม	56.18	131			
รวมเฉลี่ย	ระหว่างกลุ่ม	8.58	4	2.15	10.57	0.00*
	ภายในกลุ่ม	25.79	127	0.20		
	รวม	34.38	131			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.25 สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ที่มีอายุต่างกัน ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีการศึกษา พบว่า ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัย

ตารางที่ 4.26 แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามอายุ ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. การสำรวจแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอก สถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	9.42	4	2.35	7.03	0.00*
	ภายในกลุ่ม	42.55	127	0.34		
	รวม	51.97	131			
2. การจัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ให้ ครูและนักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	8.17	4	2.04	5.04	0.00*
	ภายในกลุ่ม	51.47	127	0.41		
	รวม	59.64	131			
3. การจัดตั้งและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ ร่วมกับสถานศึกษาอื่น ชุมชน และหน่วยงาน อื่น ๆ	ระหว่างกลุ่ม	6.24	4	1.56	4.40	0.00*
	ภายในกลุ่ม	45.01	127	0.35		
	รวม	51.24	131			
4. การส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูใช้แหล่ง การเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา ในการ จัดการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	11.23	4	2.81	6.80	0.00*
	ภายในกลุ่ม	52.49	127	0.41		
	รวม	63.72	131			
5. การส่งเสริมการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เข้ามาใช้ในการจัดการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	10.11	4	2.53	5.88	0.00*
	ภายในกลุ่ม	54.52	127	0.43		
	รวม	64.63	131			
รวมเฉลี่ย	ระหว่างกลุ่ม	8.25	4	2.06	9.95	0.00*
	ภายในกลุ่ม	26.32	127	0.21		
	รวม	34.57	131			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.26 สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ที่มีอายุต่างกัน ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ พบว่า ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัย

ตารางที่ 4.27 แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามอายุ ด้านการนิเทศการศึกษา

ด้านการนิเทศการศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. การกำหนดวัตถุประสงค์ และเป้าหมายในการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	9.89	4	2.47	7.23	0.00*
	ภายในกลุ่ม	43.45	127	0.34		
	รวม	53.33	131			
2. การดำเนินการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนในรูปแบบหลากหลาย และเหมาะสมกับสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	26.56	4	6.64	0.53	0.71
	ภายในกลุ่ม	1594.32	127	12.55		
	รวม	1620.88	131			
3. การจัดระบบ และกระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	10.33	4	2.58	6.41	0.00*
	ภายในกลุ่ม	51.15	127	0.40		
	รวม	61.48	131			
4. การสร้างเครื่องมือสำหรับการนิเทศ	ระหว่างกลุ่ม	8.73	4	2.18	5.20	0.00*
	ภายในกลุ่ม	53.33	127	0.42		
	รวม	62.06	131			
5. การประเมินผลการนิเทศเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการนิเทศ	ระหว่างกลุ่ม	14.30	4	3.57	10.18	0.00*
	ภายในกลุ่ม	44.58	127	0.35		
	รวม	58.88	131			
รวมเฉลี่ย	ระหว่างกลุ่ม	3.54	4	0.88	1.24	0.30
	ภายในกลุ่ม	90.34	127	0.71		
	รวม	93.88	131			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.27 สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ที่มีอายุต่างกัน ด้านการนิเทศการศึกษา พบว่า ในภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 1 การกำหนดวัตถุประสงค์ และเป้าหมายในการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอน ข้อที่ 3 การจัดระบบ และกระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา ข้อที่ 4 การสร้างเครื่องมือสำหรับการนิเทศ และข้อที่ 5 การประเมินผลการนิเทศเพื่อปรับปรุง และพัฒนาการนิเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัย

ตารางที่ 4.28 แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามอายุ ด้านการแนะแนวการศึกษา

ด้านการแนะแนวการศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. โรงเรียนวางแผนการแนะแนวการศึกษาไว้อย่างชัดเจน	ระหว่างกลุ่ม	6.46	4	1.62	3.91	0.01*
	ภายในกลุ่ม	52.53	127	0.41		
	รวม	58.99	131			
2. โรงเรียนจัดปฏิทินการแนะแนวการศึกษาให้กับนักเรียนไว้อย่างชัดเจน	ระหว่างกลุ่ม	3.33	4	0.83	2.55	0.04*
	ภายในกลุ่ม	41.48	127	0.33		
	รวม	44.81	131			
3. โรงเรียนจัดแนะแนววิชาชีพลภายในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง	ระหว่างกลุ่ม	7.58	4	1.89	4.24	0.00*
	ภายในกลุ่ม	56.76	127	0.45		
	รวม	64.33	131			
4. โรงเรียนแนะแนวการศึกษาโดยครูมีส่วนรวม	ระหว่างกลุ่ม	7.79	4	1.95	5.41	0.00*
	ภายในกลุ่ม	45.75	127	0.36		
	รวม	53.55	131			
5. โรงเรียนส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการแนะแนวการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	3.94	4	0.98	2.12	0.08
	ภายในกลุ่ม	59.06	127	0.47		
	รวม	62.99	131			
รวมเฉลี่ย	ระหว่างกลุ่ม	5.23	4	1.31	6.06	0.00*
	ภายในกลุ่ม	27.42	127	0.22		
	รวม	32.66	131			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.28 สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ที่มีอายุต่างกัน ด้านการแนะแนวการศึกษา พบว่า ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ 1 โรงเรียนวางแผนการแนะแนวการศึกษาไว้อย่างชัดเจน ข้อที่ 2 โรงเรียนจัดปฏิทินการแนะแนวการศึกษาให้กับนักเรียนไว้อย่างชัดเจน ข้อที่ 3 โรงเรียนจัดแนะแนววิชาชีพลภายในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง และข้อที่ 4 โรงเรียนแนะแนวการศึกษาโดยครูมีส่วนรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัย

ตารางที่ 4.29 แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามอายุ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. การกำหนดเป้าหมายการประกันคุณภาพตามมาตรฐานอย่างชัดเจนให้พร้อมสำหรับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	13.06	4	3.27	6.84	0.00*
	ภายในกลุ่ม	60.66	127	0.48		
	รวม	73.72	131			
2. การวางแผนการพัฒนาและแต่งตั้งผู้รับผิดชอบมาตรฐานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	7.94	4	1.99	4.47	0.00*
	ภายในกลุ่ม	56.39	127	0.44		
	รวม	64.33	131			
3. การดำเนินการพัฒนางาน กำกับติดตามตรวจสอบการประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง	ระหว่างกลุ่ม	8.62	4	2.15	5.68	0.00*
	ภายในกลุ่ม	48.19	127	0.38		
	รวม	56.81	131			
4. การประสานงานกับสถานศึกษาอื่น หน่วยงานอื่น และเขตพื้นที่การศึกษาในการปรับปรุงพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน	ระหว่างกลุ่ม	9.45	4	2.36	5.99	0.00*
	ภายในกลุ่ม	50.03	127	0.39		
	รวม	59.48	131			
5. การประเมินผลการนิเทศเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการนิเทศ	ระหว่างกลุ่ม	10.79	4	2.70	6.61	0.00*
	ภายในกลุ่ม	51.84	127	0.41		
	รวม	62.63	131			
รวมเฉลี่ย	ระหว่างกลุ่ม	9.28	4	2.32	10.56	0.00*
	ภายในกลุ่ม	27.89	127	0.22		
	รวม	37.17	131			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.29 สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ที่มีอายุต่างกัน ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัย

ตารางที่ 4.30 แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามอายุ ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการ แก่ชุมชน	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. การสำรวจความต้องการ และการจัดให้ ความรู้เสริมสร้างความคิด และเทคนิคทักษะ ทางวิชาการ เพื่อการพัฒนาทักษะและ คุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนและ ท้องถิ่น	ระหว่างกลุ่ม	7.38	4	1.84	4.45	0.00*
	ภายในกลุ่ม	52.70	127	0.41		
	รวม	60.08	131			
2. การส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของ สถานศึกษาและที่จัดโดยบุคคล ครอบครั องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัด การศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	4.02	4	1.01	2.66	0.04*
	ภายในกลุ่ม	48.04	127	0.38		
	รวม	52.06	131			
3. การจัดให้ความรู้ เสริมสร้างความคิด และ เทคนิคทักษะทางวิชาการ เพื่อพัฒนาทักษะ วิชาชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชนใน ชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	12.72	4	3.18	8.43	0.00*
	ภายในกลุ่ม	47.91	127	0.38		
	รวม	60.63	131			
4. การส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครั ชุมชน และท้องถิ่น	ระหว่างกลุ่ม	12.51	4	3.13	8.95	0.00*
	ภายในกลุ่ม	44.37	127	0.35		
	รวม	56.88	131			
5. การส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชน สามารถ เลือกภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อ พัฒนาชุมชน ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการโดยร่วมมือกับบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และ สถาบันการศึกษาอื่น	ระหว่างกลุ่ม	4.69	4	1.17	3.73	0.01*
	ภายในกลุ่ม	39.94	127	0.31		
	รวม	44.63	131			
รวมเฉลี่ย	ระหว่างกลุ่ม	6.93	4	1.73	7.99	0.00*
	ภายในกลุ่ม	27.54	127	0.22		
	รวม	34.47	131			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.30 สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ที่มีอายุต่างกัน ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน พบว่า ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัย

ตารางที่ 4.31 แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามอายุ ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น

ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนา วิชาการกับสถานศึกษาอื่น	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญา ท้องถิ่น	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	3.33 42.94 46.27	4 127 131	0.83 0.34	2.46	0.05
2. เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง สถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงาน กับองค์กรทั้งภาครัฐ และเอกชน	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	4.89 52.35 57.24	4 127 131	1.22 0.41	2.97	0.02*
3. ให้บริการด้านวิชาการที่สามารถเชื่อมโยง หรือแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับแหล่ง วิชาการในท้องถิ่น ๑	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	9.99 50.25 60.24	4 127 131	2.50 0.40	6.32	0.00*
4. จัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนเพื่อส่งเสริม วัฒนธรรมการสร้างสัมพันธ์อันดีกับศิษย์ เก่า การประชุมผู้ปกครองนักเรียน การ ปฏิบัติงานร่วมกับชุมชน การร่วมกิจกรรมกับ สถาบันการศึกษาอื่น	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	3.89 49.58 53.48	4 127 131	0.97 0.39	2.49	0.05
5. การเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุก ด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	6.26 50.92 57.18	4 127 131	1.57 0.40	3.91	0.01*
รวมเฉลี่ย	ระหว่างกลุ่ม	4.45	4	1.11	5.62	0.00*
	ภายในกลุ่ม	25.15	127	0.20		
	รวม	29.60	131			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.31 สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ที่มีอายุต่างกัน ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น พบว่า ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 2 เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐ และเอกชน ข้อที่ 3 ให้บริการด้านวิชาการที่สามารถเชื่อมโยงหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับแหล่งวิชาการในที่อื่น ๆ และข้อที่ 5 การเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณีศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัย

ตารางที่ 4.32 แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามอายุ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันการศึกษาอื่นที่จัดการศึกษา

ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ แก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันการศึกษาอื่นที่จัดการศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. มีการประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจต่อ บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กร เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถาน ประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ในเรื่อง เกี่ยวกับสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	9.01	4	2.25	4.89	0.00*
	ภายในกลุ่ม	58.50	127	0.46		
	รวม	67.52	131			
2. จัดให้มีการสร้างความรู้ความเข้าใจการ เพิ่มความพร้อมให้กับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชา ชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่ร่วมจัดการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	7.66	4	1.91	4.42	0.00*
	ภายในกลุ่ม	54.97	127	0.43		
	รวม	62.63	131			
3. ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ระหว่างสถานศึกษากับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กร วิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น	ระหว่างกลุ่ม	9.16	4	2.29	5.38	0.00*
	ภายในกลุ่ม	54.08	127	0.43		
	รวม	63.24	131			
4. ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน ศาสนา สถานประกอบการ และสถาบัน สังคมอื่น ได้รับความช่วยเหลือทางด้าน วิชาการตามความเหมาะสมและจำเป็น	ระหว่างกลุ่ม	4.95	4	1.24	3.92	0.00*
	ภายในกลุ่ม	40.11	127	0.32		
	รวม	45.06	131			

ตารางที่ 4.32 แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามอายุ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันการศึกษาอื่นที่จัดการศึกษา (ต่อ)

ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ แก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันการศึกษาอื่นที่จัดการศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
5. ร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่ ร่วมจัดการศึกษา และใช้ทรัพยากรร่วมกันให้ เกิดประโยชน์สูงสุด	ระหว่างกลุ่ม	4.19	4	1.05	2.89	0.02*
	ภายในกลุ่ม	45.99	127	0.36		
	รวม	50.18	131			
	ระหว่างกลุ่ม	5.94	4	1.49	6.08	0.00*
รวมเฉลี่ย	ภายในกลุ่ม	31.03	127	0.24		
	รวม	36.98	131			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.32 สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ที่มีอายุต่างกัน ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันการศึกษาอื่นที่จัดการศึกษา พบว่า ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัย

ตารางที่ 4.33 แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.26	2	0.13	0.85	0.43
	ภายในกลุ่ม	19.98	129	0.15		
	รวม	20.24	131			
2. ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	0.09	2	0.05	0.19	0.83
	ภายในกลุ่ม	30.70	129	0.24		
	รวม	30.79	131			
3. ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบ โอนผลการเรียน	ระหว่างกลุ่ม	0.81	2	0.41	1.71	0.18
	ภายในกลุ่ม	30.61	129	0.24		
	รวม	31.42	131			
4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.71	2	0.35	0.51	0.60
	ภายในกลุ่ม	89.65	129	0.69		
	รวม	90.35	131			
5. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและ เทคโนโลยีการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.21	2	0.10	0.40	0.67
	ภายในกลุ่ม	34.17	129	0.26		
	รวม	34.38	131			
6. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	0.43	2	0.22	0.82	0.44
	ภายในกลุ่ม	34.13	129	0.26		
	รวม	34.57	131			
7. ด้านการนิเทศการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	1.47	2	0.73	1.03	0.36
	ภายในกลุ่ม	92.41	129	0.72		
	รวม	93.88	131			
8. ด้านการแนะแนวการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.19	2	0.09	0.37	0.69
	ภายในกลุ่ม	32.47	129	0.25		
	รวม	32.66	131			

ตารางที่ 4.33 แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน (ต่อ)

สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
9. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.51	2	0.26	0.91	0.41
	ภายในกลุ่ม	36.66	129	0.28		
	รวม	37.17	131			
10. ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ ชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	0.10	2	0.05	0.18	0.83
	ภายในกลุ่ม	34.37	129	0.27		
	รวม	34.47	131			
11. ด้านการประสานความร่วมมือในการ พัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น	ระหว่างกลุ่ม	0.10	2	0.05	0.21	0.81
	ภายในกลุ่ม	29.51	129	0.23		
	รวม	29.60	131			
12. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงาน วิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันการศึกษาอื่นที่จัด การศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.07	2	0.03	0.12	0.89
	ภายในกลุ่ม	36.91	129	0.29		
	รวม	36.98	131			
รวมเฉลี่ย	ระหว่างกลุ่ม	0.10	2	0.05	0.30	0.74
	ภายในกลุ่ม	22.42	129	0.17		
	รวม	22.52	131			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.33 สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน พบว่า ในภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัย

ตารางที่ 4.34 แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. มีการวิเคราะห์สภาพความต้องการต่าง ๆ เพื่อจัดทำหลักสูตรในโรงเรียน	ระหว่างกลุ่ม	0.27	2	0.14	0.41	0.67
	ภายในกลุ่ม	42.72	129	0.33		
	รวม	42.99	131			
2. มีการวิเคราะห์และประเมินสภาพแวดล้อมเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ภารกิจเป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน	ระหว่างกลุ่ม	0.05	2	0.03	0.10	0.91
	ภายในกลุ่ม	35.42	129	0.27		
	รวม	35.48	131			
3. มีการจัดทำโครงสร้างหลักสูตร และสาระต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์	ระหว่างกลุ่ม	0.18	2	0.09	0.31	0.73
	ภายในกลุ่ม	37.11	129	0.29		
	รวม	37.30	131			
4. มีการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม	ระหว่างกลุ่ม	0.51	2	0.26	0.92	0.40
	ภายในกลุ่ม	35.82	129	0.28		
	รวม	36.33	131			
5. มีการปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรอยู่เสมอ	ระหว่างกลุ่ม	1.13	2	0.57	1.61	0.20
	ภายในกลุ่ม	45.50	129	0.35		
	รวม	46.63	131			
รวมเฉลี่ย	ระหว่างกลุ่ม	0.26	2	0.13	0.85	0.43
	ภายในกลุ่ม	19.98	129	0.15		
	รวม	20.24	131			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.34 สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า ในภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

ตารางที่ 4.35 แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. มีการจัดทำแผนการเรียนรู้อย่างครบถ้วน	ระหว่างกลุ่ม	0.01	2	0.00	0.01	0.99
	ภายในกลุ่ม	48.54	129	0.38		
	รวม	48.55	131			
2. ครูจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ระหว่างกลุ่ม	0.75	2	0.37	0.89	0.41
	ภายในกลุ่ม	53.88	129	0.42		
	รวม	54.63	131			
3. มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามความสนใจและความถนัดของผู้เรียน	ระหว่างกลุ่ม	0.14	2	0.07	0.19	0.82
	ภายในกลุ่ม	46.10	129	0.36		
	รวม	46.24	131			
4. มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติได้จริง	ระหว่างกลุ่ม	0.20	2	0.10	0.23	0.79
	ภายในกลุ่ม	56.43	129	0.44		
	รวม	56.63	131			
5. มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ	ระหว่างกลุ่ม	0.20	2	0.10	0.27	0.77
	ภายในกลุ่ม	49.27	129	0.38		
	รวม	49.48	131			
รวมเฉลี่ย	ระหว่างกลุ่ม	0.09	2	0.05	0.19	0.83
	ภายในกลุ่ม	30.70	129	0.24		
	รวม	30.79	131			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.35 สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ พบว่า ในภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

ตารางที่ 4.36 แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน

ด้านการวัดผลประเมินผล และการเทียบโอน ผลการเรียน	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. การจัดทำแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ของสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	1.92	2	0.96	2.35	0.10
	ภายในกลุ่ม	52.63	129	0.41		
	รวม	54.55	131			
2. การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผล และประเมินผลแต่ละกลุ่มสาระให้สอดคล้อง กับมาตรฐานการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	1.45	2	0.72	1.55	0.22
	ภายในกลุ่ม	60.27	129	0.47		
	รวม	61.72	131			
3. การส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผล และการประเมินผลการเรียนการสอน โดยเน้นการประเมินผลตามสภาพจริง	ระหว่างกลุ่ม	0.52	2	0.26	0.63	0.54
	ภายในกลุ่ม	53.14	129	0.41		
	รวม	53.66	131			
4. การจัดทำเกณฑ์การเทียบโอนความรู้ ทักษะประสบการณ์และผลการเรียนจาก สถานศึกษาอื่น	ระหว่างกลุ่ม	0.09	2	0.05	0.11	0.89
	ภายในกลุ่ม	52.66	129	0.41		
	รวม	52.75	131			
5. การพัฒนาเครื่องมือการวัดและประเมินผล ให้ได้มาตรฐาน	ระหว่างกลุ่ม	1.98	2	0.99	2.16	0.12
	ภายในกลุ่ม	59.08	129	0.46		
	รวม	61.06	131			
รวมเฉลี่ย	ระหว่างกลุ่ม	0.81	2	0.41	1.71	0.18
	ภายในกลุ่ม	30.61	129	0.24		
	รวม	31.42	131			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.36 สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผล การเรียน พบว่า ในภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

ตารางที่ 4.37 แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. โรงเรียนพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยการทำวิจัย	ระหว่างกลุ่ม	0.38	2	0.19	0.43	0.65
	ภายในกลุ่ม	56.95	129	0.44		
	รวม	57.33	131			
2. โรงเรียนส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน	ระหว่างกลุ่ม	1.89	2	0.94	2.16	0.12
	ภายในกลุ่ม	56.36	129	0.44		
	รวม	58.24	131			
3. โรงเรียนส่งเสริมให้ครูพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการวิจัย	ระหว่างกลุ่ม	0.25	2	0.12	0.27	0.76
	ภายในกลุ่ม	58.93	129	0.46		
	รวม	59.18	131			
4. โรงเรียนมีโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี	ระหว่างกลุ่ม	16.75	2	8.38	0.67	0.51
	ภายในกลุ่ม	1607.49	129	12.46		
	รวม	1624.24	131			
5. การติดตาม ประเมินผล การทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2.07	2	1.03	2.63	0.08
	ภายในกลุ่ม	50.68	129	0.39		
	รวม	52.75	131			
รวมเฉลี่ย	ระหว่างกลุ่ม	0.71	2	0.35	0.51	0.60
	ภายในกลุ่ม	89.65	129	0.69		
	รวม	90.35	131			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.37 สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า ในภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

ตารางที่ 4.38 แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีการศึกษา

ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีการศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. การส่งเสริมการใช้สื่อ และเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนและการบริหารงานวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	0.23	2	0.11	0.24	0.79
	ภายในกลุ่ม	60.65	129	0.47		
	รวม	60.88	131			
2. การส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ พัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	0.14	2	0.07	0.15	0.86
	ภายในกลุ่ม	59.34	129	0.46		
	รวม	59.48	131			
3. การจัดหาสื่อ และเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนและพัฒนางานด้านวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	0.10	2	0.05	0.12	0.89
	ภายในกลุ่ม	56.16	129	0.44		
	รวม	56.27	131			
4. การประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา บุคคล และหน่วยงานอื่นการบริหารจัดหาสื่อ และเทคโนโลยีการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	1.29	2	0.65	1.62	0.20
	ภายในกลุ่ม	51.46	129	0.40		
	รวม	52.75	131			
5. การประเมินและพัฒนการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.14	2	0.07	0.16	0.85
	ภายในกลุ่ม	56.04	129	0.43		
	รวม	56.18	131			
รวมเฉลี่ย	ระหว่างกลุ่ม	0.21	2	0.10	0.40	0.67
	ภายในกลุ่ม	34.17	129	0.26		
	รวม	34.38	131			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.38 สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ที่มีประสบการณ์ทำงานในการต่างกัน ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีการศึกษา พบว่า ในภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัย

ตารางที่ 4.39 แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. การสำรวจแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.47	2	0.24	0.59	0.55
	ภายในกลุ่ม	51.50	129	0.40		
	รวม	51.97	131			
2. การจัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ให้ครูและนักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	1.62	2	0.81	1.80	0.17
	ภายในกลุ่ม	58.01	129	0.45		
	รวม	59.64	131			
3. การจัดตั้งและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ร่วมกับสถานศึกษาอื่น ชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ	ระหว่างกลุ่ม	0.21	2	0.10	0.26	0.77
	ภายในกลุ่ม	51.04	129	0.40		
	รวม	51.24	131			
4. การส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูใช้แหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา ในการจัดการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	2.18	2	1.09	2.29	0.11
	ภายในกลุ่ม	61.54	129	0.48		
	รวม	63.72	131			
5. การส่งเสริมการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาใช้ในการจัดการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	0.54	2	0.27	0.55	0.58
	ภายในกลุ่ม	64.09	129	0.50		
	รวม	64.63	131			
รวมเฉลี่ย	ระหว่างกลุ่ม	0.43	2	0.22	0.82	0.44
	ภายในกลุ่ม	34.13	129	0.26		
	รวม	34.57	131			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.39 สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้พบว่า ในภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัย

ตารางที่ 4.40 แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานด้านการนิเทศการศึกษา

ด้านการนิเทศการศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. การกำหนดวัตถุประสงค์ และเป้าหมายในการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	0.29	2	0.14	0.35	0.70
	ภายในกลุ่ม	53.04	129	0.41		
	รวม	53.33	131			
2. การดำเนินการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนในรูปแบบหลากหลาย และเหมาะสมกับสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	28.07	2	14.03	1.14	0.32
	ภายในกลุ่ม	1592.81	129	12.35		
	รวม	1620.88	131			
3. การจัดระบบ และกระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.14	2	0.07	0.15	0.87
	ภายในกลุ่ม	61.34	129	0.48		
	รวม	61.48	131			
4. การสร้างเครื่องมือสำหรับการนิเทศ	ระหว่างกลุ่ม	0.07	2	0.03	0.07	0.93
	ภายในกลุ่ม	61.99	129	0.48		
	รวม	62.06	131			
5. การประเมินผลการนิเทศเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการนิเทศ	ระหว่างกลุ่ม	0.22	2	0.11	0.24	0.79
	ภายในกลุ่ม	58.66	129	0.45		
	รวม	58.88	131			
รวมเฉลี่ย	ระหว่างกลุ่ม	1.47	2	0.73	1.03	0.36
	ภายในกลุ่ม	92.41	129	0.72		
	รวม	93.88	131			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.40 สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน ด้านการนิเทศการศึกษา พบว่า ในภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัย

ตารางที่ 4.41 แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานด้านการแนะแนวการศึกษา

ด้านการแนะแนวการศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. โรงเรียนวางแผนการแนะแนวการศึกษาไว้อย่างชัดเจน	ระหว่างกลุ่ม	0.17	2	0.09	0.19	0.83
	ภายในกลุ่ม	58.82	129	0.46		
	รวม	58.99	131			
2. โรงเรียนจัดปฏิทินการแนะแนวการศึกษาให้กับนักเรียนไว้อย่างชัดเจน	ระหว่างกลุ่ม	0.95	2	0.48	1.40	0.25
	ภายในกลุ่ม	43.86	129	0.34		
	รวม	44.81	131			
3. โรงเรียนจัดแนะแนววิชาชีพภายในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง	ระหว่างกลุ่ม	0.22	2	0.11	0.22	0.80
	ภายในกลุ่ม	64.11	129	0.50		
	รวม	64.33	131			
4. โรงเรียนแนะแนวการศึกษาโดยครูมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	1.61	2	0.80	1.99	0.14
	ภายในกลุ่ม	51.94	129	0.40		
	รวม	53.55	131			
5. โรงเรียนส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการแนะแนวการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.08	2	0.04	0.08	0.92
	ภายในกลุ่ม	62.91	129	0.49		
	รวม	62.99	131			
รวมเฉลี่ย	ระหว่างกลุ่ม	0.19	2	0.09	0.37	0.69
	ภายในกลุ่ม	32.47	129	0.25		
	รวม	32.66	131			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.41 สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน ด้านการแนะแนวการศึกษาพบว่า ในภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัย

ตารางที่ 4.42 แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. การกำหนดเป้าหมายการประกันคุณภาพตามมาตรฐานอย่างชัดเจนให้พร้อมสำหรับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	1.51	2	0.76	1.35	0.26
	ภายในกลุ่ม	72.21	129	0.56		
	รวม	73.72	131			
2. การวางแผนการพัฒนาและแต่งตั้งผู้รับผิดชอบมาตรฐานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.90	2	0.45	0.92	0.40
	ภายในกลุ่ม	63.43	129	0.49		
	รวม	64.33	131			
3. การดำเนินการพัฒนางาน กำกับติดตามตรวจสอบการประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง	ระหว่างกลุ่ม	0.52	2	0.26	0.60	0.55
	ภายในกลุ่ม	56.29	129	0.44		
	รวม	56.81	131			
4. การประสานงานกับสถานศึกษาอื่น หน่วยงานอื่น และเขตพื้นที่การศึกษาในการปรับปรุงพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน	ระหว่างกลุ่ม	1.18	2	0.59	1.30	0.28
	ภายในกลุ่ม	58.30	129	0.45		
	รวม	59.48	131			
5. การประเมินผลการนิเทศเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการนิเทศ	ระหว่างกลุ่ม	1.28	2	0.64	1.35	0.26
	ภายในกลุ่ม	61.35	129	0.48		
	รวม	62.63	131			
รวมเฉลี่ย	ระหว่างกลุ่ม	0.51	2	0.26	0.91	0.41
	ภายในกลุ่ม	36.66	129	0.28		
	รวม	37.17	131			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.42 สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า ในภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัย

ตารางที่ 4.43 แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. การสำรวจความต้องการ และการจัดให้ความรู้เสริมสร้างความคิด และเทคนิคทักษะทางวิชาการ เพื่อการพัฒนาทักษะและคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนและท้องถิ่น	ระหว่างกลุ่ม	0.14	2	0.07	0.15	0.86
	ภายในกลุ่ม	59.94	129	0.46		
	รวม	60.08	131			
2. การส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษาและที่จัดโดยบุคคล ครอบครัวยุคกร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.70	2	0.35	0.89	0.42
	ภายในกลุ่ม	51.36	129	0.40		
	รวม	52.06	131			
3. การจัดให้ความรู้ เสริมสร้างความคิด และเทคนิคทักษะทางวิชาการ เพื่อพัฒนาทักษะวิชาชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	0.30	2	0.15	0.32	0.72
	ภายในกลุ่ม	60.33	129	0.47		
	รวม	60.63	131			
4. การส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัวยุคกร ชุมชน และท้องถิ่น	ระหว่างกลุ่ม	1.51	2	0.76	1.76	0.18
	ภายในกลุ่ม	55.36	129	0.43		
	รวม	56.88	131			
5. การส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชน สามารถเลือกภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชน ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการโดยร่วมมือกับบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันการศึกษาอื่น	ระหว่างกลุ่ม	0.49	2	0.25	0.72	0.49
	ภายในกลุ่ม	44.13	129	0.34		
	รวม	44.63	131			
รวมเฉลี่ย	ระหว่างกลุ่ม	0.10	2	0.05	0.18	0.83
	ภายในกลุ่ม	34.37	129	0.27		
	รวม	34.47	131			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.43 สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน พบว่า ในภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัย

ตารางที่ 4.44 แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น

ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนา วิชาการกับสถานศึกษาอื่น	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญา ท้องถิ่น	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	0.11 46.15 46.27	2 129 131	0.06 0.36	0.16	0.85
2. เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง สถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงาน กับองค์กรทั้งภาครัฐ และเอกชน	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	0.94 56.31 57.24	2 129 131	0.47 0.44	1.07	0.35
3. ให้บริการด้านวิชาการที่สามารถเชื่อมโยง หรือแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับแหล่ง วิชาการในท้องถิ่น ๑	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	0.00 60.24 60.24	2 129 131	0.00 0.47	0.00	1.00
4. จัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนเพื่อส่งเสริม วัฒนธรรมการสร้างสัมพันธ์อันดีกับศิษย์ เก่า การประชุมผู้ปกครองนักเรียน การ ปฏิบัติงานร่วมกับชุมชน การร่วมกิจกรรมกับ สถาบันการศึกษาอื่น	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	1.30 52.17 53.48	2 129 131	0.65 0.40	1.61	0.20
5. การเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุก ด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	1.33 55.85 57.18	2 129 131	0.67 0.43	1.54	0.22
รวมเฉลี่ย	ระหว่างกลุ่ม	0.10	2	0.05	0.21	0.81
	ภายในกลุ่ม	29.51	129	0.23		
	รวม	29.60	131			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.44 สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น พบว่า ในภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัย

ตารางที่ 4.45 แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกประสบการณ์ในการทำงาน ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันการศึกษาอื่นที่จัดการศึกษา

ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ แก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันการศึกษาอื่นที่จัดการศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. มีการประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจต่อ บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กร เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถาน ประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ในเรื่อง เกี่ยวกับสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.19	2	0.09	0.18	0.83
	ภายในกลุ่ม	67.33	129	0.52		
	รวม	67.52	131			
2. จัดให้มีการสร้างความรู้ความเข้าใจ การเพิ่มความพร้อมให้กับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และ สถาบันสังคมอื่นที่ร่วมจัดการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.54	2	0.27	0.56	0.57
	ภายในกลุ่ม	62.09	129	0.48		
	รวม	62.63	131			
3. ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ระหว่างสถานศึกษากับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กร วิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น	ระหว่างกลุ่ม	0.09	2	0.04	0.09	0.92
	ภายในกลุ่ม	63.16	129	0.49		
	รวม	63.24	131			

ตารางที่ 4.45 แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันการศึกษาอื่นที่จัดการศึกษา (ต่อ)

ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ แก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันการศึกษาอื่นที่จัดการศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
4. ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน ศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคม อื่น ได้รับความช่วยเหลือทางด้านวิชาการตาม ความเหมาะสมและจำเป็น	ระหว่างกลุ่ม	0.11	2	0.06	0.16	0.85
	ภายในกลุ่ม	44.95	129	0.35		
	รวม	45.06	131			
5. ร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่ ร่วมจัดการศึกษา และใช้ทรัพยากรร่วมกันให้ เกิดประโยชน์สูงสุด	ระหว่างกลุ่ม	0.09	2	0.05	0.12	0.89
	ภายในกลุ่ม	50.09	129	0.39		
	รวม	50.18	131			
รวมเฉลี่ย	ระหว่างกลุ่ม	0.07	2	0.03	0.12	0.89
	ภายในกลุ่ม	36.91	129	0.29		
	รวม	36.98	131			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.45 สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันการศึกษาอื่นที่จัดการศึกษาพบว่า ในภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ได้เก็บรวบรวมข้อมูลและแสดงผลการศึกษาโดยใช้ข้อมูลจากการเก็บแบบสอบถามจำนวน 132 ชุด และข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์และแปลผลโดยการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 60.61 รองลงมาเป็นเพศหญิง จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 39.39 ส่วนใหญ่อายุ 25 – 30 ปี จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 32.58 รองลงมาอายุ 36 – 40 ปี จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 19.70 และอายุสูงกว่า 45 ปีขึ้นไป จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 17.42 ส่วนใหญ่ระดับการศึกษาปริญญาตรีจำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 68.18 และรองลงมาระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 31.82 ส่วนใหญ่ประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 40.91 รองลงมาประสบการณ์ 5 – 10 ปี จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 และประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 25.76

2. ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่า ด้านที่ 4 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 4.33$) รองลงมา คือ ด้านที่ 7 ด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 4.30$) ด้านที่ 12 ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ($\bar{X} = 4.29$) ด้านที่ 2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.28$) ด้านที่ 3 ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X} = 4.26$) ด้านที่ 6 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน ($\bar{X} = 4.25$) ด้านที่ 5 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.24$) ด้านที่ 9 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.22$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านที่ 8 ด้านการแนะแนวการศึกษา ($\bar{X} = 4.19$) โดยสรุปเป็นรายด้านดังนี้

2.1 ด้านที่ 1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า มีการวิเคราะห์สภาพความต้องการต่าง ๆ เพื่อจัดทำหลักสูตรโรงเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) รองลงมา คือ มีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรอยู่เสมอ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$) มีการวิเคราะห์และประเมินสภาพแวดล้อมเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ภารกิจเป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน อยู่ใน

ระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) และข้อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการจัดทำโครงสร้างหลักสูตร และสาระต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$)

2.2 ด้านที่ 2 ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยทุกข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า มีการจัดทำแผนการเรียนรู้อย่างครบถ้วน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.36$) รองลงมา คือ มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 4.30$) มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติได้จริง ($\bar{X} = 4.28$) และข้อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ครูจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.22$)

2.3 ด้านที่ 3 ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยทุกข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า การจัดทำแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผล และประเมินผลการเรียนรู้ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.36$) รองลงมา คือ การพัฒนาเครื่องมือการวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน ($\bar{X} = 4.29$) การจัดทำเกณฑ์การเทียบโอนความรู้ ทักษะประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น ($\bar{X} = 4.25$) และข้อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอนโดยเน้นการประเมินผลตามสภาพจริง ($\bar{X} = 4.16$)

2.4 ด้านที่ 4 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า โรงเรียนมีโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$) รองลงมา คือ โรงเรียนพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยการทำวิจัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) การติดตามประเมินผล การทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$) และข้อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ โรงเรียนส่งเสริมให้ครูพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการวิจัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$)

2.5 ด้านที่ 5 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยทุกข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า การส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ พัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียน การสอน ($\bar{X} = 4.30$) รองลงมา คือ การประเมินและพัฒนการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($\bar{X} = 4.27$) การประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา บุคคลและหน่วยงานอื่นการบริหารจัดการสื่อ และเทคโนโลยีการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.25$) และข้อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การจัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนและพัฒนางานด้านวิชาการ ($\bar{X} = 4.19$)

2.6 ด้านที่ 6 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยทุกข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า การสำรวจแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.35$) รองลงมา คือ การส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูใช้แหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา ในการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.27$) การจัดตั้งและ

พัฒนาแหล่งเรียนรู้ร่วมกับสถานศึกษาอื่น ชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ ($\bar{X} = 4.26$) และข้อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การจัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ให้ครูและนักเรียน ($\bar{X} = 4.18$)

2.7 ด้านที่ 7 ด้านการนิเทศการศึกษา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า การดำเนินการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนในรูปแบบหลากหลาย และเหมาะสมกับสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.53$) รองลงมา คือ การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) การสร้างเครื่องมือสำหรับการนิเทศ ($\bar{X} = 4.21$) และข้อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การประเมินผลการนิเทศเพื่อปรับปรุง และพัฒนาการนิเทศ การจัดระบบ และกระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.20$)

2.8 ด้านที่ 8 ด้านการแนะแนวการศึกษา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ทุกข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า โรงเรียนวางแผนการแนะแนวการศึกษาไว้อย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.53$) รองลงมา คือ โรงเรียนจัดแนะแนววิชาชีพภายในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการแนะแนวการศึกษา ($\bar{X} = 4.17$) โรงเรียนแนะแนวการศึกษาโดยครูมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.14$) และข้อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ โรงเรียนจัดปฏิทินการแนะแนวการศึกษาให้กับนักเรียนไว้อย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.13$)

2.9 ด้านที่ 9 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ทุกข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า การประสานงานกับสถานศึกษาอื่น หน่วยงานอื่น และเขตพื้นที่การศึกษาในการปรับปรุงพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ ($\bar{X} = 4.30$) รองลงมา คือ การกำหนดเป้าหมายการประกันคุณภาพตามมาตรฐานอย่างชัดเจนให้พร้อมสำหรับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.27$) การรายงานการดำเนินงานและวิเคราะห์การประเมินคุณภาพอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 4.22$) และข้อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การดำเนินการพัฒนางาน กำกับติดตาม ตรวจสอบการประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.13$)

2.10 ด้านที่ 10 ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ทุกข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า การสำรวจความต้องการ และการจัดให้ความรู้เสริมสร้างความคิด และเทคนิคทักษะวิชาการ เพื่อการพัฒนาทักษะ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน และท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.42$) รองลงมา คือ การจัดให้ความรู้ เสริมสร้างความคิด และเทคนิคทักษะทางวิชาการ เพื่อพัฒนาทักษะวิชาชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน การส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชน สามารถเลือกภูมิปัญญา และวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการโดยรวมมีอบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันการศึกษาอื่น ($\bar{X} = 4.22$) และข้อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชน และท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.20$)

2.11 ด้านที่ 11 ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ทุกข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐ และเอกชน ($\bar{X} = 4.26$) รองลงมา คือ ให้บริการด้านวิชาการที่สามารถเชื่อมโยงหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับแหล่งวิชาการในที่อื่น ๆ ($\bar{X} = 4.24$) การเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณีศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.22$) และข้อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.19$)

2.12 ด้านที่ 12 ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุ องค์กรหน่วยงาน และสถานบันการศึกษาอื่นที่จัดการศึกษา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ทุกข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า มีการประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจต่อบุคคล ครอบครัวยุ ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นในเรื่องเกี่ยวกับสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานการศึกษา ($\bar{X} = 4.39$) รองลงมา คือ ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคล ครอบครัวยุ ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ได้รับความช่วยเหลือทางด้านวิชาการตามความเหมาะสมและจำเป็น ($\bar{X} = 4.29$) ร่วมกับบุคคล ครอบครัวยุ ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่ร่วมจัดการศึกษา และใช้ทรัพยากรร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุด ($\bar{X} = 4.27$) และข้อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ จัดให้มีการสร้างความรู้ความเข้าใจ การเพิ่มความพร้อมให้กับบุคคล ครอบครัวยุ ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่ร่วมจัดการศึกษา ($\bar{X} = 4.22$)

3. ผลการทดสอบการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน สามารถสรุปได้ดังนี้

3.1 สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ที่มีเพศแตกต่างกัน พบว่า ภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่ 1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านที่ 2 ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ด้านที่ 3 ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน ด้านที่ 7 ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านที่ 8 ด้านการแนะแนวการศึกษา ด้านที่ 9 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านที่ 10 ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน ด้านที่ 11 ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น และด้านที่ 12 ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุ องค์กร หน่วยงาน และสถานบันการศึกษาอื่นที่จัดการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัย

3.2 สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ที่มีอายุต่างกัน พบว่า ภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่ 1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านที่ 2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านที่ 3 ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน ด้านที่ 4 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านที่ 5 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา ด้านที่ 6 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านที่ 8 ด้านการแนะแนวการศึกษา ด้านที่ 9 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านที่ 10 ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน ด้านที่ 11 ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น และด้านที่ 12 ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันการศึกษาอื่นที่จัดการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัย

3.3 สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน พบว่า ในภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัย แต่ด้านที่ 3 ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัย

3.4 สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน พบว่า ในภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัย

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก

ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะในด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ซึ่งผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ เมตตา ภัทรภรณ์ไพบูลย์ (2556) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ซึ่งพบว่าการบริหารงานวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาปริยญา เตชปญโญ (ปราบชมพู) (2556) ที่ศึกษาการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร ซึ่งพบว่าการบริหารงานวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล กิจกรรมการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอน และการใช้สื่อการเรียนการสอนใน

ระดับที่สูงนอกจากนี้ ผลวิจัยยังสอดคล้องกับงานของ พุทธชาติ ศรีสุทธิ (2563) ซึ่งศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดท่าพูด (นครผลประชานุกุล) และพบว่าการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนดังกล่าวอยู่ในระดับมากเช่นกัน สะท้อนให้เห็นว่าโรงเรียนระดับประถมศึกษาหลายแห่งมีการดำเนินงานด้านวิชาการที่เข้มแข็ง

2. การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการตามปัจจัยส่วนบุคคล

ผลการศึกษาพบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อจำแนกตามเพศและอายุ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงานพบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการศึกษานี้ขัดแย้งกับงานวิจัยของ มณีวรรณ แหวนหล่อ (2561) ซึ่งศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของครูในระดับประถมศึกษา และพบว่าปัจจัยด้านอายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงานของครูมีผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาโดยรวม ในขณะที่ปัจจัยด้านเพศไม่มีผลต่อการบริหารงานวิชาการโดยรวม แต่มีผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา

สรุปผลการอภิปราย

จากการศึกษาพบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมา อย่างไรก็ตาม ผลการเปรียบเทียบตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า มีบางปัจจัยที่ส่งผลแตกต่างกัน ขณะที่บางปัจจัยไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความซับซ้อนของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก และเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับการพัฒนานโยบายและแนวทางบริหารงานวิชาการในอนาคต

ข้อเสนอแนะจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

จากผลการวิจัยสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 โดยผู้วิจัยเสนอแนะแนวทางดังนี้

1. โรงเรียนมีการจัดทำแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผล และประเมินผลการเรียนรู้ของสถานศึกษา ซึ่งมีความสำคัญต่องานวิชาการของโรงเรียนที่ครู และบุคลากรในโรงเรียนรับทราบ และนำแนวทางดังกล่าวไปปฏิบัติเพื่อให้การวัดผล และประเมินผลมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ด้านการนิเทศการศึกษา

2. โรงเรียนมีแนวทางในการดำเนินการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนในรูปแบบหลากหลาย และเหมาะสมกับสถานศึกษา โดยให้คำแนะนำแก่ครูหรือผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในโรงเรียนในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ประสิทธิภาพมากขึ้น ส่งเสริมให้มีการพัฒนาด้านทักษะการสอน และพัฒนาความสามารถของครู

3. โรงเรียนจัดดำเนินการประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจต่อบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นในเรื่องเกี่ยวกับสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานการศึกษา โดยมีการพัฒนา สร้างองค์ความรู้ใหม่ให้กับชุมชนอย่างเท่าเทียมทั่วถึง โดยโรงเรียนมีบทบาทที่สำคัญในการพัฒนาคน พัฒนาประเทศชาติ และพัฒนาสังคมให้มั่นคง และยั่งยืน อีกทั้งโรงเรียนมีการกำหนดนโยบายในการจัดการความรู้ทางด้านวิชาการเพื่อช่วยกำกับดูแล และผลักดันให้บริการงานวิชาการแก่สังคม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

2. ควรศึกษาการเปรียบเทียบการบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 กับโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2543). การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุดตามพระราชบัญญัติ แห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา 2543.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- . (2546). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), 2546.
- . (2552). คู่มือครูการปฏิบัติงานข้าราชการครู. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร แห่งประเทศไทย จำกัด.
- . (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไข เพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545),11.
- . (2552). แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- . (2545). กรมวิชาการ,ศูนย์พัฒนาหนังสือ, ชุดฝึกอบรมวิทยากร แกนนำหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เรื่องการพัฒนาสื่อการเรียน ชุดที่13. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- จีระวิทย์ มั่นคงวัฒนะ. (2553). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. (ออนไลน์). แหล่งที่มา <https://www.gotoknow.org/posts/344746>. 23 กุมภาพันธ์ 2567.
- จรูญ แก้วเอี่ยม. (2557). เทคนิคการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา : กลยุทธ์และแนวทางการ ปฏิบัติสำหรับผู้บริหารมืออาชีพ. สงขลา: ชานเมืองการพิมพ์.
- ชาญชัย อาจิณสมภาร. (2544). การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์ดี จำกัด.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2556). การพัฒนาหลักสูตร ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: วิพรินท์.
- ฐานันท์ กันยา และพรทิพย์ สุริยาชัยวัฒน์ . (พฤษภาคม – สิงหาคม 2558).“การบริหารงาน วิชาการกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3”. วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. 10 (2) : 101 - 110.
- ทัศนีย์ เสียงหวาน. (2557). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธนชัย อุ้ววน. (2564). การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4. วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย ปีที่ 5 ฉบับที่ 3 กันยายน – ธันวาคม 2564. : 507-518.

- ธัญลักษณ์ ล้อยศ. (2564). การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2. วารสาร Journal of Roi Kaensarn Academi. 6(12), 138.
- นุชเรศ คำดีบุญ. (2564). การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 . วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร และพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประเทือง สังข์นาค. (2546). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- พระอนันต์ ตโมทโน. (2560). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาสู่มาตรฐานสากล. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย.
- พระมหาปริญญา เตชปญโญ (ปราบชมพู). (2556). การบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พิชัย เสี่ยงมจิตต์, (2551) . การบริหารงานเฉพาะด้านในสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, แนวทางการกระจายอำนาจบริหารและ การจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- พุทธชาติ ศรีสุทธิ. (2563). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดท่าพูด (นครพลประชานุกูล). สารนิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พงศกร อดุลพิทยาภรณ์ และนันทรัตน์ เจริญกุล. (2561). “การบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ตามแนวคิดเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียน”.วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ฉบับที่ 13 (2) (เมษายน – มิถุนายน 2561). 316 - 329.
- มณีวรรณ แหวนหล่อ. (2561). สภาพการบริหารงานวิชาการของครูในระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรังสิต.
- เมตตา ภัทรภรณ์ไพบูลย์. (2556). ศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2552). การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. สงขลา: บริษัทนำศิลป์โฆษณา จำกัด.

- ลีลาวดี จีระเสมานนท์. (2555). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอวังเหนือ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3. สารนิพนธ์ การศึกษาค้นคว้าด้วย
ตนเอง กศ.ม. สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ศิริพร สว่างจิตร์ (2559). การพัฒนากลยุทธ์การบริหารวิทยาลัยพยาบาลสังกัด กระทรวงกลาโหม
ตามแนวคิดการเป็นองค์การสมรรถนะสูง. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต.
สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศรุต บุญโนนแต่ จินณวัตร ปะโคทั้ง และอนุศักดิ์ เกตุสิริ. (2558). แนวทางการบริหารงานวิชาการ
ของโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีประสิทธิผล. วารสารบริหารการศึกษาบัว
บัณฑิต, 15 (ฉบับพิเศษ) : 243 – 251.
- สัมมา ธรณิธย์, **หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา** (กรุงเทพฯ: บริษัท สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง
จำกัด, 2556), 99.
- สายนภา ดาวแสง, “ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
โรงเรียนสังกัดการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี” (มหาวิทยาลัยบูรพา, 2559), 80.
- สุกัญญา แซ่ม้อย, การบริหารวิชาการที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคพลิกผัน (กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2565), 44
- สุดหทัย ดาราพงษ์. (2555). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนระดับ
การศึกษา
- สุนาถ มีศิลป์. (2559). การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2. การค้นคว้าอิสระปริญญาครุศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราช
ภัฏนครสวรรค์.
- สันติ บุญภิรมย์. (2552). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). **สถานะการศึกษาไทย ปี 2550/2551: ปัญหาความ
เสมอภาค และคุณภาพของการศึกษาไทย.** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: วิ.ที.ซี คอมมูนิเคชั่น.
- เสาวภา นิสโกโกล. (2558). กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการ
พัฒนาพลเมืองคุณภาพ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต ค.ด. (การบริหารการศึกษา).
กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อาจารย์ สุวัฒน์พงษ์ (2558). กลยุทธ์การบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของ
นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต ค.ด. (การบริหาร
การศึกษา). กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- อำนาจ มีสมทรัพย์. (2553). การศึกษาสัมพันธ์ระหว่างการทำงานเป็นทีมกับการบริหารงาน
 วิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1.
 วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ค.ม. (การบริหารการศึกษา). พระนครศรีอยุธยา :
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- Fry, H., Ketteridge, S., & Marshall, S. (2009). A Handbook for Learning and Teaching in
 Higher Education: **Enhancing Academic Practice** (3rd ed.). London: Routledge.
- Sergiovanni, T. J., Kelleher, P., McCarthy, M. M. & Fowler, F. C. (2009). **Educational
 governance and administration**. (6th Edition). USA: Pearson.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือในการวิจัย

แบบสอบถาม

การวิจัยเรื่อง สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ดังนั้น จึงใคร่ขอความกรุณาท่านตอบคำถามชุดนี้ตามความเป็นจริง เพราะคำตอบทุกประเด็นคำตอบของท่านมีความสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการนำไปวิเคราะห์ภาพรวมของการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ถือเป็นเกียรติอย่างสูงที่ได้รับความร่วมมือจากทุกท่านในการตอบแบบสอบถาม จึงขอขอบพระคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

แบบสอบถามนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

นายไชยชาญ ชัยดิษฐ์

นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษาคณะวิทยาการจัดการ

สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับข้อมูลของท่าน

1. เพศ

1. ☐ ชาย
2. ☐ หญิง

2. อายุ

1. ☐ 25 – 30 ปี
2. ☐ 31 – 35 ปี
3. ☐ 36 – 40 ปี
4. ☐ 41 – 45 ปี
5. ☐ สูงกว่า 45 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

1. ☐ ปริญญาตรี
2. ☐ สูงกว่าปริญญาตรี

4. ประสบการณ์ในการทำงาน

1. ☐ ประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี
2. ☐ ประสบการณ์ 5 -10 ปี
3. ☐ มากกว่า 10 ปี

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นในประเด็นที่เกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ตามความคิดเห็นของท่านอย่างแท้จริง

- 5 หมายถึง มีสภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีสภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีสภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีสภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีสภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ระดับสภาพ การบริหารงาน วิชาการ				
		5	4	3	2	1
ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา						
1.	การวิเคราะห์สภาพความต้องการต่างๆเพื่อจัดทำหลักสูตรโรงเรียน					
2.	การวิเคราะห์และประเมินสภาพแวดล้อมเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ภารกิจเป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน					
3.	การจัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่างๆให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์					
4.	การนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม					
5.	การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรอยู่เสมอ					
ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้						
6.	การจัดทำแผนการเรียนรู้อย่างครบถ้วน					
7.	ครูจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
8.	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามความสนใจและความถนัดของผู้เรียน					
9.	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติได้จริง					
10.	การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ					
ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน						
11.	การจัดทำแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของสถานศึกษา					
12.	การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลแต่ละกลุ่มสาระให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา					
13.	การส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและการประเมินผลการเรียนการสอนโดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง					
14.	การจัดทำเกณฑ์การเทียบโอนความรู้ทักษะประสบการณ์และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น					
15.	การพัฒนาเครื่องมือการวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน					
ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา						
16.	โรงเรียนพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยการทำวิจัย					
17.	โรงเรียนส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน					
18.	โรงเรียนส่งเสริมให้ครูพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการวิจัย					
19.	โรงเรียนมีโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี					

20.	การติดตามประเมินผลการทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา					
ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา						
21.	การส่งเสริมการใช้สื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนและการบริหารงานวิชาการ					
22.	การส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ พัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน					
23.	การจัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนและพัฒนางานด้านวิชาการ					
24.	การประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา บุคคลและหน่วยงานอื่นการบริหารจัดการสื่อและเทคโนโลยีการเรียนการสอน					
25.	การประเมินและพัฒนาการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา					
ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้						
26.	การสำรวจแหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา					
27.	การจัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ให้ครูและนักเรียน					
28.	การจัดตั้งและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ร่วมกับสถานศึกษาอื่นชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ					
29.	การส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูใช้แหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้					
30.	การส่งเสริมการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาใช้ในการจัดการเรียนรู้					
ด้านการนิเทศการศึกษา						
31.	การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอน					
32.	การดำเนินการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนในรูปแบบหลากหลายและเหมาะสมกับสถานศึกษา					
33.	การจัดระบบ และกระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา					
34.	การสร้างเครื่องมือสำหรับการนิเทศ					
35.	การประเมินผลการนิเทศเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการนิเทศ					
ด้านการแนะแนวการศึกษา						
36.	โรงเรียนวางแผนการแนะแนวการศึกษาไว้อย่างชัดเจน					
37.	โรงเรียนจัดปฏิทินการแนะแนวการศึกษาให้กับนักเรียนไว้อย่างชัดเจน					
38.	โรงเรียนจัดแนะแนววิชาชีพภายในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง					
39.	โรงเรียนแนะแนวการศึกษาโดยครูมีส่วนร่วม					
40.	โรงเรียนส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการแนะแนวการศึกษา					

ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา					
41.	การกำหนดเป้าหมายการประกันคุณภาพตามมาตรฐานอย่างชัดเจนให้พร้อมสำหรับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา				
42.	การวางแผนการพัฒนาและแต่งตั้งผู้รับผิดชอบมาตรฐานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา				
43.	การดำเนินการพัฒนางาน กำกับติดตาม ตรวจสอบการประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง				
44.	การประสานงานกับสถานศึกษาอื่น หน่วยงานอื่น และเขตพื้นที่การศึกษาในการปรับปรุงพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน				
45.	การรายงานการดำเนินงานและวิเคราะห์การประเมินคุณภาพอย่างเป็นระบบ				
ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน					
46.	การสำรวจความต้องการ และการจัดให้ความรู้เสริมสร้างความคิดและเทคนิคทักษะทางวิชาการ เพื่อการพัฒนาทักษะและคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนและท้องถิ่น				
47.	การส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษาและที่จัดโดยบุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา				
48.	การจัดให้ความรู้ เสริมสร้างความคิด และเทคนิคทักษะทางวิชาการ เพื่อพัฒนาทักษะวิชาชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน				
49.	การส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ ชุมชน และท้องถิ่น				
50.	การส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชน สามารถเลือกภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการโดยรวมมีกับบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันการศึกษาอื่น				
ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น					
51.	ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น				
52.	เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐ และเอกชน				
53.	ให้บริการด้านวิชาการที่สามารถเชื่อมโยงหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับแหล่งวิชาการในท้องถิ่น				
54.	จัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับศิษย์เก่าการประชุมผู้ปกครองนักเรียนการปฏิบัติงานร่วมกับชุมชน การร่วมกิจกรรมกับสถาบันการศึกษาอื่น				

55.	การเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้านรวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น					
ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา						
56.	ประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจต่อบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบัน สังกัดอื่นในเรื่องเกี่ยวกับสิทธิ ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานการศึกษา					
57.	จัดให้มีการสร้างความรู้ความเข้าใจ การเพิ่มความพร้อมให้กับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กร วิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบัน สังกัดอื่น ที่ร่วมจัดการศึกษา					
58.	ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษากับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถาน ประกอบการและสถาบันสังกัดอื่น					
59.	ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถาน ประกอบการและสถาบันสังกัดอื่น ได้รับความช่วยเหลือ ทางด้านวิชาการตามความเหมาะสมและจำเป็น					
60.	ร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กร เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและ สถาบันสังกัดอื่นที่ร่วมจัดการศึกษาและใช้ทรัพยากรร่วมกัน ให้เกิดประโยชน์สูงสุด					

ภาคผนวก ข

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือ

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีระ พันธงาม	ศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาภาวะผู้นำทางการ บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา คณบดี คณะวิทยาการจัดการ สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก
ดร.สุชาติ ใจภักดี	การศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง
ดร.ณัฐวิทย์ มุ่งเมือง	ปรัชญาดุสิตบัณฑิต (ปร.ด) สาขาการบริหารการพัฒนา มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่ อาจารย์ประจำ สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล	นายไชยชาญ ชัยดิษฐ์
วัน เดือน ปีเกิด	8 พฤศจิกายน พ.ศ.2539
ที่อยู่ปัจจุบัน	45 หมู่ 2 ตำบลท่าเสา อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ 53000
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครู คศ.1
จำนวนปีประสบการณ์การทำงาน	2 ปี 6 เดือน
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรี สาขาวิชาเคมี คณะครุศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
ประวัติการทำงาน	2565 - ปัจจุบัน รับราชการครู โรงเรียนบ้านขุดน้ำมัน